

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 152.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvép-
Társaság.

József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, szeptember 29.

Mai számunk főbb közleményei:

Aradmegye a politikában.
Kovács Gyula a vizsgálóbíró előtt.
Új delegáció október huszadikán.
Kettős gyilkosság Aradmegyében.
Magyar bemutató Berlinben.
Elhagyta a felesége a király unokáját.
Kulisszatitkok.
Az apácából lett menyecske.
Aradmegyei tisztviselők előléptetése.
Katonatisztból munkás.
Színháznyitás.
Tarkaságok.

Az aradi iparos meg Károlyi Mihály.

I. A cikk.

Legfelül, a sok ezer holdaknak tetején Károlyi Mihály gróf hirdeti a politikai kezetenemfogást mindazokkal, akiket Pavlik, az államrendőrség főfelügyelője nem cibált ki a parlamentből. E miatt le is mondott az Ömgének, a földbirtokosok országos egyesületének elnökségéről. E testületben kénytelen lenne munkapárti gazdák tenyészállatainak terjesztéséről, mungó latifundiumok gabonájának jobb értékesítéséről is gondoskodni, oly határozatokat enunciólni, amelyek a juniusi házszabály-sértést helyeslő mezőgazdák érdekeit is szolgálják. Károlyi Mihály gróf azonban, mondjuk csak magyarosan, nem áll szóba a mungó apaállatokkal és azok gazdáival.

Könnyű a grófnak! Hogy miért, azt a nehéz pénzviszonyok között nem kell rész-

letezni. Ámde Aradon, egy kicsi, ismeretlen nevű kárpos, vagy paplanos, kijelentette, hogy mungónak nem dolgozik. Gondolatban talán hozzátette: Limbeck csináljon neked madracot, mungó, nem én, — de szép volt tőle, hogy ezt mégse mondta. Hanem annyit mondott, hogy mungónak nem dolgozik, pedig ő szegény ember, a két keze után él, nem úgy, mint Károlyi Mihály gróf, a kinek több hold földje van, mint amennyi paplant ő három év alatt csinálhatna, és akinek akkor se lenne baja, ha az Ursten is munkapárti lenne s boszúból jéggel veretné el a gróf buzáit. Milyen szép, nemes, fölbuzdulni való példája ez a politikai elvhűségnek! Ha a mi tisztünk lenne, hogy róla vezércikket írjunk, ezt a cikket, becsületünkre, így fejeznék be:

— Annak a nemzetnek, amelynek ily paplanosai vannak, nincs elveszve a jövője.

II. Az ellencikk.

Nekünk azonban nem hivatásunk, hogy az elvű paplanost dicsérjük, — és még kevésbé az, hogy megtámadjuk, vagy hogy csak az ő kimagasztaltatását kicsinyítsük. A mi dolgunk az, hogy itt lenn, a magunk kis világában, nézzük az eseményeket, nem is annyira a nagy politika érdekeinek látószögéből, hanem, hogy milyen hatással van az a hétköznapi, sok küzködéssel teli polgári életre. Bizony, sok zavarral teli víz az most; egy kis kavics is, ha belépottyan, ártalmakat okozhat.

Károlyi Mihálynak és az aradi papla-

nosnak abban egyforma az esete, hogy a politikai bojkottal egyik sem árthat magának. Az egyiknek nincs mit veszíteni, a másik nem veszíthet sokat. Mert egy mungó rendelés, csak egy rendelés; ha ötvenről lett volna szó, az már nagyobb próbára tenné az elvhűséget.

A rossz az, hogy másoknak árt vele. Mert az a mungó, a tűz égesse meg ezt a romlott országot, kap még paplant. Hanem az embereknek megvan az a nibájuk, hogy apró, jelentéktelen esetekből általánosítanak. Bekövetkezhethetnek például az a nagy igazságtalanság, — a [melynél, erősen hangsúlyozzuk, helytelenebb dolog alig lehetne, — hogy az a szerencsétlen, aki nem kapott paplant, és mások is, a kiknek az esetéről hírt vitt a betű, azt mondanák:

— Mit? A függetlenségi iparosok nem akarnak mungóknak dolgozni? Hát majd mi mungók nem fogunk függetlenségiéknél semmit se csináltatni, se venni!

Bocsánat, bocsánat, türelmetlen mungók: nem a függetlenségiéket nem dolgoznak mungók számára, csak egy függetlenségi, (ha ugyan az) a kinek az a hibája, hogy valamiben hasonlítani akar Károlyi Mihály grófnak. A függetlenségi iparosok, tessék megpróbálni, valamennyien szívesen csinálnak a mungó testekre ruhát, a mungó szobákba butort, az alkotmánytörő mungó lábakra cipőt és a Tisza Istvánnak bizalmat aláíró kezekre keztyűt. És ez természetes. A mungók ugyanezt megteszik az ellenzéki kuncaftokkal, akiknek, dicséretükre

Napoleon bukása.

III. Moszkva.

Írta: Kara Győző.

"Az oroszok megsebesült" mondotta a borodinoi csata után Sándor cár megtevésvetve Kutuszov hazug jelentésétől, mellyel ez világgá kürtölte, hogy Borodino mellett az oroszok fényes győzelmet arattak, melynek teljes kiaknázása végett célszerűnek mutatkozott, hogy a sereg Moszkváig visszavonuljon. A birodalom minden városában a cár rendeletére ünnepélyes Te deumot tartottak s a harangok zugása tudatta a lakossággal, hogy az orosz vitézség hosszú századokon át vívott győzelmeinek száma a borodinoi csataterén egy ujjal, a legfényesebbel gyarapodott. A győzelem öröme a városok házait kivilágították, Sándor cár pedig Kutuszovnak megküldte a Szt. György-rendjelt és 100,000 rubel nemzeti ajándékot, minden egyes közlegénynek pedig öt rubelt. Maga a pétervári angol nagykövet, Cathcard lord is az orosz fegyverek fényes győzelméről értesítette kormányát s az orosz köztudatba annyira átment ez a hazugság, hogy még egy negyedszázaddal később is Lermontownak, a nagy orosz költőnek "Borodino" című hazafias költeményében az öreg veteránus a közhiedelmet követve azt beszéli el a csata lefolyásának elmondásában, hogy másnap folytatni akarták, de éjjel a franciák szökve odább állottak.

Pedig nem ez volt az igazság, hanem éppen annak ellenkezője, mert míg a franciák még vagy két napot töltöttek a vértől áztatott csata-

mezőn, addig Kutuszov már másnap tovább vonult egészen Moschaiskig. Az itt megejtett seregszemle alkalmával kitűnt, hogy már csak 52,000 emberrel rendelkezik és a vezérre nézve ép oly válságos, mint felelősségteljes helyzet állott elő. Az a kérdés merült föl, kísértésen e meg még egy csatát, avagy engedje-e át Moszkvát az ellenségnek beljebb vonulván az ország keleti sivatagjába. Az első esetben a csata elvesztése seregének végső maradványait is semmivé tehetné volna, a második esetben a szent város feladásával a közvélemény felháborodását és ádáz gyűlöletét vonhatta volna magára s Barclay sorsában osztozott volna.

Enek tudatában, miután egyik esetben sem akarta magára vállalni a teljes felelősséget s miután Moschaiskból a franciák csakhamar kiszorították, Kubinskoien és Mamonovon át a Moszkva előtti utolsó állomásig, Worobiewoig hátrált és itt tartotta szeptember 18-án azt a nevezetes haditanácsot, melyen Moszkva végtelen sorsa megpecsételtetett. A tanács legtöbb tagja, mint Bannigsen, Konovitsin, Ostermann és Yermontov egy Moszkva előtt megvívandó csata mellett szavaztak; Toll ezredes, a főszállásmester az Oka folyó melletti Kaluga városba való visszavonulást ajánlotta, hogy ilyen úton vonják el a franciákat a fővárostól; csak Barclay de Tollyban volt meg a bátorság annak kijelentésére, hogy fontosabb a sereg megtartása, mint Moszkva megmentése. A tanácskozásban résztvett Moszkva város kormányzója, gróf Rosztopschin is, akinek előző modora mögött ott lappangott az orosz fanatikus hazafiasság a maga egész vadságával. Mint arisz-

tokrata s mint orosz egyaránt gyűlölte a franciákat. Véleménye kikérdezettvén, azt mondá: "Én, azt mondom: semmisítsétek meg a fővárost, mielőtt az ellenségnek kiszolgáltatjátok. Ez Rosztopschin gróf nézete. Ami a város kormányzóját illeti, akinek kötelessége annak jólétéről gondoskodni, az ezt a tanácsot nem adhatja." Kutuszov nem nyilvánított véleményt; némán hallgatta az egyes érveléseket és előterjesztéseket, majd végét vetvén a tanácskozásnak eltávozott; távozás közben azt dümögte magában: "Eszemjárása lehet jó vagy rossz, megengedem; ám végeredményben az ő dolga ily fontos ügyben dönteni." És ekkor máris döntött volt, és sem az ő nyilatkozata, mellyel később a francia követ, Lauriston generális előtt indokolta Moszkva felgyújtatását, azt mondván, hogy "ez kizárólag a moszkovita pártizmusnak tulajdonítandó, mert az oroszok inkább a lángoknak adják át hazájukat, mint az ellenségnek", sem gróf Rosztopschinnek 1823-ban megjelent védő-irata, melyben oly erőlesen tiltakozik ama insinuáció ellen, mintha e "vandál heroizmus" eszméje tőle származnék, soha senkivel el nem fogják hitetni azt, hogy a szeptember 14-ike és 19-ike közt lefolyt rémes eseményeknek nem Kutuszov és Rosztopschin voltak az értelmi szerzői. Ezen állításunk mellett szól mindkettőjük viselkedése s emellett szólnak az összes mellékkörülmények.

Napoleon a borodinoi csata utáni napon gondoskodott a sebesültek elszállásolásáról; a közel szomszédságban fekvő Klotzskoi kolostort kórházzá átalakítván, ott helyezte el e

legyen mondva, szintén nem jutott eszükbe nézni a politikai pártállást, amikor egy boltha, vagy műhelybe mennek. Amint hogy mindennek a politikához nincsen is köze. A szociáldemokraták — pedig az ő példájukat most állítólag nagyon tiszteli Károlyi Mihály — sohase mondták, hogy mungó gyároshoz nem szabad beállani.

Szóval, nem kell félni egyik oldalon se, ma még a bojkott kifejlődésétől. Mégis, látni, milyen hatása van Károlyi Mihály gróf pózainak, amelyek neki talán jól állanak, de a kis embert humorossá teszik, a kis emberek társainak pedig károkat okozhatnak. Mert a nagy emberek és kis emberek bojkottjai között még valami különbség van.

Károlyi Mihály gróf, a dolgok rendbe szedődven, ki fog békülni az Omgéval, újból megbarátkozik munkapárti grófi barátaival és az egész ügy csak politikai pályájának egy színes epizódja lesz. Legalább eddig mindig úgy végződtek a politikai háborúk. Az a kuncsaft azonban, tisztelt paplanos, akit ön a haza érdekeire való tekintettel nem szolgált ki, soha, a politika semminő fordulása után se jön vissza önhöz paplant csináltatni. Helyes, ön nem törődik evvel: — mi is csak azért elméledtünk e fölött a csöpp eset fölött, hogy elmondjuk: politikai bojkottot csak legfölül szabad csinálni, alul azonban gondolni se szabad rá.

Bulgária mozgósít? Szófiából jelentik: A kormány a nagyhatalmakhoz jegyzéket intézett, amelyben kijelenti, hogy ha Törökország nem hagyja abba a mozgósítást, akkor Bulgária is mozgósítani fog. A kormánypárti Mir azt írja, hogy Törökország az összes európai hadosztályokat mozgósítja és Kis Ázsiából is csapatokat küld európai Törökországba. A hazát minden veszedelem ellen meg kell oltalmazni. A bolgár vasutakon egészen megszüntették a teheráru forgalmát. Kormánykörök nagyon feszültnek mondják a helyzetet.

szerencsétlenek egy részét s bizta őket a derék Larrey sebész gondozására. Ezek után tovább vonult a sereg Moszkva felé. A legközelebbi cél Moschaisk volt. Davoust hadteste Murattól vezetve haladt a közepén, a jobb szárnyon Poniatowszky, a balszárnyon Jenő alkirály hadteste ment, maga Napoleon és Ney csapatai a hátrvédet képezték. Két nap múlva, szeptember 10-én a város elé értek, ahol a borodinoi csataterőről ide szállított s itt elhelyezett 10,000 orosz sebesülten kívül sem emert, sem élelmet nem találtak és a sereg a közel falvakba széledt el, hogy élelmet harcoljon. De hiába, mert az oroszok mindent megsemmisítettek s így a franciák kénytelenek voltak saját lovaik husával táplálkozni. Bourgeois Francois, a gárdának egyik altisztje megírta emlékirataiban, hogy egy ilyen lakoma alkalmával hozzájuk lépett a császár s amint megírtta a lóhus maradvékot, nevetve így szólt a gárdistákhoz: „Nos, csak legyetek türelmek, négy napon belül Moszkvában leszünk, ott megpihentek s kaptok jobb élelmet; különben lóhus sem a legrosszabb élelem.” Az orosz sebesülteket elűzve, Napoleon a saját sebesülteinek Borodintól idáig vánszorgott másik részét helyezte el a városban és a sereg tovább nyomult. Krinskoie mellett a Murat orosz hadteste utolérte a Miloradovitschtól vezérelt utóvédet; egy véres összeütközés után, mely az oroszoknak 2000 emberükre került, ezek meghátráltak szeptember 18-án mindkét sereg Moszkva előtt állott, az oroszok készen a worobiewoi haditanásban hozott határozat végrehajtására, a franciák pedig nagynehezen várva az alkalmat, hogy Moszkvát megszállva a szenvedéseik végére jussanak.

Uj delegáció október huszadikán.

— Az ellenzék kudarca. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 28.

A jövő héten a politikai életet ismét a delegációk fogják dominálni. Holnap a miniszterelnök és a delegátusok Bécsbe utaznak, hogy a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottság munkájának hátralevő részét elintézzék. A delegáció tárgyalásai most már zavartalanul fognak folyni, ezen a ponton tehát az ellenzék teljes kudarcot vallott, mert a közönségi költségvetés elintézése annak rendje és módja szerint meg fog történni és a kormánynak sikerül bebizonyítania, hogy birtokában van akcióképességének.

Második delegációs üléselés.

Budapestről jelentik: Berchtold gróf, a monarchia külügyminisztere — tekintettel a balkán helyzetre és a külügyi bonyodalmakra — sürgősen el akarja intéztetni az 1913. évi közös költségvetést is. A második delegációt Lukács László előterjesztésére a király október huszadikán hívja össze.

A második delegációt Budapesten fogják megtartani, még pedig a képviselőház delegációs termében. Itt lesznek az osztrák delegátusok is, akiknek nagy meglepetésben lesz részük. Az Akadémia utcai osztrák-házban ugyanis jelenleg átalakítási munkálatokat végeztek néhány hónapon keresztül. Kényelmesebbé tették az osztrák-házat, csinosították és majdnem újjá varázsolták a belsejét. A magyar ellenzéknek eltökélt szándéka, — írja egy Justh párti estilap — hogy a budapesti munkapárti delegáció tanácskozásait ép úgy megzavarja, mint a bécsit.

Bécsből jelentik: A delegáció hétfőn folytatja tanácskozásait. Tárgyalni fogják a bosnyák költségvetést. Bilinszky közös pénzügyminiszter mondja el expozéját. Jól informált politikai körökből jelentik, hogy a kormány össze fogja hívni azt a delegációt is, amely az 1913. évi közös költségvetést lesz hivatva megszavazni. Ennek a delegációnak a tagjai a mostaniak maradnak, és Budapesten tartják üléseiket.

A miniszterelnök utazása.

Budapestről jelentik: Lukács László miniszterelnök hétfőn Bécsbe utazik, vele megy Beöthy Pál és Jankovich Béla, a képviselőház két alelnöke, akik kihallgatáson jelennek meg a király előtt és leteszik a valóságos belső titkos tanácsosi esküt.

Justh állapota.

Justh Gyula állapotáról ma aggasztó hírek terjedtek el a fővárosban. A Justh-párt lapudósító könyomatosa ma is azt jelenti ugyan, hogy Justh állapotában az örvendetes javulás egyértelmű, — de ez a javulás a Justhhoz közelállók szerint nagyon relativ dolog. A lapoknak az a híre, hogy Justh a legközelebbi napokban Abbazia utazik, alaptalan, mert Justh egyelőre még nem hagyhatja el tornyai kastélyát. A makói függetlenségi pártnak tervezett tornyai kirándulása is elmarad.

Apponyi Nagykárolyban.

Károlyi József gróf, a nagykárolyi kerület országgyűlési képviselője holnap tartja beszámolóját Nagykárolyban. A beszámolón megjelennek Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf, Károlyi Mihály gróf, Földes Béla, Mezössy Béla, Jármy István, Fráter Lóránt, Szmracsányi György, Huszár Károly, Héderváry Lehel és Egry Béla országgyűlési képviselők. Apponyi Albert gróf a képviselőkkel vasárnap reggel a gyorsvonattal indul Nagykárolyba, hová délután félkettőkor érkezik. Nagykároly város közönsége nagy előkészületeket tett a vendégek fogadására. A város közönsége nevében Adler Adolf dr., a függetlenségi párt elnöke, a szatmármegyei függetlenségi párt nevében Falussy Árpád nyugalmazott főispán fogja üdvözölni Apponyit és a vendégeket. A beszámoló délután három órakor lesz a Károlyi-parkban. Este vacsora lesz a vendégek tiszteletére.

Az ellenzék az alkotmány ellen.

Tegnap minisztertanács volt. A minisztertanácsot megelőző napon Tisza István gróf meglátogatta a miniszterelnököt budavári palotájában s vele igen hosszú ideig tanácskozott. A minisztertanács napján este a miniszterelnök a munkapárti klubban volt és ott nyilatkozott a helyzetről.

Kutuszov előtt a visszavonulás három útja állott nyitva; vagy a vladimiri úton északnak haladhatott volna Szent-Pétervár felé, vagy a moszkvai nagy úton az Oka folyó mentén egyenest keletnek az ország belsejébe, vagy végre Moszkvától délnek a Kaluga városába vezető úton a déli tartományok felé, ahol bőséges élelmezést találhatott s a honnan egy ügyes oldalfordulattal a szmolenszk-moszkvai útra kerülve Napoleon visszavonulását megakadályozhatta volna. És Kutuszov ez alkalommal fényes bizonyosságot adott hadvezéri rátermettségének, midőn a harmadik utat választá. Hogy a franciákat megtévessze, megparancsolta, hogy kezdetben a második úton haladjanak egészen Rjasanig s ott jobbra fordulva tartsanak a középső Oka mellett fekvő Kalugába.

A haditanács befejeztével Kutuszov nyomban megkezdte a visszavonulás foganatosítását és szeptember 13-ika és 14-ike közti éjjelen s 14-én délelőtt az orosz sereg a legnagyobb csendben vonult végig Moszkva városán. Miloradovitsch generális maradt a maga csapatjával utóvédnek, de szigorú parancsot kapott, kerülje a francia előcsapattal való összeütközést. Moszkva lakosságának elkeseredettsége telőpontját érte; szidalmazták, átkozták Kutuszovot, aki őket és városukat, a szent várost prédául odavetette a franciáknak s a kedélyek annyira izgatottak voltak, hogy Kutuszov maga csak bujkálva vonult át a városon, melyet 14-én délelőtti 9 órakor otthagyt, míg Barclay ugyancsak az utat lóháton, serege élén tette meg. Kutuszov jelentést küldött Sándor cárnak, melyben indokolta a visszavonulás szükséges voltát s melyben megjegyezte,

hogy „merem állítani legkegyelmesebb uram, hogy az ellenség Moszkvába való bevonulása még nem jelenti Oroszország leveretését.” Ám, hogy mennyire lesújtólag hatott volt ő rá magára is a város feladásának kényszerűsége, azt mutatja az a tény, hogy zokogó sírásba tört ki, amint Moszkva keleti kapuján kilépett.

A kivonuló sereget nyomon követte a város szerencsétlen és kétségbeesett lakossága. Rosztopschin megparancsolta, hogy mindenki halálbüntetés terhe mellett hagyja el a várost. Szánalmas látványt nyújtott ez a kivonulás. Legértékesebb holmiját, néhány napra való élelmet és beteg hozzátartozóit részint szekeken, részint hátán cipelve közel egynegyed millió ember tolongott ki a Drogomilovo külvároson keresztül a Moszkva folyó hídján át. De azért vagy tízezen, többnyire Moszkvában letelepedett idegenek, első sorban franciák nem teljesítették a parancsot, és elbujva házaik pincéiben visszamaradtak, több kíméletet és védelmet remélve a bevonuló franciáktól, mint a fegyelmetlen orosz seregtől. Rajtuk kívül még közel ötezer haramia tartózkodott a városban. Rosztopschin ugyanis távozása előtt megnyitatta a város börtöneit s szabadon bocsátotta azoknak lakóit. A város e közveszélyes szeméttje és alja, évek hosszú során át nehéz rabláncot viselt fegyencek titkos utasítást kaptak a kormányzótól, aki a város különböző pontjain végtelen mennyiségű gyújtó anyagot halmoztatott fel, másrészt pedig a hasznavehető tüzfegyvereket részint megrongáltatta, részint a városból eltávolította. Ezek után maga is mint egyike az utolsóknak távozott a városból, elküldvén jelentését Sándor cárnak, melyben ezeket írta: „Orosz-

— A kibontakozás kulcsa — mondotta a miniszterelnök — az ellenzék kezében van. Mihelyt az ellenzék részt vesz a normális parlamenti tanácskozásokon, a kibontakozás is készen van. A házszabályrevízió és a képviselői immunitás szabályozása területén kezdhetné meg az ellenzék a szerinte is szükséges akciót.

Az ellenzék személyi követeléseiről következőleg nyilatkozott a miniszterelnök:

— Személyi föltételekről természetesen szó sem lehet. Az egyetlen igazi föltétel: a parlamenti munkaképesség helyreállítása és biztosítása. A jelenlegi politikai helyzetről pedig az a vélekedése a miniszterelnöknek, hogy: ezer veszély származhatik belőle és attól retteg, hogy az ellenzék teszi végkép lehetetlenné az alkotmány funkcióját.

Végül a reparációról ez a véleménye:

— Sem a kormány, sem a többség nem tehet olyan lépést, mivel koncedálna és ezzel elismerné, hogy a szentesített törvények és a lex Vadász akármiféle érvényességi záradékra szorul.

Kovács Gyula

a vizsgálóbíró előtt.

Meghosszabbították a vizsgálati fogságát.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 28.

Ma délelőtt kevéssel kilenc óra előtt egy zárt kétfogatu állott meg a törvényszéki palota Koháry-utcai bejárója előtt. A kocsiból egy hörtönör kíséretében Kovács Gyula, a letartóztatott képviselő szállott ki, akinek behozatalát a gyűjtőfogházból Szlavek Ferenc vizsgálóbíró redelte el. Kilenc óra után megjelent a vizsgálóbírónál Kovács Gyula védője, Gonda Henrik ügyvéd is. Szunyogh Mihály ügyvéddel, a letartóztatott képviselő fivérével. Kovács Gyulát kevéssel kilenc óra után fölvezették a vizsgálóbíróhoz.

Közel félóraig várakozott Kovács Gyula a vizsgálóbíró kezelői irodájában, amíg a vizsgálóbíró behívatta. Szlavek Ferenc vizsgálóbíró először kihirdette előtte azt a bírói végzést, amelylyel vizsgálati fogságát újabb egy hónappal 1912. november 2-ig meghosszabbítja, mivel a három hónapi vizsgálati fogság ideje már letelt. Megkér-

dezte Kovács Gyulát a vizsgálóbíró, hogy megnyugszik-e a további egy hónapi vizsgálati fogságot elrendelő végzésben, vagy pedig fölfolyamodást jelent be ellene? A letartóztatott képviselő kijelentette, hogy fölfolyamodással nem él, csak arra kéri a vizsgálóbírót, hogy a törvény szerint járjanak el vele szemben.

Ezután a vizsgálóbíró tudtára adta, hogy az igazságügyi orvosi tanácstól a fölterjesztett iratok visszaérkeztek a törvényszékhez azzal az indítvánnyal, hogy az igazságügyi orvosi tanács újabb közvetlen orvosi megvizsgálást tart szükségesnek. Erre vonatkozóan a vizsgálóbíró kijelentette, hogy a vizsgálat idejének és helyének közlése mellett nyomban visszatérjeszti az összes iratokat az igazságügyminisztériumhoz, mert ez fogja majd kinevezni azt az orvosszakértőt, aki az igazságügyi orvosi tanács részére ezt az újabb közvetlen orvosi megfigyelést, illetve megvizsgálást fogantatni fogja. Gonda Henrik védő arra kérte a vizsgálóbírót, hogy záros határidőt tűzzön ki a minisztérium által kiküldendő orvosszakértő kijelölésére és egyúttal ugyancsak záros határidő alatt utasítsa az igazságügyi orvosi tanácsot is, hogy szakvéleményét terjessze be. Addig is kérte Kovács Gyulának szabadlábra helyezését annyival is inkább, mert ez a pör eminenter politikai pör, a melyben Kovács Gyulának, aki vagyonos ember, a szökésétől nem kell tartani.

Kijelentette Kovács nevében, hogy ez az újabb orvosi megvizsgálásnál mindenkor pontosan rendelkezésére fog állni a minisztérium által kijelölt orvosszakértőnek, hogy ennek munkáját megkönnyítse s így gyorsabbá tegye. A vizsgálóbíró a védőnek fölfolyamodás alakjában előterjesztett kérelmeit átvette.

VIDÉK.

Megyebizottsági tagválasztás. November 12 én két elhalálozott aradmegyei törvényhatósági bizottsági tag helyét töltik be időszaki választás útján. Tornován Lázár Gyula és Zarándon Filótás Nesztor elhalálozásával üresedett meg egy egy megyebizottsági tag helye és a hétfői közgyűlés az említett napra tűzi ki a két kerületben a választást.

Aradmegye a politikában.

(Felirat a kormányhoz. — Tisza István üdvözlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

Szoklatlanul nagy számban jelentek meg Aradmegye állandó választmányának tagjai a mai, második előkészítő ülésükre. Erre az ülésre maradtak a hétfői közgyűlés napirendjére kitűzött politikai ügyek: Lukács László miniszterelnök április 24-én kelt leirata, amely a kormány kinevezését tudatja, Zemplénmegye átirata a képviselőházban június negyedikén történtek rosszalásáról, továbbá Torontálmegye törvényhatóságának az obstrukció megrendszabályozását helyeslő határozata. Az állandó választmány a kormány politikáját helyeslő tagjai csaknem kivétel nélkül eljöttek az ülésre, hogy megjelenésükkel is demonstrálják Aradmegye többségének álláspontját. Ott volt Zselénski Róbert gróf, Solymossy Lajos báró, Kintzig János, Purgly László, Várárhely Dezső, Czédly Károly dr., Köpf János dr. A megyebeli ellenzéki vezetők azonban váratlanul távol maradtak az állandó választmányban készülő politikai vitától. Nem jött el Károlyi Gyula gróf volt főispán és távol maradt a román-ság képviselője: Pop C. István dr. országos képviselő is. A megjelent, talán ellenzékkel szimpatizáló állandó választmányi tagok pedig passzívise viselkedtek és így az izgalom és vita elmaradt.

Schill József főjegyző ismertette röviden a közgyűlés elé kerülő politikával foglalkozó ügyet és azt javasolta, hogy ezeket együttesen terjessze az állandó választmány a törvényhatósági bizottság elé. Ugyanezekkel a politikai kérdésekkel foglalkozik azonban egy indítvány is, amelyet Kintzig János, Solymossy Lajos báró, Zselénski Róbert gróf és társaik adtak be.

Az indítvány, melyet szösz szerint ismertetett Schill főjegyző, a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Tisztelettel kérjük, méltóztassék a folyó évi szeptember hó 30 án tartandó közgyűlés tárgyai közé felvenni és tárgyalatni következő indítványunkat és határozati javaslatunkat:

A törvényhatósági bizottság az őszi rendes közgyűlés napirendjére kitűzött — a kormány ki-

ország meg fog borzadni, ha értesül Moszkva kiűtéséről, melyben Oroszország egész nagysága egyesül s melyben Felséged őseinek porai pihennek. Én a hadsereg után megyek; minden elvezetek m gammal; számomra nem marad hátra egyéb, mint megsíratni hazámat.

A városból kijövet Wolzogen ezredessel találkozott, aki megtudakolta tőle a tüzfecskendők elszállításának okát. „Megvan erre az okom” felelte Rosztopschin, majd hozzátette: „En a magam személyét illetőleg nem viszek a városból egyebet, mint e kabátot, melyet testemen lát.” Az ezredes nem tudta, mire magyarázni e megjegyzést, sejtelve sem lévén a kormányzó sötét tervéről, melybe Kutuszovon kívül senkit be nem avatott.

Az orosz sereg még nem is hagyta volt el a város területét, hátvéde, a Miloradovitsch hadteste még ott tolongott a Moszkva hídján, midőn a francia sereg előcsapatjai nyugat felől a városhoz közeledtek. Délutáni két óra volt; gyönyörű meleg nyári idő; a nap sugarai erősen tüzték alá az ázurkék égboltozatról, midőn Murat hadteste az „Üdv-hegyének” magaslatára érve, egy kápráztató látványban gyönyörködhetett: a kimerült katonák előtt feltűnt a várva várt Moszkva a maga szingazdag, pompájában; valóságos kaleidoszkopszerű kép. A ragyogó nap sugarai sok ezer palota vakító márványfalairól verődtek vissza. A házak tengerében vagy ezer templom emelkedett, melyeken másfélezer dusan aranyozott kupola csillogott; egyes kupolák színarany láncokkal voltak egymással összefűzve; mindnyáját fölülmulta Iván-Welikí, Nagy-Iván templomának kupolája a rajta levő tíz méter magas aranyozott ezüstlapokkal fedett keresztje. A város

közepén egy magaslaton emelkedett a oltadella, benne a cárok palotái, tizenhárom templom, melyeknek emblemei Oroszország történetének és dicsőségének végtelen sorozatát tüntették fel s melyek a bizánci és tatár ornamentika csodaalkotásait mutatták. Ez volt a Kreml, melyről azt tartja az orosz közmondás, hogy „fenséges szépséget csak az ég mulja fölül.” Mindez az ezeregyéjszaka meséinek és csodáinak kápráztató hatásával volt a szemlélőkre.

A magaslatra elsőnek érkezők elragadtatással intettek az utánuk jövőknak s kiáltották „Moszkva, Moszkva”. Nem sokára az egész sereg a magaslaton volt s öreg gárdisták akik ott voltak Egyiptomban, Szíriában, Spanyolországban, akik Miláno, Berlin és Bécs kapui előtt sorakoztak a diadalmas bevonulásra, ezek állították, hogy a mostaninál szebb látványban még nem volt részük. Délutáni három órakor maga Napoleon is a hegy tetejére ért s meglátván Moszkvát, felkiáltott: „Itt van valahára a szent város! Lagfőbb ideje is volt már!”

A sereg pihenőt tartott s Napoleon leste, várta, jön-e már a város hatósága, elejébe hozva annak kulcsait De hiába várta. Ekkor Murat parancsot kapott, hogy hatoljon a városba, ami megtörténvén, ez csodálkozva vette észre, hogy a város üres; csak a Rjasani kapun vonultak még egyre ki Miloradovitsch katonái, hátrahagyva a városban vagy tízezer beteg, harc képtelen társukat. Murat jóindulattal ajánlván őket, Most beállott az est és Napoleon Mortiert kinevezvén a város kormányzójának, Durosnelet pedig parancsnokának, maga a Dorogomilov külvárosban ült; fel-

főhadiszállását, másnapra, szeptember 15-ikére halasztván a városba való bevonulást. Jenő alkirály megszállotta a balra eső szent-pétervári kaput, Davoust a jobbra eső szmolenszki és tulai kapukat, magában a városban pedig Murat hadteste helyezkedett el.

Másnap megtörtént a bevonulás. A csapatok elhelyezkedtek; élükön állott a császári gárda vezetve magától Napoleontól; amint ajkáról a jelszó „Garde á vous!” elhangzott, a gárda összes tambourjai megpergették dobjaikat, a sasok ékesített zászlórudak egész erdeje égnék emelkedett, a trikolor kibontakozva lengedezett s a menet vig zeneszó mellett megindult. A katonák a „Mienk a győzelem” kezdetű indulót énekeltek s beteljesedtetnek látszott a jóslat, melyet Lafayette mondott volt egykor a trikolorról, hogy „győzedelmesen fogja bejárni a világot.”

Győzedelmes útjának azonban Moszkva jelentette a végét. Már maga a bevonulás némileg aggasztotta magát Napoleont s lehangozta csakhamar a csapatokat; mert nélkülözte az ilyen katonai bevonulások szokásos miljöjét: az ablakokon kikandikáló kedves női arcokat. Az utcákon, amerre a menet haladt, mindenütt néma csend, eltorlaszolt ablakok, bezárt kapuk voltak. Csak néha néha jött szembe a bevonulókkal egy-egy kétségbeesett kis csoport, a franciák védelméért könyörögve a féktelenkedő rablók ellen. Végre a sereg elhelyezkedett; Jenő alkirály a város északnyugati negyedét szállotta meg; Davoust a délnyugati részen telepedett le a szmolenszki és kalugai kapuk közti negyedben; vele szemben délkeleten Murat hadteste és Poniatowszky lengyelei helyezkedtek el, míg Ney a wladimiri és

nevezetéről szóló leirat és a politikai helyzetre vonatkozó törvényhatósági átiratok kapcsán ki mondja, hogy *fájdalommal látja a parlamenti viszonyoknak immár két évvel hosszabb időre terjedő meddő tevékenység után a kisebbség magatartása folytán bekövetkezett elfajulását*, amely állapot hazánk gazdasági, kulturális és szociális fejlődését akasztással fenyegeti és áthatva ezen áldatlan állapotnak a magyar nemzetre nehezede mérhetlen horderejű következményétől, azon reményének ad kifejezést, hogy az országgyűlési pártok politikai bölcsessége és lelkiismeretétől áthatott hazafisága módot fog találni arra, hogy ezen hosszú időre kiterjedő áldatlan állapotot mielőbb a hazánk javára irányuló és hön öhajtott termékeny parlamenti tevékenység váltsa fel.

Ezzel kapcsolatban egyszersmind örömeinek ad kifejezést afelett, hogy az isteni gondviselés Tiszta István grófot, a képviselőház elnökét megóvta az ellene intézett büntös merénylettől.

Mindezek alapján elhatározza és elrendeli Aradvármegye törvényhatósági bizottsága, hogy ezen tárgyban hozandó határozata a m. kir. Kormányhoz, Tiszta István gróf képviselőházi elnökhöz és az országgyűlés képviselőházához terjesztessék.

Az indítványt az állandó választmány helyesléssel tette magáévá és az elnök Urdán Iván főispán konstataulta, hogy a választmány egyhangulag ajánlja és javaslatba hozza a törvényhatósági bizottságnak a határozati javaslat elfogadását.

TANÜGY.

(—) Az aradi tanonc-otthon. Az aradi iparostület és építőiparos szövetség beadványát, amelyben a tanonc-otthon létesítését sürgették meg, illetve kérték, hogy a rendelkezésre álló összegek átengedésével ők építhessék fel, a tanács kiadta a Weitzer-alap gondnokságának, amelyet Varjassy Lajos polgármester rövid időn belül össze fog hívni.

(—) Tanárok a nyugdíj-törvénytervezet ellen. Az aradi tanárszövetség igazgató választmánya hétfőn délután öt órakor a kereskedelmi iskola tanári szobájában ülést tart. A szövetség kedden délután öt órakor tartja közgyűlését a kereskedelmi iskola dísztermében. A közgyűlés napirendje: állásfoglalás a nyugdíj törvénynek a tanárságra vonatkozó részével szemben.

Budapestről jelentik: Ma délután a polgári iskolai tanárok gyűlést tartottak, amelyen Mezey Lajos erős hangon emlékezett meg az új nyugdíj törvényről, amely sérelmes a tanároknak nézve. Indítványára elhatározták, hogy országos polgári iskolai tanárokongresszust fognak legközelebb összehívni.

Magyar bemutató Berlinben.

(Bíró Lajos és Lengyel Menyhért Czárnoje a berlini Komödienhaus-ban.)

(Berlini munkatársunktól.)

Berlin, sept. 27.

A magyar drámának ma este ünnepnapja volt Berlinben: Lothár Rezső dr. színházában, a most megnyílt Komödienhaus-ban, színrekerült Bíró Lajos és Lengyel Menyhért közös munkája: *A czárno.*

Már-már nem is hat a szenzáció felfrissítő erejével, ha valamelyik magyar írónk kívül kerül a magyar irodalmi térre szűk határain, mert néhány rövid esztendő alatt megmutattuk az előttünk vágató Nyugatnak, hogy mégis csak jóval idebb élünk a balkáni sötétség kompromittáló szomszédságától. Molnár Ferenc és Lengyel Menyhért külföldi sikerei nyitották meg a sulyos kaput, s most az ut már egyengetve: csak büszkén és bátran kell tovább lépkednünk rajta.

Külföldre exportáló íróink főleg Berlin felé szárnyalnak. Berlin ma még mindig az a par excellence színház-város, melynek fogyasztóereje szinte hihetetlen arányú, s emellett állandóan be van igazítva a világ érdeklődő szemének. Berlin Németország centruma minden tekintetben s így a művészetben is: ide figyel minden szem ami Berlinben sikerül és „beüt” — a többi németországi város azonnal utánózza azt.

Molnár Ferencz Ördöge és Testőre Berlinben akkora sikert aratott, mint sehol másutt s Lengyel Menyhért Tájfutója innen indult el arra a példátlan fenomenális utra, melynek végéhez eljutva avval dicsekedhetett, hogy az utolsó színházi esztendőben a legnagyobb előadás-számot érte el.

A berlinieknek tehát nem ismeretlen Lengyel Menyhért neve, aki a mai Czárno-bemutató egyik szerzője. De nem ismeretlen Berlinnek Bíró Lajos neve sem, aki itt mint novellista nagy népszerűsége tett szert s dolgoival már majd naponta összetalálkozunk a gazdag német napi- és heti sajtóban. Egyébként azonban Rablólovagját az idén hozza színpadra a berlini Kleines Theater.

A „Czárno” berlini bemutatója a nagyszerű sikerek minden külső effektusával folyt le. Berlin egész irodalmi világa megjelent s erre a két magyar szerző igen büszke lehet. Maga az előadás kitűnő volt; úgy részleteiben, mint egész komplexumában. Magát a történelmi epizódot bizonyára ismeri az olvasó; — főlegesen tehát magát a cselekményt vázlatolni. Münchenben még a nyár közepén mutatták be a Czárnot — most már a 100-dik előadás felé tartanak ott — de még ezt a sikert is túlszárnyalja a berlini. Lothár Rezső doktor, a Komödienhaus direktora, maga rendezte az új magyar drámát. Lothár elsőrendű szakember, kitűnő író és esztétikus s csak ily nagykaliberű embernek sikerülhetett ily pompás keretet teremteni ehhez a nagylényű darabhoz. A díszlet és a toilette-ek egyenesen szenzációk, de nem a szó sablonos és gyorsan idevetett értelmében. A czárno dolgozószobája a kulissza-kompozíció teteje s izléses osszlopaival és drapériáival eleve kitűnő illuziót kelt a nézőben. Ami pedig a ruhákat illeti: pompások. Minden ruha egy költemény — mondanak otthon nálunk. Itt azt mondják: sehr reizend! — s ez igen sokat jelent; annyit, amennyit a francia: charmant.

Külön fejezetet érdemelnek a színészek. Magyar szerzőink valóban büszkék lehetnek német gárdájukra; nagy az ő részüik is a szép sikerben, hiszen az egész darabban négy színész viszi előre a cselekményt s e négy művész vállán nyugszik a darabhoz fűzött egész reménység. A czárno hatalmas és őszinte szerepét Hartwig Adél kisasszony, Berlin egyik legszebb s legnagyobb színésznője kreálta. Eleinte hiányzott belőle a démoni erő és fejedelmi páthos, de a második felvonásban kifogástalant produkált. Az Alexy gróffal végigjátszott jelenet

rijasani kapuk közti negyedet vette birtokába. Napoleon és a gárda a Kremlbe vonult.

A városban rengeteg élelem és kincs volt felhalmozva. Burgogne írja memoárjaiban, hogy ő néhány társával egy bejár házában kapott szállást, melynek elhagyott szobáiban tizenöt nagy ládát tele pezsgővel és spanyol borokkal, egész garmada édességeket, füstölt húst, nagy halomra rakott cobolprémes bundákat, ládászámra ezüst serlegeket és tálakat, nagyértékű festményeket és Roussseauinak, Diderotnak, Montesquieunek ragyogó chagrinbőrbe kötött, aranymetszésű műveit találták. Elképzelhető az annyi nélkülözéseken átment katonák öröme e bőség és kényelem közepette. De az öröm csak rövid ideig tartott.

Alig helyezkedtek el a csapatok, midőn egyszerre tűz láma verte fel őket nyugalmukból. A szesz italok állami raktára kigyulladt; alighogy eloltották, más helyen csaptak fel a lángok, a Kremltől északra fekvő „Bázár”, a benne felhalmozott sok milliókat érő árukkal lett a tűz martalékává; ezzel egyidejűleg a „Zemlianoi-Gorod”, a „Földváros” nevű külső negyed fából épült házai felől gomolygott sűrű füst, melyet a most támadó keleti szél nyugat felé hajtott s csakhamar tüztengerre vált a „Beloj-Gerod”, a „Fehér városnak” márványpalotás hársora. Ekkor nyilvánvalóvá lett, hogy a tűz rendszeres gyújtogatás műve. Fel-felbukkantak a szabadonbocsátott fegyverek kezükben hosszú pónakkal s azok végében gyújtó kanóccal; a lakásokat kifosztogatták, a visszamaradt idegeneket halomra gyilkolták, a házakat pedig felgyújtották. Mortier nyomban rögtönítélő bizottságokat szervezett s a tetten ért gyújtogatókat felakasztotta; a kor-

mányzói palota előtti téren csakhamar százával lógtak a kivégzettek s e helyet a franciák ezennél az „Akasztottak terének” nevezték.

Másnap, 16-án a szél irányt változtatott; kelet helyett északnyugatról kezdett fújni s ez irányba pusztított; löportornyok repültek a levegőbe, márványpaloták omlottak romokba; az iszonyu lármába belesüvitett a szél, felhangzott ezrek nyöszörgő jajveszéklése, akik a lángtengerbe veszttek. Néhány óra múlva a szél délnyugatvá vált s magát a Kremlt veszélyeztetetté, melynek fegyvertárában néhány száz ezer font lőpor volt felhalmozva. Napoleon élete veszélyben lógott, kénytelen volt a Kremlt otthagyni s Moszkvától egy mérföldnyire, a szentpétervári uton fekvő Petrowszkoje kastélyba vonult. Tüzifecskendők hiányában a sereg lemondott Moszkva megmentésének reményéről s maga is különböző irányokban az országutakra húzódott vissza. E visszavonulással megbomlott minden rend és fegyelem. A katonák, akik eddig mindennemű sarcolástól és zsákmányolástól eltiltva voltak, szabadjukra eresztettek, ésszerűbbnek tűnően fel, hogy Moszkva kincsei és drágaságai inkább az ő birtokukba jussanak, semmint a lángok martalékává váljanak. Ezrével tolongtak most a lángok között, égő zsarátnokon orosz márdörök, francia katonák magukkal cipelve mindent, ami kezökügyébe esett. Bourgogne tisznyájában például a következő tárgyak voltak, több font cukor, rizs, kétszersült, egy üveg pálinka, egy kinal nőnek arannyal átszőtt selyemszoknyája, az Iván-Weliki ledöntött keresztjéről egy ezüstlap, több arany s ezüst ékszer, egy bárszönyből való női lovaglóruha, két ezüsttráma kép, több nyakék és egy

orosz hercegnek briliánsokkal kirakott éremrendje.

A következő két napon a nyugatról jövő szél a város keleti részébe kergette a lángokat és szeptember 18-án Moszkva épületeinek négy ötöde hamuvá égett volt. A másnap megeredt eső nagynehezen eloltotta a lobogó lángtengert, de a romok alatt még napokig égett füstök és zsarátnok, melyek közt az orosz seregnek hátramaradt tízezer betegének elszenesedett hullaja hevert. Szeptember 19-ikén a csapatok újra visszatértek a városba, Napoleon a Kremlbe vonult s velük együtt visszajött a lakosságnak egy része, hogy vagyonának megmaradt romjait birtokába vegye. Ekkor kitűnt, hogy Rosztopschin barbár patriotizmusa közel egy milliódjába került a szerencsétlen városnak; de kiderült az is, hogy az elhamvadt épületek pincohelyiségei és az azokban felhalmozott kincs és élelem nagyjából sértetlen maradt s ez elegendő volt, hogy vele akár egy évig is élmezessék és ellássák a francia csapatokat. Moszkva lángjai kikezdték Napoleon hatalmát; a büszke főnix szárnyai leperzselődtek, ő maga pedig belepusztult a város hamvaiba, melyekből nem volt több életre kelendő. A városból való kivonulással megindul a katasztrófa; a malojaroslaweczi kudarc a pusztulás útjára tereli a nagy császárt és büszke sereget; itt e kis orosz városnál veszi kezdetét a legirtózatosabb anabázis, melyről a világtörténelem tud. Követni fogjuk a szerencsétlen sereget s elmondjuk majd a visszavonulás és a velejáró pusztulás egyes fázisait.

után percekre megakadt az előadás: a publikum nyílt színen tapsolta. Ruhái egytől-egyik a szabóművészet legszebb ollózása. A kancellárszatirikus-humorisztikus szerepét Ziegel Erich játszotta meg; kitűnő volt és előkelő, némileg sablonos, de szerepének keretén belül megfelelő. Alexy grófot Staegemann Waldemár felejthetetlenül erősen és szépen toporzékolta végig; ez a dráma legemberibb szerepe s Staegemann fiatalos grandiózitással szeretkezett a hozzája lebukó cárnó gyermekes felkínálásaiban.

Lengyel Menyhért, ki a premiére-re Berlnbe jött úgy az első, mint a második felvonás után igen sokszor jelenhetett meg a hívó tapsokra. Brázy Emil.

Árvizek a Maros mentén.

— Lippa és Radna veszedelemben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

Tudósítónk írja: A Maros az éj folyamán ismét áradt. A lippai vásártér, a marha és sertéspiac tér viz alá került. A szombati heptipiacot más helyen kellett megtartani. A Mindl-féle gözmalom, ugyisint a Schönbauer sertéshizláló telepe, Grósz József fakereskedő telepe viz alatt vannak. A Lipovnica-felé lévő házak, nem különben a temesvári vasut mentén lévő magánházak, a szegények háza és a Jocka-féle fatelep szintén vízben állanak. Félő, hogy a további áradással Lippának jelentékeny részét elönti az árvíz.

Máriaradnán ezideig csak a fakadó viz okozott károkat. Mihelyi László műkertész virágháza összeomlott. Azonkívül igen sok ház vízben áll, ugyisint a kertek javarésze. A községet a Maros áradása ellen védi a vasúttöltés, de veszélyezteteti a patak, amelynek medrébe a túláradt Maros vize teljesen behatolt. Félő, hogy újabb esőzéssel a hegyekről lerohanó esőviz gátolva lévén lefolyásában, az egész községet elöntheti. A patak partja még ellentáll ugyan a fenyegető árnak, de a Maros újabb áradása, nagyon veszélyessé tenné a helyzetet.

Aradnál is rendkívül megáradt a Maros. A vízállás különösen az innenső oldalon sokkal magasabb, mint a tavaszi nagy áradás alkalmával. A Maros Evezős Egyesület csolnakházát ma délután már erősen csapkodták a hullámok.

Makóról jelentik: Ma délelőtt a Maros elmosta a védőtöltést és elöntötte a város alacsonyabb részeit. A város környékén több ezer hold föld viz alatt áll. Több községet elöntött az árvíz, a kár eddig óriási.

Csongrádról jelentik: A Tisza még folyton árad. Ma 540 centiméter magas. Az árteret elöntötte a víz és roppant nagy károkat okozott. Még 50 centiméteres áradást várnak.

Zentáról jelentik: A legutóbbi esőzések következtében a Tisza rohamosan áradt. A felső torontáli ármentesítő társulatnál megállapították, hogy ötven esztendő óta most érte el a Tisza legnagyobb szeptemberi magasságát. A felülről érkezett jelentések alapján még 45 centiméter emelkedés várható. A víz Zentánál az árterületet elöntötte. A kár igen nagy.

Dévaról jelentik: A vízállás az éjjel nem változott. Ma reggel Gyulafehérvárról egy utászcsapat érkezett ide és azonnal a mentési munkálatokhoz látott. A veszélyeztetett házakból kilakoltatják a lakosságot, de az oláh parasztok újból visszakiváncognak az összedőléssel fenyegetett házakba. Az elhagyott házakat kirabolják. Mától kezdve csendőrök fognak cirkálni csónakokon az elhagyott utcákban.

Kulisszatitkok.

(A táncosnő és a földbirtokos házassága. — Vásárhelyi emlékek.)

Addig fújták kórusban a lapok az új színház szükségességét, mig nem eljött a lombhervasztó és vágy-érlelő szeptember-vég. De nem egyedül. Elhozta magával a szintársulatot; betelepültek ismét a régi színházba, amelyet már annyira ununk, mint egy öreg lóvasuti kocsit, vagy mint a feleségünket tíz esztendő házasság után. Mivelhogy mindenki új színházat akar Aradon, tehát nem lesz új színház, mert egy ember nem akarja. De ha senki sem akarja, csupán az az egy ember, akkor okvetlen meglesse.

Tehát itt van az ősz és az ősz elhozta a színészeket, a színészek elhozták a Leányvásárt. Erről akarunk beszélni. A Leányvásárról, amelyen egy aradi fiatal földbirtokost megvette a szintársulat egyik táncosnője. Tudniillik a szívét vette meg, de azzal vele csuszott a mája és zuzája is; szóval: a legnemesebb szervei. A földbirtokost Aradon mindenki ismeri: szimpatikus, csendes fiatalember és a sok jó szokása mellett legbecsebb az, hogy gyakran örököl.

Ez az ifjú A leányvásár egyik téli előadásán jól megnézte a társulat barna táncosnőjét. És mint-hogy a fiatalembernek farkas-étvágya van a szerelemben, gyorsan megismerkedett a hölgyvel. Nem lantolok sokat, hanem egy váltóóvás gyorsaságával jelentem ki, hogy a fiatalok megértették egymás szívének dobbanását, egymás szemének kacsintását. A földbirtokos már a szezon végén kijelentette, hogy nem tud élni az ideálja nélkül.

— Én azt a nőt feleségül veszem — mondta a rokonai előtt.

A familia természetesen hallani se akart róla. Le-festették előtte, hogy milyen gazdag leányt kaphat és azzal is lehet legalább olyan boldog, mint a táncosnővel. De a szerelmes férfinak tudvalevőleg hisba beszélnék. Ekkor a család elhatározta, hogy nem törődik vele, vegye el a leányt, ha szereti.

Ám most már a barátok léptek előtérbe. Mindenáron föl akarták világosítani, hogy nem jól cselekszik.

— Az a leány — mondta az egyik jóbarát — nem méltó arra, hogy feleséged legyen.

Szerelmes szívének és háromszáz hold kitűnő földnek a birtokosa dühösen csapott az asztalra.

— Hogy mersz ilyent mondani?

— Be fogom bizonyítani. Az a nő Hódmezővásárhelyen téged egészen elfelejtett és másnak lett az ideálja.

Majdnem tetteles inzultus lett ebből a párbeszédből. Majdnem. Mert mégse az lett. Hanem egy szép automobilkirándulás lett, amelyet a szerelmes fiu tett meg Hódmezővásárhelyre két barátja kíséretében. Ugy intézték, hogy hajnalra érjenek a buja szerelem városába. Ha csakugyan hűtlen az a leány, ez a váratlan hajnali érkezés kétségtelenül bebizonyítja.

Az autó a táncosnő lakása előtt állott meg. Szorongó szívvel kopogtak a férfiak. És jó negyed óra múlva megnyílt a hálószoba ajtaja. S odabent álmosan nyújtózkodott a barna leány — egyedül.

Nem lett lovagias affér ebből a kirándulásból. A földbirtokos megbocsátott a barátainak. Sőt az esküvőjére is meghívta őket. Ugyanis a fiatal félmilliomos komolyan elhatározta, hogy a táncosnő ezután csak előtte fog táncolni. Még pedig úgy, ahogyan ő fűtül neki.

Hódmezővásárhelyi emlék gyanánt a színészek legnagyobb része — náthát hozott haza. Ha ez egyáltalán lehetséges, hát odaát még rosszabb idő volt, mint idehaza.

Elvégre szép ha az eső esik egy napig, két napig, mondjuk három napig, de másfél hónapig az isten szerelméért? Színészeink az erős esőzés következtében teljesen elromlottak, elzúllottak: egész nap

kártyáztak. Még pedig házardjátékot: ramslit. És hozzá elég nagyban: négy krajcárba. (Ezen az alapon, ha az embernek nagyon pechesen megy, el lehet veszíteni huszonnégy óra alatt három koronát.)

A játéknál mindjárt kitűnt, hogy kinek milyen a természete. Győző volt a legházardabb, képes volt még adu nélkül is felvenni. (Csak nősüljön meg!) Delli már meggondoltabban játszik, de a legrezerváltabban természetesen Várnai. Rossz nyelvek azt mondják, hogy csak király-ászra — segített. (Aki ramslizni tud, megérti. És ki nem tud ramslizni?)

Az utolsó nap is együtt ült a ramslí-kompanya: Szendrey, Győző, Polgár, Beregi, Várnai. Várnainak rémesen járt a lap, a direktor pedig sirt, mint egy méhecske. A párti fél kettőkor alakult meg a fél négykor megtörtént az a nagy esemény, hogy Várnai 1 (egy) partit elvesztett. Előzőleg huszonkilencet nyert, utána pedig harminchatot. Este félbeszakították a játékot, hogy lejátszanak valami darabot. Előadás után folytatták. Várnai fényes formában volt újra: verhetetlen volt az egész vonalon. Kétezerháromszázhat partit megint megnyert. Végre két óra felé abbahagyták a játékot. Polgár és Várnai együtt baktattak haza. Az egész uton egy szót sem beszéltek. Elérkeztek Polgár lakásáig.

— Szervusz! — mondta Várnai.

— Szervusz!

Polgár már a kulcsot is bedugta a kulcslyukba. Egyszerre azonban megszólal Várnai:

— Te!

— Nő?

— És azt a partit is megnyertem volna, ha nem hívom le a zöld királyt!

A vizek közepette a legnagyobb vízben akkor volt a társaság, amikor csütörtökön reggel kilenc órakor Jászai Mari sürgönyilegmondotta le az előadást! Estére Stuart Mária volt kitűzve, másnapra Borgia Lukrécia, azután a Tolonc s utolsó előadásul az Ördög. Ily körülmények között az összes operett partitúrákat, kottákat és kosztümöket már szerdán visszaszállították Aradra.

Hosszas tanácskozás folyt, hogy mint lehetne az esti előadást megmenteni. Valaki azt indítványozta, hogy adják a Lilit. Igen ám, de honnan vegyenek kottákat és ruhákat? Szegedre nem volt megfelelő vonatösszeköttetés, Aradra gondolni sem lehetett.

És ekkor megjelent Tilger, ugyis, mint mentőangyal. Vállalkozott rá, hogy motorbiciklijével átmege Szegedre és elhozza a szükséges dolgokat. Vele ment az öreg Szabó bácsi is.

Az expedíció szakadó esőben indult utnak. Elérkeztek a Tisza-kompig. A kompnál nem volt egy lélek sem. Mit volt mit tenni, beszálltak és kezdtek huzni a kompot. Öt negyed órát tartott ez a művelet, a Tisza éppen 800 méter széles volt. Visszafelé ugyanez megismétlődött.

— Othon — már mint Hódon — ezalatt szívszorongva várták az expedíciót. Egy Avisonpostot állítottak az országútra. Fél öt, öt óra, negyed hat: még semmi jel. Végre félhatkor megérkezett Tilger az összes kellékekkel. Az előadás meg volt mentve!

SPORT.

+ Arad birkozó bajnokságért vasárnap rendezi versenyét az Aradi Toldi Atletikai Klub. Részt vesz Ohrenstein a szegediek jeles könnyűsúlyu birkozója. A bajnoki mérkőzés, mely utolsó versenye lesz ez évben a Toldinak a Fehér Kereszt szálloda disztermében lesz délután 3. a döntő küzdelmeknek este 8 órakor. Helyárak: fentartott hely 1 kor. 50 fill. Ülőhely 1 korona, állóhely 60 fillér, karzat 50 fillér, diákjegy 30 fillér.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szept. 29. vasárnap délután: *Berkovits és társa*; este *János vitéz*, operett. (Kállay Jolán, Balázs Bálint, Hampel Ilona, Faskerty Mariska első fellépésével.)

Szept. 30. hétfő: *Boccaccio*, operett. (Dióssy Nusi és Kállay Jolán együttes fellépésével.)

Okt. 1. kedd: *Boccaccio*, operette.

Okt. 2. szerda: *Henschel fuvaros*.

Okt. 3. Csütörtök: *Henschel fuvaros*.

Okt. 4. péntek: *Ártatlan Zsuzsi*, operette. (Hajduska László fellépésével.)

Okt. 5. szombat: *Hadak útja*.

Okt. 6. vasárnap: *Hadak útja*.

Színháznyitás.

— Hideg színház, hűvös hangulat. —

Kitűnő fűtő és szellőztető készülékek, új festés, férfi jegyszédők és más ezer újítás várt bennünket ma este a téli színházi szezon előadására. Csupa kedves dolog, melyek közül a rosszul szuperáló férfi jegyszédőkben gyönyörködünk első sorban. Ezek a diszruhás attrakciók ma este látták először a színház belsejét és így történt meg aztán, hogy a földszinti jegyet felmutatókat a karzatra dirigálták, a karzati publikumot meg a földszinten akarták elhelyezni. A nagy kavargásban önkéntes mentők, illetőleg habitűekből alakult önkéntes jegyszédő gárda csinált kellő zajjal rendet. A jegyszédők mellett még csak az új szellőztető készülékhez volt szerencsénk, holott sokkal szivesebben próbáltuk volna ki az előre megdicsért fűtő készüléket. A temperatura + 2 fokot mutatott Celsius szellemében, ami minden tekintetben hűvössé tette a vizionálás örömeit. A színház új festése se nem ártott, se nem használt.

Ezek előre bocsátása után a hűsleges krónikusnak a publikumról is be kell számolni. Az a) bérlet külső képe nagyjában változatlan. A jobb oldali proscenium páholyból hiányzik *Purgly* János megszokott alakja, az örökebe *Andrényi* Károly báró lépett. Egyébként minden a régiben maradt, még a fővilágosító is a régi módszer szerint vetít, és *Dióssy* Nusi helyett *Senk* Ferenc főszolgabíró feje köré vetít állandóan fehér, vörös és ananász színű glóriát. A bemutató előadásra a *Leányvásár*-t vették műsorra. A szereplőket ismerjük. *Dióssy* nagy, meleg ovációval fogadták, ép így lelkesedtek *Rontay* Boriska vizionálásán, *Győzőt* különösen az erkély és karzat publikuma szerette volna vállra kapni, örültek *Polgárnak*, *Huszárnak*, *Várnaynak* és *Benkőnek*, de valami tulságos zajos hangulat nem uralkodott a megnyitó előadáson.

Megint meg kell szoknunk egymást. A darab is vesztett a frissességéből, *Rontay* még nyári hangulatban mókázik, a kar, mely megfogyott és egy keveset megszépült, még nem találta meg a hangját. Szóval még a kezdet kezdetén vagyunk, úgy, hogy a hiányosságokon túl kell tenni magunkat. Hisszük, hogy pár nap múlva teljes és művészi szempontból is értékes élvezetben lesz részünk, amelynek zavartalanságát jól fűtött színházzal is biztosítják. H. G.

* **Vasárnapi előadások.** A nagy sikerrel megindult téli szezon második előadása vasárnap délután lesz, a társulat énekes-személyzete a *Berkovits és társa* című énekes bohózatot adja elő. Este a *János vitéz* megy.

* **Hangversenyek.** A Filharmonia Egyesület négy bérleti hangversenyt november 16-án, december 14-én, január 25-én és február 22-én mindig szombat este 8 órakor fogja megtartani a Fehér Keresztben. Az első hangversenyen, mint szólista *Movshammer* Román budapesti zeneakadémiai tanár és operaházi hárfaművész fog fellépni, míg a zenekar *Zellner* Sándor karnagy vezetésével fog előadni több szimfonikus számot. Régi bérlet október 15-ig nyithatják meg régi be-

lyeiket (20—17—14—10 kor.) Gonda Lászlónál a Nemzeti Színház pénztáránál szóban, vagy levélben.

* **Boccaccio.** Hétfőn érdekes reprise lesz az aradi színháznak, a *Boccaccio* operett kerül színre. Az előadás érdekességét növeli az a körülmény is, hogy a társulat mindkét primadonnája játszik a darabban. A címszerepet Kállay játsza, míg Fiametta Dióssy lesz.

* **Henschel fuvaros.** A színház szurdán adja elő Hauptmann Gerhardt csodás alkotását, a *Henschel fuvarost*, amelyen az egész drámai társulat részt vesz. A címszerepet Keszler játsza s ő is rendező a darabot.

* **Október 6. a színházban.** Az aradi Goltga gyásznapjának emlékeztető az aradi színház is megüli: október 5-én és 6-án a *Hadak útja* című látványos történelmi színmű kerül előadásra.

* **Hajduska László,** az aradi színház új sihederszínésze pénteken mutatkozik be az aradi közönségnek az *Ártatlan Zsuzsi* ban.

* **Aradi fotográfiák.** Semmiben sem állunk olyan közel a fővároshoz, mint a fotóművészetben. Aradnak a fényképészet ipara bátran kiállja a legszigorúbb versenyt is a budapesti fotóművészettel. Megmutatták ezt a fényképészek már nem egyszer s ezt a megállapításunkat látjuk megerősíteni most is, amikor Nagy Géza, ennek a tehetséges fiatal fotóművésznak a képiállítást nézzük. Műtermének produktumából kölcsönöl ad az aradi közönségnek s az Andrássy tér 22-ik számú ház kapualatti fényes kirakataiban pompás aradi fotográfiákat állít ki. Képeiben új irányzat, egyéni felfogásokkal találkozunk s ez mindenestre csak jellemzően dicséri Nagy Géza alkotó képességét s kiváló egyéniségét. Egyformán elismerést érdemelnek a portréi, a gyermekképei s csoportképei. Valamennyi művészi kezek alól került ki s megérdemli, hogy az ember gyönyörködjen bennük. Nagy Géza képiállítást tegnap a sajtónak mutatta be, ma pedig a publikum számára is megnyitott a kirakatai. Konstatálnunk kell, hogy már az első este nagyon sokan tekintették meg a képiállítást.

* **Az idei könyvpiac szenzációs újdonsága:** Balla Ignác „Rothschildok” című könyve. Ára 7 kor. Kapható Kerpel könyvkereskedésében. Telefon 385.

* **Megzavart nász.** (Kacagtató vigjáték az Apolló-színházban.) A közkedvelt, világhírű dán színészek a gyönyörű drámák után most egy pompás vigjátékban szórakoztatják a publikumot. Ez a kétfelvonásos bohózat ötletes helyzetkomikumra van építve s majdnem egy teljes órán keresztül a legkitűnőbb mulatságot nyújtja. Végre egyedül. A lakodalmi ünnepségnek már vége. Oszkárnak, az újdonsült férjnek éppen a legkritikusabb pillanatban akad a kezébe a fegyvergyakorlatra szóló behívója, amelyről teljesen megfeledkezett. A fiatalasszony utánamegy a kaszányába, ahol megtudja, hogy Oszkár mindjárt a jelentkezés után megszökött. Lili megakarja menteni fiatal férjét a büntetéstől s ő maga fekszik Oszkár számára fentartott ágyba. A katonák egész éjjel nem tudnak aludni az izgalomtól. Reggel kirukkolnak, csak a kaplár marad bent, hogy a szép asszonytól csókot kérjen. Amikor a szép asszony fölé hajlik, hirtelen az ajtó kinyílik s az őrmester jön be. Majd a hadnagy, a főhadnagy, egészen az ezredesig, de csókot egyik sem kap. Az Apolló-színház elsőrangú mellékképekkel mutatja be holnap, vasárnap ezt a nagyszerű bohózatot. 177

* **Asszonyi párba.** (Az Uránia új nagy szenzációja.) Ismét érdemes zsúfolásig megtölteni az Uránia-színházat, olyan nagyszabású kép kerül előadásra. Minden reklámnál szebben beszél a darab meseje, melyet a következőkben ismertetünk. A leánynevelő intézetben a szőke Brown Edith és a barna Dreville Ivonne a legrakoncátlanabbak. A vig életnek azonban hamarosan vége szakad, Edith anyja szomorú hírrel jön az internátusba. Edith apja meghalt s így el kell a két leánynak egymástól válniuk. Könyezve bucsuzik el egymástól a két kis leány. Az idő telik s a két volt barátó mindig messzebb kerül egymástól. Ivonne, akinek már gyermekkorában gyönyörű hangja volt, operanékesnő lett és így arat dicsőséget. Edith menyasszonya egy fiatal katonatisztnek, Hornung Károlynak. Egy évvel később a fiatal pár megesküszik és újabb év múlva, minden gondolata kis gyermekéé. Boldogsága közben sokszor gondol volt barátójára. Felkutatja és levélben meghívja magához, hogy ő is részese legyen Edith boldogságának. Ivonne csak egy év múlva veszi igénybe Hornungék vendégszeretét. Nagy szere-

tettel fogadják a házasság a bájos vendéget, dédelgetik, becézgetik. Edith ideje java részét gyermekével tölti, de a férj viszont kizárólag a vendéggel foglalkozik. A katonatiszt és Ivonne együtt lovagolnak, tenniszeznek és mindig együtt vannak. A férj beleszeret az énekesnőbe és szenvedélyében megvallja szerelmét. Edith rajtakapja a szerelmeseket, rázárja a férjre az ajtót és arra kényszeríti vetélytársát, hogy vivjon meg vele. Ivonne tiltakozik, de Edith kardot kapva, védekezésre bírja. Elkeseredett harc közben akaratlanul is megsebesíti Ivonne a szerencsétlen asszonyt, aki vértől borítva rogy össze. Ivonne pedig kétségbeesetten menekül el ebből a házból, melynek boldogságát így feladta. 175

Elhagyta a felesége a király unokáját.

(Az elégetett menyasszonyi ruha. — Frigyes főherceg leánya válik. —

(Bécsi tudósítónk jelentése.)

Bécs, szeptember 28.

György bajor királyi herceg apjával, Lipót herceggel, királyunk vejével ma reggel Münchenből Bécsbe érkezett. Hivatalosan ezt a közlést adták ki a bajor hercegek bécsi vizitjéről és senkise gondolná, hogy a sablonos hiradás mögött az udvari életnek milyen intim és feltűnő szenzációja lappang. Alig félesztendővel ezelőtt Öfelsége jelenlétében fényes nászt ült a bajor régens herceg és *Frigyes* főherceg családja. Romantikus szerelmi előzmények után György, a fiatal bajor herceg, *Augusztia* főhercegnasszony fivére feleségül vette *Frigyes* főherceg gyönyörű leányát, az alig husz esztendő Izabellát. A fiatal pár Münchenbe vonult, ahol a királyi udvar külön palotát rendeztetett be számukra. Nemsokára egy udvari ünnepélyen különös incidens történt. A hercegnők rangsorában egy bajor hercegnőt az udvari etikett kifürkészhetetlen szabályai alapján *Izabella főhercegnő elébe helyeztek*. A fiatal asszony ott nyomban tiltakozott mellőzése miatt, de kellő elégtételt nem kapott. Se szó, se beszéd, pakkolt és az első vonattal visszautazott Pozsonyba a szüleihez, azzal a szándékkal, hogy válik.

Természetes, hogy izgalmas tárgyalások indultak meg Pozsony, Bécs és München között, de ezek heteken keresztül nem vezettek eredményre. A bajor hercegnő nem engedett, viszont Izabella is ragaszkodott elhatározásához. A félve titkolt incidensről már már kiszivárogtak a hírek, az elintézését nem lehetett tovább halogatni. A döntés joga pedig ilyen esetben csak Öfelségét illeti még.

Ez az előzménye György és Lipót mai utazásának. A király délből hosszabb audiencián fogadta őket, mire a fiatal férj látogatást tett *Frigyes* főherceg palotájában, ahol jelenleg Izabella főhercegnő is tartózkodik. Minden jel arra vall, hogy a döntő szó kimondása előtt békítési kísérletek folytak. Érdekes, hogy Münchenben a békéhez nem sok reményt fűznek, mert a fiatal hercegi pár frissen berendezett palotája máris eladó.

A válasz pozitív oka felől nincs tájékoztatva a közvélemény, de egy berlini lap, mely a titkot kipattantotta, utal egy rendkívül érdekes körülményre. Ismeretes — írja — hogy a fiatal pár házassága előtt *Frigyes* főherceg bécsi palotájában tűz volt. Izabella főhercegnő lakosztálya pusztult el. Akkor azt sugdosták, hogy a főhercegnő elégette a menyasszonyi ruháját és ebből keletkezett a tűz.

Egyébként előrelátható volt, hogy ezt a kínos udvari szenzációt egy kis ártatlan vadászat köpönyegébe burkolják. Csakugyan: délután két órakor megjött a hivatalos jelentés, hogy Lipót és György bajor hercegek, Windischgrätz herceg, valamint több udvari méltóság társaságában udvari vadászatra utaztak Eisenerzbe. Ami persze nem zárja ki, hogy Izabella főhercegnő tényleg válni akar.

Az apácából lett menyecske.

Látogatás egy boldog házaspárnál. — Mit tud az apáca-főnöknő?

(Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától.)

Arad, szeptember 28.

Pankota egyik mellékutcájában, a római katolikus templom hegyes tornyának árnyékában, két ház húzódik meg egymás mellett. Az egyik, régi, fehérre meszelt hosszú épület; ablakain merev, keményített vászonfüggönyök, mohos tetején kicsiny torony aranyozott keresztel, vékonyszavú haranggal. Kapuja fölött a népiskolák ismertetőjele: az angyaloktól lebegtetett magyar címer. Ez a pankotai katolikus népiskola, amelyben a Miasszonyunk apácarend tagjai tanítanak. Apácák laknak az öreg, fehérre takarított házban és apáca, miasszonyunk rendi apáca lakik a szomszédos házban is, amely új és modern, vöröses nyers téglákkal virit a fala, zöldre festett sodronykerítés választja el az utcától, őszi rózsák virítanak, husos kaktuszok, széles pálmák terjengenek csinos virággyakba szorított kertjében.

Az iskola feketecsuhás, kikeményített fehér vászonba burkolt fejtű apáca és az a másik apáca, aki szomszédjukban él, de két hónap óta már nem hordja a rend rideg egyenruháját, nem érintkezik egymással, tudni sem akarnak egymásról, olyan gátat emelt köztük az élet. A zöld sodronyrácsos falusi villa lakója a családi boldogság és szerelem meleg fészkeiből borzongva gondol vissza hűvös, aszkéta, apácai életére, amott pedig Krisztus örökös menyasszonyai gondolnak apage satanas fohással egykori testvéreikre, aki földi forró szerelmemért megtagadta az Ur tulvilági fagyos szerelmét.

Több mint egy esztendeje kezdődött és a nyáron fejeződött be az a különös és nem mindennapi szerelmi történet, amelynek ez a mai állapot az eredménye. *Mária Candida* nővér, a Miasszonyunk szerzetének tagja, aki a rend temesvári polgári leányiskolában tanította a kis leányokat istenfélő földrajza és kézimunkára, a juniusi évszázó után visszatért régen elfelejtett, sok esztendő előtti világi nevéhez és mint *Priesner Etelka* rövidesen felesége lett *Gürtlich Ágoston* tekintélyes pankotai polgárnak, aki virágzó borkereskedést vezet és igazgatósági tagja a pankotai népbanknak. A házasságkötéssel egyidejűleg még valami történt Pankotán. *Glattfelder Gyula* csanádi püspök értesült az apáca kilépéséről és úgy találta, hogy a Miasszonyunk nővérek pankotai házában tagjai valamiképpen hibásak abban, ami a két szomszéd ház között történt, ami *Mária Candida* nővér útját az apácák házából a *Gürtlich-ház*ba egyengette. A püspök rendelkezése a három pankotai apácát más rendházba helyezték át és a szeptember elején kezdődő tanítási évben egészen új apácák fogadták a katolikus iskola tanulóit.

A püspök szigorú intézkedése, amely teljesen ártatlanul büntette a három pankotai apácát, fölkelte a pankotaiak figyelmét és most mozgalmat indítottak az iránt, hogy *Glattfelder* püspököt jobban informálják a történetekről, azután pedig a régi tanítónő-apácák visszahelyezését kérjék. — Arról, hogy mi is történt tulajdonképpen Pankotán és mi máshol, hogyan lett a temesvári apácából pankotai asszony különféle, sok tekintetben kalandos hírek keringtek és kerültek nyilvánosságra is. Az *Aradi Közlöny* munkatársa kiűn járt Pankotán, ahol beszélt mindazokkal, akiknek szere-

pet juttatott a sors a kis regény eseményei körül.

Ujságíró az apácák között.

A római katolikus felekezeti iskolában most *Mária Pia* nővér a kis, három tagot számoló rendház főnöknője. Ott jön elém, a hosszú kiteglázott folyosó legvégén. Három tiszta, hófehér tanterem előtt megyek el: ezekben tanítgatják, a nemrég idekerült, új viszonyaikba beleszokó kedves testvérek a kis pankotai katolikus csemetéket. A folyosót fal választja ketté, az udvart deszkakerítés: a falon, a deszkakerítésen túl következik az apácák otthona: kis, elvadult kertecske, amelynek zöld, nagyranőtt bokrai áthajolnak a feketére öregedett deszkákra. A kedves testvérek otthonának lakható részéből nem láthatok semmit: a fehér vászonnal lefüggönyözött ajtón belülről *nincs bejárása férfinak*, ha csak nem gyónató lelkész. *Mária Pia* nővér gondosan el is állja az utat, nem invitál még a tantermek valamelyikébe sem; hiszen nagy dolog, a rend törvényei ellen való vétség volna az: négy fal közt, négy szem közt lenni egy férfiemberrel! Tehát inkább a folyosó kövén áll és ott beszélgeti végig azt a három-negyed órát, melyet a nyilvánosságnak szentel.

Magyarul kissé töredezetten, idegenszerűen és papos kenetességgel beszélő, nem fiatal apáca az új pankotai főnöknő. Alacsony, vékony természetű ráborul a fekete ruha nehéz zsákja, arcát, fejét keskenyre szegi a vakítófehér, kegyetlenül kikeményített vászonfőkötő. Két kezét összeszeri a mellén és elrejtli a bő ruhaujjakban. Hanem a szürke, tiszta személtágra nyílt, egyenesen néz és a beszélgetésnek éppen nem ellensége.

— Igen, mink most, szeptember előtt jöttünk Pankotára — feleli az első kérdésemre. — Én Dettáról, a másik tanítónő-testvér Fehértemplomból, a kézimunkatanítónő Temesvárról. A csanádi püspök rendelkezése kerültünk ide, úgy mint az ilyen áthelyezések szokásosak, a tanév elején. És mi nem is szoktunk kérdezősködni, hogy miért küldenek ide, vagy oda. Nekem a tartományi főnöknő annyit mondott, hogy *Glattfelder* püspök ur parancsára kell cserélnem a pankotai főnöknővel. *Mária Alcanthara* nővér, aki ezelőtt volt itt főnöknő, most Dettára került az én helyemre. A tartományi főnöknő nem mondott többet és én nem kérdezősködtem, hanem idejöttem. Az is igaz, hogy a többi Pankotán működő apácát, összesen még kettőt, szintén elhelyezték. Az egyik Fehértemplomba került, a másik egy új rendházhoz, amelyet Gödöllőn szeptemberben szenteltek föl. Az áthelyezések okát soha nem kutattam.

— Amikor már itt voltam Pankotán, halottam egyet-mást. Nem kérdezősködtem, de úgy hallottam, amit a cselédek egymás között beszéltek... Ebből tudom, hogy a püspök ur azért rendelte el az áthelyezést, mert — mert azt hallotta, arról értesítettek, hogy világi emberek tolakodtak be, jutottak be a rendházba...

Rámutatott a szomszédos ház odatekintő szürke tűzfalára és megkérdeztem:

— Ugy-e kedves testvér, onnan jutottak be a világiak?

— Hát igen, erről halottam — felelte kész-

ségesen *Mária Pia* főnöknő. — Igazán nem érdeklődöm a cselédek pletykája iránt, de mindenfelét hall önkéntelenül az ember... És egy hölgy is beszélt nekem a dologról... Pedig a főnöknő, *Alcanthara* főnöknő igazán nem volt hibás és a többi nővérek sem... A püspököt rosszul értesítették. —

Mária Pia főnöknő ezután elmondta — közbe-közbe ismételt hangszólyozva, hogy mindent véletlenül hallotta — amit *Gürtlich Ágoston* és *Mária Candida* nővér szerelmi regényéből tudott.

— A mult esztendőben, a nyári vakációban történt. Azóta kilépett rendtársnőnk a vakációra jött ide Temesvárról, ahol a polgári leányiskolában tanított. Pankotán azelőtt és azóta sem volt a rendházban. Szomszédunknak *Gürtlich Ágoston*nak a gyermekei — azóta már meghaltak — ide jártak iskolába és mert hogy özvegy ember volt az édesapjuk, még vakáció alatt is bejöttek az apácákhoz. *Alcanthara* főnöknő akkor éppen nem volt idehaza, betegeskedett és a püspök ő eminenciája megengedte neki, hogy fürdőbe mehessen. Ugy tudom — de kérem, én csak hallottam — hogy a másik tanítónő-testvér sem volt Pankotán és így *Mária Candida* nővér egyedül volt az itteni rendházban a kiszolgáló személyzettel. Tetszik tudni, hogy az áthelyezett nővérek közül senki sem tehet a történetekről. — Ők nem néztek el semmit, nem voltak elővigyázatlanok, hiszen nem is voltak itthon.

— A szomszédunk pedig átjárt ide a gyermekeit megnézni és így történt a megismerkedés. Legalább így beszélnek, akik tudnak róla. Egy évvel előbb, tavaly szeptemberben rendtársnőnk visszatért Temesvárra. Akkor is fenn tartotta az ismeretséget és mostani férje, úgy hallottam, többször beszélgetett vele Temesváron. Azt hiszem azt mondta, hogy valamelyik temesvári tanítványának atyja és így akadálytalanul beszélhetek többször is, mert a növendékek szülei bejöhetnek a zárdába és érintkezhetnek a tanítónőp. cakkal...

— Most, most tudom, hogy itt él a szomszédunkban. Szépen befejezte a tanítást, megvárta a vizsgákat és kilépett a rendből, férjhez ment. Mi nem érintkezünk vele, de nem is haragszunk rá. Nem vagyunk arra hatva, hogy itéljünk mások felett...

Mialatt *Mária Pia* főnöknő kegyesen és szaporán szóval így beszélt, a rendházba vezető ajtón egy másik magastermű, leányosan rózsás arcú apáca lépett ki... Fekete csuha, keményített vásznak, súlyos, formátlan olvasó a derekán, hanem, amikor elmegy mellettem mosolygó szép, szorosra zárt szájával és sűrű felvetett szempillái alól az élet elfojtott melege beszél, azé az eleje, azé a melege, amely kitört, amely elvitte ebből a rendházból, aszkétai életből *Gürtlich Ágoston*ét is... Hány elnyomott kipattanásra kész női élet pihen itt ilyen fiatalon, hervadóan a fekete posztók, fehér vásznak és nehéz rézkeresztek sulya alatt...

— Én csak a szegény, elhelyezett testvéreket sajnálom — fejezi be közben a főnöknő. — De remélem, meg fogják győzni a püspököt az igazságról. — Ehez persze idő kell, de én hiszem, hogy az idő meghozza az ártatlanul bűnhődőknek a jóvátételt...

Az apácából lett menyecske.

Tizenöt lépést megyek a kaputól és máris ott vagyok a *Gürtlich-ház* előtt. Virágokkal megpakolt három ablak néz az utcára és az egyik ablakból két nagy, kerek dióbarna asszonyszem. Ujságolvasásból vetődik fel és mire belülről a kapun, fel három lépcsőn az üveges folyosó virágos környezetébe, már kisietett az

ablak mellől, a szobából Gürlich Ágostonné, a volt temesvári apáca.

Vékony, kék-fehér csikos házi ruha, ugyanolyan csinos kötény van vállas, erős termén. Talán harminc éves. Ajkát még apácásan zárja le — hiszen csak két hónapja került ki a rendből — de a szeme, feltűnően szép, jószágos, meleg barna szempár, már asszonyosan, boldogan, nyíltan ragyog és haja, a vászonfőkötők szorítójából kikerülve, új életnek, új virágzásnak indulva borul sötét koronával a fejére. Zavarodottan, kellemetlenül fogadja a látogatást, még zavartabb lesz, amikor megtudja, miért, minek jöttem. Zavarában elmosolyodik (megállapíthatom, hogy mosolygósan sok bájos, kedves, meggyerő van az új asszonyban.)

— Mit érdekli önöket, mit érdekli a világot a mi életünk, az enyém? — kérdezi erőlyesen. — Már nem is új esemény, irt is róla egy-két lap, azokra is haragudtam. Hogy nem az igazat irták? Hát aztán?! Egyáltalán ne irjanak, nem akarom, hogy irjanak! Ugyan mit szólna ön, ha betoppanna valaki a házához és azt mondaná: „Mondja el uram, miért vette el ezt a nőt fel-ségül és ön asszonyom, miért ment férjhez, hogyan? Mondják el a szerelmük történetét?” Ugy-e kikergetné az ilyen kérdezősködőt... Senkinek semmi köze ahhoz, hogy mi hogyan élünk, hogyan jutottunk ide, ahol most vagyunk: Ugy-e Gusztí?

És Gusztí, aki derék, nagy szál ember, frissen, torzonborz bajusszal, kedves, öreges pápaszemmel jön a pincéből, ahol bort adott el, bort kóstolgatott vevőivel. Leteszi az üveg-pót és meghallgatja, miről van szó. Helyesli a felesége álláspontját, de hozzáteszi:

— Már itthon, Pankotán sem nagy esemény ez a mi házasságunk. Nem törődik velünk senki, mi sem másokkal. Nem járunk sehová, magunknak élünk. És engem olyan komoly embernek ismer mindaki, hogy nagyobb boldogságot, igazi boldogságot is elkövelhetnék, arról is tudnak, hogy komoly ekkal tettem.

Eddig van. A kis kedves lakásban, csupa puhaság, szőnyeg, függőy, pamag, világ minden, barna régi zongora az egyik ablaknál, kedvesen sorakozó könyvek a másikonál, — egymás mellett, együtt, magának marad a két, szerelmes, boldog ember. És az egyik — az asszony leike — biztosan tudom — azt sóhajtja:

— Mennyivel jobb, melegebb, színesebb élet ez, mint odaát a szomszédban...

R. E.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elítélt ellenszegülő képviselők. Berlinből jelentik: Ma délután hozott a bíróság ítéletet Borchard és Leinert képviselők ügyében, akik a porosz képviselőház elnöke intézkedésének ellenszegültek és az őket kihurcolni akaró rendőröknek ellentálltak. Hatóság elleni erőszak miatt Borchardot 100 márka pénzbírságra és 10 napi fogházra, Leinert pedig 50 márka pénzbírságra és öt napi fogházra ítélte a törvényszék.

§ A kisjenői helyettes közjegyző. Az aradi kir. közjegyzői kamara közlése teszi, hogy Kirileszky Gyula kisjenői kir. közjegyző folyó évi szeptember 18-án bekövetkezett elhalálása folytán, a kisjenői kir. közjegyzői állás üresedésbe jött és hogy annak betöltéséig helyettesé Gyarmany Ernő dr. borosjenői kir. közjegyző hivatalból kirendeltetett.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradmegye utjavítási költségei. Hónapok előtt megírta már az Aradi Közlöny, hogy a vármegye közutainak rendbehozását, javítását, átépítését a megyei közuti alap jövedelméből nem is fedezhető nagy költséggel kénytelen tervbe venni a vármegye vezetősége, mert ha hosszabb ideig halogatják az utak építését, kijavítását, csak teljesen tönkremennek. A két éven belül végrehajtandó utépítési munkálatok összesen 1.400.000 korona költséggel járnak és ezt a közel másfél millió koronát kölcsön felvételével akarják előteremteni. A mostani kedvezőtlen pénzügyi viszonyokra való tekintettel Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán az állandó választmány mai ülésében azt javasolta, hogy a kölcsön felvételére, illetőleg a tárgyalások irányítására küldjenek ki bizottságot. Az állandó választmány azt indítványozza, hogy a közgyűlés Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánt, Heinrich Sándor és Friebeisz Miklós bizottsági tagokat küldje ki, hogy az 1.400.000 koronás utépítési kölcsön felvételéről pénzügyi intézetekkel tárgyaljanak.

Az új kórház helye az ó-temetőben. Dálnoki Nagy Lajos, aradvármegye alispánja átiratott intézett Arad város törvényhatóságához, amelyben azt kérte, hogy az új kórház létesítésére megindítandó tárgyalás első lépéseként jelölje ki azt a helyet, amelyet a város a kórház céljaira ingyen átengedni hajlandó. A tanács a mérnöki hivatal bizta meg a helykereséssel és ez azt jelentette a tanácsnak, hogy csak egy alkalmas helyet tud, a régi temetőben, amely minden követelménynek megfelelt. Ott hold kihasításával kellő nagyságu területhez jutna az új kórház. A tanács erről értesíti a vármegye alispánját.

Motoros fecskendő az aradi tűzoltóság-nak. A tanács ma tartott ülésén tárgyalta azt a jelentést, amelyet Sárkot Domokos főkapitány nyújtott be a tűzoltóság részére beszerzendő automobílfecskendő ügyében. A kérdés tanulmányozására kiküldött bizottság az aradi automobil gyárral lépett érintkezésbe és ez hajlandónak mutatkozott a fecskendőt elkészíteni oly feltétellel, hogy a város az átvételkor 6500 koronát fizet, a hátralékos árat pedig felévenként 3500 koronával törleszti. A gép ára még nincs meghatározva, de körülbelül 35—40000 koronába kerül. A tanács ma nem foglalt állást, hanem a költségvetést összeállító bizottságokra bízta majd a gép beszerzését és addig is más ajánlatokat is keret fecskendő gyárakról.

Ujabb kölcsön a kulturpalotára. A kultuszminiszter, mint ismeretes, arról értesítette a várost, hogy a kulturpalota állami segélyére megszavazott 150.000 koronát nem folyósíthatja, mert erre hitele nincs, hanem a város vegyen fel törlesztéses kölcsönt, amelynek annuitását ő fedezi. A tanács arra kérte a polgármestert, hogy szerezzen be a helybeli pénzügyi intézetektől a kölcsönre ajánlatokat.

A gyermekkorházat nem lehet fűteni. A gyermekkorház fertőző pavillonjának rossz a fűtése és ezért Visky Pal igazgató azt kérte, hogy a tanács szerelje fel központi fűtő készülékkel a pavillont. A városi mérnöki hivatal számítása szerint ez 8000 koronába kerülne és ezért a tanács nem teljesíti az igazgató kérését.

— Nem szaporítják az egyfogatu berkocsikat. Az aradi egyfogatu berkocsis ipartestület az engedélyek szaporítását kérte a törvényhatóságtól, amit ez megtagadott. A belügyminiszter ma érkezett leiratával ezt a határozatot jóváhagyta.

Autobérkocsik Aradon. Novák Gusztáv aradi lakos autobérkocsi engedélyt kért és a tanács a közgyűlésnek azt javasolja, hogy a kérelem teljesítése céljából ilyen értelemben változtassa meg a szabályrendeletet, azonban mondja ki, hogy két gépkocsi részére ad engedélyt a berkocsiallomáson.

Uj utcák Aradon. Poltura külvárosban, a volt Bánhidy-féle telket a tulajdonosai parcellázták és ezáltal négy új utca keletkezett. A tanács ma tartott ülésében Katona József, Tompa Mihály, Liszt Ferenc és Erkel Ferenc nevével nevezte el az utcákat.

Versenyárgyalás a kulturpalota könyvtár állványaira. A kulturpalota könyvtár állványai szállítására az eddigi megállapodástól eltérően a tanács versenyárgyalás kiírását határozta el, mert a Schlik gyáron kívül egy másik fővárosi cég is hajlandónak mutatkozik ajánlattételre.

Kettős gyilkosság Aradmegyében.

— Az örökség miatt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

Az aradmegyei Székudvar községben az éjjel borzalmas kegyetlenséggel gyilkoltak meg egy özvegyasszonyt és unokahugát. Még nem lehetett pontosan megállapítani, hogy ki a tettes, de több, mint valószínű, hogy a gyilkosságot az özvegyasszony sógora követte el azért, hogy a vagyonhoz hozzájusson.

Egy év előtt hunyt el Székudvar egyik legvagyonosabb földesgazdája, Barna Gábor. Vagyonát, amely jórészt termőföldből állott, feleségére, részben unokahugára hagyta s teljesen kizárta az örökségből öccsét, Barna Jánost, akinek magának is meglehetősen vagyonkaja van.

Barna Jánosnak ez az intézkedés egyáltalán nem tetszett. Rá akarta venni az asszonyt, hogy osztozzék vele s mikor az özvegy kereken visszautasította, a végrendeletet perrel akarta megtámadni. Erről a szándékáról azonban letett, amikor meggyőződött arról, hogy a pereskedés úgy is hiábavaló lenne.

Az elkeseredett ember azonban sógornőjével továbbra is ellenséges viszonyban maradt. Egy alkalommal meg is fenyegette az asszonyt és unokahugát:

— Megálljatok csak! Nem marad ez ennyiben! Majd adok én nektek!

Az asszony, aki időközben maga mellé vette unokahugát, Dregán Krisztinát, nem törődött semmit a fenyegetésekkel. Azt gondolta, hogy Barna János haragja majd csak le fog csillapodni.

A múlt éjjel tizenegy óra tájban Barna Gáborné szomszédjai lövöldözésekre ébredtek fel. Berohantak Barnának portájára, ahol a tornácra vérben fetrengve akadtak rá Dregán Krisztinára. Az özvegy már halott volt: egy lövés teljesen szétrombolta a fejét, sőt a lövés olyan közről jött, hogy a haját is meggyújtotta.

A csendőrök azonnal megjelentek a helyszínen s kihallgatták Dregán Krisztinát, aki még eszméleténél volt. A leány — akinek mellébe három golyó hatolt — elmondotta, hogy a szomszédos ház kerítésén mászott át egy férfi, akinek arcvonásait nem tudta kivenni. A férfi egészen melléjük jött s közvetlen közről szegezte neki özvegy Barnánéra a puskát, azután pedig ő rá lőtt. A férfi a véres tett után újra a kerítésen át menekült.

Ez a vallomás megerősítette a csendőröknek azt a gyanúját, hogy a gyilkosságot csak a két örökös ellensége, Barna János követhette el. Özvegy Barnáné mellett ugyanis Barna János háza áll. A csendőrök azonnal letartóztatták a rokont. Barna, amikor a csendőrök a házába hatoltak, alvást színlelt. A tettest tagadja, de a bizonyítékok ellene szólnak. Barnát a csendőrök a mai nap átkísérték az aradi ügyészség fogházába. Ma boncolták fel a vizsgálóbíró jelenlétében Barnánét, míg a haldokló Dregán Krisztinát a gyulai kórházba szállították.

Aradvármegyei tiszviselők előléptetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

Hétfőn tartja Aradvármegye őszi rendes közgyűlését, amely elé különösen nagy érdeklődéssel tekintenek a megye tiszviselői, mert ez alkalommal tárgyalják a megyei tiszviselők fizetésrendezésének az ügyet és ezenkívül nyugdíjazások következtében néhány külső tiszviselői állás is betöltésre kerül. A megye állandó választmánya mai ülésében készítette elő ezeket a személyi ügyeket.

Foglalkozott az állandó választmány első sorban is a nagyhalmagyi szolgabírák nyugdíjazásával. Amint már ismételten megírtuk, Lovich Gyula főszolgabíró és Fülöp Lajos dr. szolgabíró az ellenük megindult fegyelmi eljárás befejezése előtt lemondtak állásukról, illetve, nyugdíjazásukat kérték. Miután megállapítást nyert az, hogy a fegyelmi eljárás nem vagyoni felelősséggel járó ügyekben folyt ellenük, mi sem állja útját annak, hogy lemondásukat elfogadja a törvényhatósági bizottság. Az állandó választmány javasolja is a hétfői közgyűlésnek, hogy a két lemondást annál is inkább fogadja el, mert a két tiszviselő sima távozását a közszolgálat érdeke kívánja. Miután pedig a tisztí főorvos megállapította, hogy a két lemondott tiszviselő munkakeptelen, a közgyűlésnek egyúttal nyugdíjazásukat is javaslatba hozzák.

A nagyhalmagyi főszolgabírói állást különben még a hétfői közgyűlésen betöltik, a szolgabírói állásra azonban csak tavasszal lesz meg a választás. A nagyhalmagyi főbírói tisztségre Édes Elemér tb. főszolgabíró, akit a főispán már helyettesített is ebbe az állásba, az egyedüli pályázó. Betöltésre kerül ilyenformán a közgyűlésen az Édes Elemér főbíróvá választása következtében megüresedő kisjenői szolgabírói állás, amelyre Kovács Ágoston közigazgatási gyakornok pályázik és a Bogdanffy Béla dr. lemondásával megüresedő aradi szolgabírói állás, amelynek Horváth László tb. szolgabíró az aspiránsa, aki már hosszabb ideje ellátja ennek a hivatalnak a teendőit.

Az állandó választmány nem foglalkozott a pályázókkal és a választásokkal, mert ezeket a közgyűlés kandidáló bizottság esetleges kiküldésével készíti elő.

A megyei tiszviselők illetményeit az 1912. évi 57. törvénycikk értelmében fogja rendezni a közgyűlés. A törvény értelmében a magasabb fizetési osztályba előlépő, vagy működési pótlékra jogosult tiszviselőnek ezt az előléptetést minden esetben kérnie kell, még pedig a kinevezett tiszviselőknak a főispántól, a választottaknak a törvényhatóságtól. Kivétel csak az alispán, aki hivatalból kapja meg bizonyos szolgálati idő betöltése után a működési pótlékot. Így tehát az alispánra vonatkozólag csak az alispáni pótlék fedezetéről kell rendezkedni.

A törvényhatósági bizottsághoz most a következő tiszviselők adták be előléptetési kérelmüket: Schill József főjegyző, Nachnébel Gyula árvaszéki elnök, Boros Iván tb. főjegyző, Boross Ferenc dr., Csukay Gyula, Boross Géza, Mladin Miklós, Bolyos József, Faragó István főszolgabírók, Kiss Lajos árvaszéki elnök helyettes, Boross Zsigmond dr., Verzár István, Leveczky Tibor, Solymosán Illés árvaszéki elnökök, Darányi János tb. főszolgabíró, továbbá Édes Elemér, Vukuleszku Titusz, Novák Kornél szolgabírák, Prekupás Ilés dr. árvaszéki ügyész, Hajdu József, Schauer Gábor és Fülöp Lajos dr. szolgabírák.

Az állandó választmány kimondotta, hogy nevezettek, akiknek működése megfelelő és az előléptetésre érdemes a VII., illetve VIII. fizetési osztályba előléptetésre, azaz szolgálati pótlékban részesítésre ajánlja a közgyűlésnek. Arról, hogy az előlépők a fizetési osztály melyik fokozatába kerüljenek, az alispán dönt első fokon. Az előléptetésért folyamodók a magasabb fizetést 1912. január elsejétől visszamenőleg kapják meg.

Fülöp Lajos dr. volt nagyhalmagyi szolgabíró előléptetési kérelmére Schill József főjegyző azt javasolta, hogy a törvény 26. szakasza értelmében, mint fegyelmi eljárás alatt álló és állásától tartózkodó tiszviselőt ne részesítsék, sőt nem is részesíthetik előléptetésben.

Köpf János dr. arra kérte az állandó választmányt, hogy ne szegyenítsék meg a lemondott és nyugalomba menő szolgabírókat ilyen határozattal. Nézete szerint a kérelem ugyanis tárgy-

talanná vált azzal, hogy Fülöp Lajos dr. lemondott.

Schill József főjegyző azonban felvilágosította a bizottsági tagokat, hogy Fülöp dr. kérvényét nem lehet egyszerűen felretenni, arról határozni kell annál is inkább, mert azt a szolgabíró már lemondása után adta be. Urbán Iván főispán is a főjegyző álláspontját helyeselte, mert a volt halmagyi szolgabíró fegyelmi ügye miatt nem lehet előléptetni, vagy pótlék kedvezményben részesíteni.

A kellemetlen kis incidens után Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán tett indítványt arra nézve, hogy egyes kiváló tiszviselőknak adjon a törvényhatóság működési pótlékot. Ezzel nagy munkásságot kifejtő és érdemekben gazdag tiszviselők iránti méltánylását fejezné ki a vármegye. Két ilyen tiszviselője van Aradmegyeének: Schill József főjegyző és Nachnébel Gyula árvaszéki elnök. Schill tizenégy éve főjegyző, ugyanennyi ideje végzi az alispán helyettesi teendőket és az állandó választmány tagjai előtt, akik látják és figyelemmel kísérik működését évek óta, felesleges azt külön esetelni. Nachnébel Gyula huszonkét évi szolgálatából tizenégy esztendő tölt az árvaszéki elnöki állásban. Mondja ki tehát az állandó választmány és javasolja a közgyűlésnek, hogy a két főtiszviselőnek szolgálataik elismerésül évi 1200 1200 korona, nyugdíjba be nem számítható, működési pótlékot szavazzanak meg.

Az indítványt Urbán Iván főispán még azzal toldotta meg, hogy Keresztes Gyula tisztí főügyésznek pedig, akinek magánpraxisára való tekintettel működési pótlék nem jár, fejezze ki elismerését a közgyűlés buzgó működéséről.

Az indítványokat az állandó választmány magáévá tette.

Rendezni fogja a közgyűlés részben a megyei kórház orvosainak fizetését is, amennyiben Löwinger Miksa dr. és Posgay István dr. részére 400–400 koronával több lakbért állapított meg és a kórházi irodában előléptetett és átszervezett néhány kisebb állást.

Az állandó választmány ezenkívül a közgyűlés elé kerülő kisebb ügyeket mind letárgyalta.

Katonatisztból munkás.

— Akit Boroovics tábornok üldözött ki a hadseregéből. —

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécs, szeptember 28.

A munkácsi pofon folytán felizgatott kedélyek egyelőre nyugodtaknak látszanak, de ez a látszat csal. Az emberek csak szótlanok, de a Hártil alezredes tragédiája még mindig foglalkoztatja a közvéleményt, amely immár a legközelebbi napokban ismét kénytelen lesz a világraszóló hírhedt afférrel foglalkozni. A már lefolytatott vizsgálatok, kihallgatások és különösen a napisajtóban emlegetett vitatkozások és fejeselgetések semmiképpen sem voltak képesek a kegyetlen szívi generális, Bojnai Boroovics Szvetozár kassai hadtestparancsnok és vezénylő tábornok ur tettét a civil világ szépitni, vagy enyhíteni. De nemcsak a polgárság izgult fel Hártil Adolf alezredes erőszakos nyugdíjba küldésén, amelyet a többszörsen megszégyenített katonaleány, Lujza kisasszony nem eléggé erőteljes tenyere igyekezett feltartóztatni, vagy — mondjuk — megboszulni...

A munkácsi tisztí étkezésnél bizonyára fel-falta az altábornagy ur a neki nem tetsző Hártil alezredes vadházasága ellenére is teljes családi boldogságát. De téved az, aki azt hiszi, hogy az éhes generalis ur most ette meg az első falatot! Nem: a boldogságát szerény családi tűzhelyénél kereső Hártil alezredesnek vannak elődei is. És ezek az elődök azután azok, akiknek sorsa miatt nem csak a polgárság, de az osztrák magyar armádiának nagyon nagy része gyűlölettel gondol Boroovicsra, aki nem csak öreg katonák családi életében keresi a szigorú katonai Diestreglement paragrafusának érvényesítését, de fiatal, reményteljes emberek szép jövővel kecsegtető sorsát is derékban törte ketté. Sok lehet ama „esetek” száma, amelyekben anyák, testvérek és szeretők, átkozva emlegetik boldogságuk sirhadöntőjét. E helyütt azonban csak elenyészően csekély számú esettel akarunk egyelőre foglalkozni, amelyek azonban talán talon túl elégségesek arra, hogy egy sikerült jellemrajzot alkossunk meg Kassa nem nagy dicsőségű katonai uráról.

Boroovics hadtestparancsnok újra, vagy még mindig aktuális, tehát kutassunk a múltjában.

Azaz, ne is kutassunk: önmagától tolokodik, előtérbe a múlt, amelynek utain hallottak fekszenek kiterítve... A krónikás csak a kötelességet teljesíti, a hőhöz szerepére nem vágyik. Vegye át más ennek a szerepét és végezze az is kötelességét...

Boroovics korpskommandáns ur! Emlékezzék! Ismerősnek tesz-e vajon ez a név: Novakovic Miklós hadnagy? Ez az ember az Ön halottja... De csak mint katona tűnt el a földiek sorából, amikor minden katonai pompa nélkül magával vitte szétzuzott egzisztenciájának romjait a polgári életbe. Ne örüljön tábornok ur! Ez a név még él, a viselője ugyan már nagyon csendes, de életének minden órájában az Ön neve van ajakán. Hogy miért? Ime hallja hát Ön is, de tudjon róla a világ is.

Novakovic Miklós neve az 1906. évi katonai sematizmusban még benne van: „a cs. és kir. 70 ik gyalogezred hadnagya.” Talán, az ezred számáról lassanként észbe jut a hadtestparancsnok urnak, hogy valóban, tényleg egykor brigáderosa volt annak az ezrednek, ahol ez az immár csendes katona szolgált. De Novakovic hadnagy ma már Boroovics generális jóvoltából mint állványozó munkás dolgozik az újonnan épülő bécsi házakon.

Novakovic Miklós egy őrnagynak volt a fia. Az apa meghalt és az özvegy abból az ötvenkilenc forintból nevelte katonának a fiát és táplálta többi gyermekét is, amely összeget kegyelmi nyugdíjaként minden hónapban kapott. A legidősebb fia, a Miklós a katonai iskola elvégzése után, 1905 ben mint kadét került a 70 ik gyalogezredhez. Az ezred törzse, amelynek dandárparancsnoka a jelenlegi hadtestparancsnok Kassa, akkor meg Boroovics vezérőrnagy volt, Péterváradon „feküdt,” egy detachierozott zászlóalj pedig Zimonyban. Ide került a fiatal Novakovic kadét. A bére ugyan 25 forint volt egy hónapra, de ennek dacára törekvő katona volt a fia egy szent céllal: királyért és hazáért!... Azonban mire nem képes fiatal, törekvő katona bohó lelkészedése. Ebédre, de még vacsorára is sajt volt az eledele, államköltéses egyenruhát viselt és sportcigarettát füstölt. Az ember gyomra diszkrét, nem árulja el, amit evett a gazdája. Ha azonban az utcára ment a fia, olyan volt, mint mondani szokás, mintha skatulyából lépett volna elő a kis katona. A szolgálatát is pontosan, hibátlanul végezte, felebbvalóinak soha panasza okott nem adott. Csak egy ember: a zászlóaljparancsnoka vallotta ugyanazokat az elveket, mint a brigáderos Boroovics. Ez az ember Wallis gróf őrnagy volt, aki nem tűrte, hogy tisztjei visszavonult életet éljenek, saját és megymást ebédelve. Jött tehát a parancs: Novakovic köteles a tisztí étkezésében enni. Parancs az parancs. Tehát a kadét fizetett 15 forintot havonta és a tisztí menázsha járt. Maradt ugyebár a gázsiból 10 egész forint mindarra, ami az ebédnél kívül még kell az embernek. De ez még mind kevés volt. Ujabb parancs jött a brigáderostól és ennek zimonyi helyettesétől. Zimonyban katonai tennispályát létesítettek: a hölgyek mulatni akartak: Novakovic kadétot tenniszezni kommandiroztak. A tíz pengő még futotta, hát vásárolt a fia egy sportöltönyt is, hozzá tenniszcipőt és rackettet. És fogcsikorgatva bár, de „szórakozott” és szórakoztatja az eráris játszótársait... Néha napján bátorkodott el is maradni a fia a tennispályáról. Már jött is az újabb, a szigorú parancs: kényszerítették, hogy tenniszezzék. Egy szép napon ott a tennispályán, tenniszruhában, Wallis gróf őrnaggyal, differenciái támadtak. 14 napi áristom járt a kadétnak ezért és áthelyezték Péterváradra, Boroovics vezérőrnagy légkörébe.

E mesénk immár vége felé jár. Boroovics vezérőrnagy ki nem állhatta a szegény származása tisztjeit, akik nem voltak képesek teljesen „standeszgemész” élni. Szóval el nem mondható, mennyit szenvedett Novakovic, aki közben hadnaggyá lépett elő, a standeszgemész fanatikusától, Boroovics brigáderostól. Nem kell épen katonának lennie az embernek, hogy el tudja mindazt képzelni, hogy mi vár arra, akire a feljebbvaló, pláne a brigáderos ur — pikkelt. Az őrnagy szegény árvája keservesen tapasztalta önmagán, hogy mit kíván a katonatiszt becsülete: tenniszruhát, eleganciát, dús gazdag szülőket és nem sajtot ebédre!... Kinszenvedései oly mérvet öltöttek, hogy inkább ehhezni akart, semmint, hogy Boroovics kinszásait továbbra is tűrnie keljen. A brigáderos kényszerítette a fiút, hogy letegye a tisztí kardot és leveesse a hadur, a császár ka-

bálját. Mert nem tudott standeszgemész megélni 30, vagy 40 forintból.

A fényes katonatiszti egyenruhát ma már sokkal szerényebb öltöny pótolja. Novakovic hadnagy testén: *épületállványozó* munkás zubbony az, amely az egykor dölceg fiatal katona keblén feszül. Szorgalmasan dolgozik most Novakovic, szegedi az állványokat. A súlyos napi munka után pedig hazatér abba a szűk, homályos kis lipótvárosi kamrácskába, amely most az otthona. Itt már nem kell mindaz, ami Boroovics generális ur szerint a tisztí élethez megkívánatik, hogy — standeszgemész legyen... Mars ki a hadseregből azzal a koldussal, aki csupán a gázsijából akar megélni. Ez az egyik halottja Boroovics generális urnak...

Lázár Antal.

HIREK.

Döntés az okmánybélyeg pályázaton.

— Nyertes művészek terve. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 28.

A pénzügyminisztérium a nagyon is művészietlen okmánybélyeg helyett újakat akar készíttetni és az új bélyeg mintáira pályázatot hirdetett, amelynek eredményéről most döntött a pályázat zsűrije, amelyben Kernstock Károly és Telcs Ede képviselték a művészi ízlést. A 111 pályázat közül az ötszáz koronás első díjakat az egyes bélyegmintáknál a következőknek ítélték oda:

A tíz filléres okmánybélyeg díját „Som” jelű pályázattal Falus Elek, az ismert dekoratív festőművész nyerte el, a 14 filléresét Szántó György, a 30 fillérest és az 1 $\frac{1}{2}$ koronásat Örkényi István, végül Földes Imrének két 30 filléres és egy 2 koronás pályamunkáját jutalmazták. Ezenkívül 300—300 koronával díjazták Szivontai-Lhotka István hat pályaművét. A díjazott bélyegrajzok kivétel nélkül a modern dekoratív felfogásban készültek.

Falus Elek tíz filléres bélyege erősen eltér az eddigi sablonoktól és kék-fehér színekben ötletes kombinációval tünteti fel a koronát és keresztet. Szántó György pályamunkájában történeti motívumokat használ fel és István királyt, mint kolostoralapítót rajzolja meg. Érdekes Örkényi István két díjnyertes bélyege, melyekben régi magyar hadijelvények alapján Szent Györgyöt és a sárkányt tünteti fel. Földes Imre 30 filléres bélyegein egy-egy régi magyar vitéz képe látható, a két koronás bélyegen pedig Ferenc József királyt rajzolta meg koronázási ornátusban.

— Az október hatodik gyásznap. Arad polgársága és vele az ország hazafias közönsége a halhatatlan hősök emlékéhez méltó ünnepséggel fogja kegyeletét kifejezni és háláját leróni. A rendező bizottság az ünnepély szereplőit már felkérte. Bodor Aladár dr. főgym. tanár irt alkalmi költeményt, melyet a szerző maga fog szavalni. Az ünnepi beszédet Hegedűs István dr. egyetemi tanár fogja elmondani. Az énekszámokat a nemzeti színház tagjai zene kísérettel, továbbá a Ferenc-téri polg. iskola ismert énekkara, az áll. tanítóképző ifjúsága és a máv. daloskőre fogja előadni. Varjassy Lajos polgármester, mint a rendező bizottság elnöke, meghívta az országgyűlés képviselőháza és főrendiháza tagjait, a kormányt, az országos politikai pártokat és valamennyi törvényhatóságot. Örömmel konstatáljuk, hogy az idén már eddig is több törvényhatóság bejelentette a hazafias ünnepélyen való résztevését. A részletes programot a napokban közöljük. Tekintettel arra, hogy október 6-ika az idén vasárnapra esik, az ünnepély külsőségében is impozáns lesz.

— A király Budapesten. Bécsből jelentik: Udvari körökben híre jár, hogy a király október havában rövid tartózkodásra Budapestre érkezik, hogy a delegációk ülésezése alatt a fővárosban tartózkodjék.

— Ferenc Ferdinánd trónörökös Vilmos császárnál. Letzlingenből jelentik: Vilmos császár Ferenc Ferdinánd királyi herceget november elejére udvari vadászatra és egyéb ünnepségekre meghívta. A királyi herceg már ezelőtt három évvel is résztvevett ott az udvari vadászon.

— József főherceg vadászata Arad megyében. Honctöről jelentik: József főherceg ma befejezte szarvasvadászatát. A főherceg öt nap előtt érkezett aradmegyei erdőbirtokára s a vadászatok alatt az ujonnan épült szaturói csinos kis vadászlakban lakott. A főherceget a vadászatokra csak fővadásza kísérte el s ebédet, vacsorát számára egyik cementgyári felügyelő felesége főzött. A vadászatok alatt a főherceg egy nyolc, tíz és egy tizenégy aggarncos szarvast lőtt, de az eredménnyel nem volt megelégedve, mert egy szép tizennyolc aggarncos példányt elszalasztott.

— Péter és Nikita kibékülése. Belgrádból jelentik: Péter szerb király és Miklós montenegrói király az utóbbi napokban kibékültek. A kibékülést az olasz király kívánságára a cetinjei olasz követ készítette elő. A két király már hosszú idő óta ellenséges viszonyban volt egymással, noha Péter király veje volt Nikitának. A két uralkodó viszonya az 1909-iki válságos napokban, a mikor nemcsak Szerbia, de Montenegró is nagyon óhajtott terjeszkedésre felhasználni a török forradalmat, csak még élesebbé vált. Most azután, a mikor se Szerbia, se Montenegró nem álmodhatik már a délszlávok között szupremáciáról, nem sok ok maradt a féltékenységre és haragra, és így nem volt nehéz kibékülniük.

— Elnökjelöltek ha találkoznak. Bosztonból jelentik: Egy itteni szálló előtt tegnap véletlenül találkozott Taf elnök és ellenjelöltje Wilson. Mind a ketten agitációs uton voltak. Wilson üdvözölte s azt mondta neki, hogy örül, hogy láthatja. Taft erre azt felelte, hogy ő nagyon örül. Erre hosszabb szünet következett s egyik se tudta mit mondjon a másiknak. Végül Taft azt kérdezte Wilsontól, vajon nehéz választási küzdelme van-e, Wilson erre azt felelte:

— Ó igen, különösen ez a mai nap nagyon fárasztó volt ránk nézve.

— Taft erre ezt mondta:

— Különösen három ember van az Egyesült Államokban, akik sok dolgot adnak önöknek: Roosevelt, Bryan és én. Agyon izgatnak bennünket, mint a kutyákat.

A két államférfiu meleg kézszorítással vált el egymástól.

— Jászai Mari megrendelte a sirkövét. Budapestről jelentik: Jászai Mari ma megjelent egy sirkőraktárban, ott kiválasztotta, megrendelte és kifizette a sirkövét, még a sírfeliratot is meg-szövegezte és rávésette.

— A sirkövetem jöttem megrendelni! — mondta Jászai Mari a Gerenday-féle üzletben. Nem akarok halálom után senkinek a terhére lenni, nem akarom, hogy gyűjtsenek nekem, ezért veszem meg előre. És kiválasztott egy két méter magas, görög stílusú sirkövet, hazai vörös márványból faragott impozáns oszlopot, aminek a tetején egy görög fej van, a közepén pedig egy nagy virág koszorú. A sirkőraktárban már ott áll a Jászai Mari sirköve. Megható és gyönyörű a felirása: *Bánat nélkül halltam meg és hálám száll azok felé, akik életemben szerettek! Jászai Mari.*

— Doktorrá avatás. Hendl Bélát, Hendl József földbírtokos fiát ma délelőtt a kolozsvári Ferenc József tudományegyetemen jogtudományi doktorrá avatták.

— Megsemmisített orvosválasztás. A borosjenői orvosi körben megüresedett körorvosi állásra két pályázat érkezett be. Parcea Szilárd dr. és Felter Ignác dr. gyakorló orvosok adták be pályázatukat, de a választás napján, szeptember 5-én Borsos Géza borosjenői főszolgabíró csak Feltért kandidálta és így az egyetlen jelöltet megválasztott körorvosnak jelentette ki. A választás ellen több kisjenői polgár felebbezést adott be és így a körorvosi állás sorsáról a hétfőn tartandó megyei közgyűlés fog dönteni. Az állandó választmány mai üléséből a választás megsemmisítését hozza javaslatba és új választás megtartására utasítja a főszolgabíró. Borsos főszolgabíró ugyanis Parcea doktort azért nem jelölte, mert a pályázó nem csatolta kérvényéhez orvosi oklevelét. Ez megfelel a valóságnak, azonban az is megállapítás nyert, hogy Parcea mellékelte pályázatához a kolozsvári egyetem rektorának bizonyítványát arról, hogy Parcea Szilárdot 1906-ban Kolozsvárott az orvosi tudományok doktorává avatták, — bemutatta ezenkívül ezredorvosi kinevezési okmányát, tehát hitelt érdemlően igazolta, hogy felavatott orvos doktor. Az új körorvos választást, amelyben most már mindkét pályázó résztvehet, a közgyűlés döntése után tűzik ki.

— Aradi önkéntesek vizsgálja. Az aradi 33. gyalogezred önkéntesei tegnap tették le Temesvárott a tisztvizsgát. A vizsgát igen jól sikerült s a tartalékos őrmesteri rangot elnyerték Dömötör László, Kovács Antal, Halász Jenő, Mayer Richárd, Madarász Imre, Graszal József és László Sándor.

— Harmadik osztály az Arad—budapesti gyorsvonatokon. A kereskedelmi miniszter tudvalevően próbát tesz a harmadik osztályú kocsikkal a Máv. gyorsvonatain. Egyelőre nem minden gyorsvonathoz csatolnak harmadik osztályú kocsit, de ha a kísérlet beválik, akkor állandósítják úgy, mint a külföldi vasutakon. A próbajáratok kedden, október elsején kezdődnek. Az aradi, illetve brassói vonatok közül csak két gyorsvonat kap harmadik osztályt: az, amely reggel 7 órakor indul Budapestről és délben ér ide, s az, amely délután negyedöt órakor indul Aradról a főváros felé.

— Visszautasított pénztintézet. Arad megye közpénzeit és a gyámpénztárban kezelt összeget a nagyobb aradi takarékpénztárakban helyez el már évek óta. Minden évben közgyűlési határozatot kell hozni a megyei pénzek elhelyezéséről. Ezidén a sablonos határozathozatal annyiban változik meg, hogy egy intézettől meg fogják tagadni a betétet. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár ugyanis azzal a furcsa kérelemmel fordult Arad megye törvényhatósági bizottságához, hogy a közpénzek elhelyezésénél a Pesti Hazának is juttassanak alkalmat a megyei vagyon gyümölcsöztetésére. Az állandó választmány mai ülésén a nagy pesti pénztintézet kapzsi ajánlatának el nem fogadását hozta javaslatba, mert semmi okot sem lát arra, hogy a helybeli pénztintézetektől csak részen is kivonja betéteit.

— Áthelyezett ütegparancsnok. Néhány héttel ezelőtt részletesen referáltunk arról a sajnálatos incidensről, amely a kisszentmiklósi hetedik lovas tüzér divízió kebelében támadt. A tisztikar tudvalevőleg állást foglalt úgy Látka Vincze őrnagy ütegparancsnok, mint Dorninger kapitány ellen. Mint a hadsereg rendeleti közlönyének holnapi száma jelenteni fogja, a jelenleg is szabadságon levő őrnagyot a harmas számú tábori ágyú ezredhez Krakkóba helyezték. A kapitány áthelyezése iránt még nem történt intézkedés.

— Újabb olasz csapatok Tripolisban. Milánóból jelentik: Az olasz kormány a törökök és arabok erős ellenállása miatt elhatározta, hogy még 15.000 embert küld Tripolisba. Ezek a csapatok holnap indulnak.

Uj férfi szabó-üzlet!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy ARADON, Gsiky Gergely-utca 16. sz. alatt egy modernül berendezett

férfi szabó-üzletet

nyitottam, hol elvállalok mérték utáni rendelésre mindennemű öltönyöket, felöltőket, télikabátokat, legdivatosabb és legizlésebb kivitelben jutányos árban. Főelvem: szolid és jó munkáimmal igen tisztelt rendelők igényeit legjobban kielégíteni. Finom angol őszi és téli szövetszövetmintákat vidékre készséggel szolgálok. Szíves pártfogást kérek kiváló tisztelettel:

Vas László,

férfi szabó. 6008

Sokféle sósorszeszt

próbált már használni ön is és ha talán még se ért el hatást, úgy tegyen kísérletet a

„TURUL-SÓSORSZESZSZEL”,

mely minden néven nevezendő külső bántalmakat hátfájást, bággyadtságot, gyöngeséget, reumát, ischiást, fül-, fog- és fejfájást stb. Egyszeri bedörzsölés után megszűntet, az idegeket megerősíti, belsőleg a gyomor-fájdalmakat, bélbántalmakat, hasmenést, nehéz légzést, szívbántalmakat, mellfájást megszünteti, ezáltal a közérzetet kellemessé teszi. Ára: kis üveg 44 fill., nagy üveg 1 kor. 20 fill. Kapható az egyedüli készítőnél:

WAJDITS GYÖRGY

„Turul” gyógyszerárában, Kápolna- és Lipót-utca sarkán. Azonkívül minden gyógyszerárában, drogeriában és nagyobb fűszerüzletben. 6581

BÁNFY LAJOS
építészeti irodája
ARADON
Illés-utca 72/b sz. alatt

Tervez, épít, javít és elvállal kisebb-nagyobb építkezést felelősségteljes kivitelben, legolcsóbb árakért. Költségvetéssel és vállalkozással készítek díjmentesen szolgálok.

4698

Fontos a dohányzóknak!

Dr. Brans-féle nikotin fogó, egészségóvó vattával készül

a „Sanitas”

francia szivarkahüvely.

Egyedüli elárusító

őzv. Hammerschlag Lipótné
dohánytőzsdéje

ARAD, Andrassy-tér 15. szám.

Üzletáthelyezés!

Igen tisztelt megrendelőmet és a nagyközönséget értesítem, hogy 5411

női és férfi szabóüzletemet

Tököly-tér 4/b Román templomépületbe helyeztem át. Egyidejűleg szíves tudomására hozom, hogy a legdivatosabb őszi és téli női és férfi szabót mint a „Goudron-Guyot” nagy választékban megérkeztek. Elvállalok megrendelés szerinti minden kivitelű férfi öltönyöket ugyancsak női kosztüm ruhákat legizlésebb kivitelben a legjutányosabb árakban.

További szíves pártfogást kér, teljes tisztelettel

JAKABOS MIKLÓS.

Angol női szabászatot minden időben elvállalok.

Uj angol uriszabó üzlet!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Aradon, Kussuth-utca 64. sz. a. egy modern

5976

ANGOL

URISZABÓ ÜZLETET

nyitottam. Ugy a fővárosban, mint helyben, elsőrendű üzletekben mint főszabász éveken át szerzett tapasztalataim elég biztosíték arra, hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelhetek.

Szíves pártfogásért esedezek:

VINCZENCZ JÓZSEF
angol uriszabó.

Gögsipgyulladás hurut és elhanyagolt csözlázban szenvedőknek különös figyelmébe.

Elhanyagolt, vagy rosszul kezelt náthának utóvégre is gögsipgyulladás az eredménye, szerencse még ha nem végződik tüdőbajjal. Időnként az egész szervezetet megfertőző kórhózi rohamok veszik elő az embert, melynél fogva az alvás lehetetlenné válik és az érverés lázas lesz. A legkisebb megbűlés még fokozza a fájdalmakat. Sajnos, azonban tény, hogy gyakran gümők képződnek, ezek a tüdőt elrekesztik; a felbomlási időszakban a megsemmisülés okai lesznek, nagy mennyiségű anyag veszteségét okozák és sejt név alatt lesznek ismeretessé.

A beteg levert, de nem szenved és folyton bánatos hangulatú. Köpése előbb fehér, habos és gyöngyházszínű, majd lassan nyér színben, mitől semmi jó sem remélhető, míg végre az utolsó időszakban szürkés sárga. Léte egy hosszú sorvadás és teljes üntudattal mulik ki.

Egy hosszadalmas náthánál soha sem elég elővigyázatos az ember, még kevésbé egy kezdetleges gögsipgyulladásnál. Azért is a rosszulétet addig kell megakadályozni, míg nagyobb baj nem válik belőle.

6851

A tüdőbaj bacillussai a „Goudron-Guyot” által lesznek megsemmisítve.

A „Goudron-Guyot” rendes használata abban érvényesül, hogy rövid időn belül meggyógyítja a legmakacsabb hurutot és a már meggyökeresedett gögsipgyulladást is. Előfordult azonban az az eset is, hogy kifejlődött tüdőbajnak is elejét vette, amennyiben megakadályozza a tüdőgümő felbomlását és a bacillusok szaporodását megátalja. Knnél egyszerűbb és erősebb szert nem is lehet előállítani.

Ha alkalom adtán az eredeti „Goudron-Guyot” helyett más gyártmány lenne Önöknek ajánlva, ne bízzanak benne, mert az ily gyártmány csak használati miatt kerül forgalomba. Elhanyagolt tüdőbaj, hurut, csözláz és fuladás ellen mulhatatlanul szükséges a valódi Goudron-Guyot. Norvégiában nőő tengeri fenőfa különlegességéből készül és a feloldható kátrány feltalálója saját gyártmánya. Ez a tengeri fenőfa elégseges annak elismerésére, mennyivel hatásosabb az eddig produkált szerekhez képest. Tévedés elkerülése végett figyeljünk a védjegyre. A valódi „Goudron Guyot” ra nagy piros betűkkel violet, zöld és piros alapon, keresztelve, van a Guyon név kitéve és ép így a cím: Maison Frère, 19. rue Jacob, Paris.

A gyógymód nem kerül 10 fillérnél többre naponként és használ.

U. J. Azon személyek, kik a kátrányt megszokni nem bírják a „Goudron-Guyot”-ot „Capsules-Guyot”-tal helyettesíthetik. 2—3 pasztillával étkezés után, az előbbi gyógyszeremmel hasonlított eredményt érni el. Étkezés előtt, avagy közben ezen kapszulák könnyen emészthetők, a gyomorra a legjobb hatást gyakorolva, az egész szervezetet általános jólétet mézdítják elő.

A valódi „Guyot” kapszulák fénérek, melyek mindegyikén a Guyot név van fekete betűkkel rányomtatva.

Raktár: Maison Frère, 19. rue Jacob, Paris és az állam összes gyógyszerháza.

Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Arpád, Vojtek Kálmán, Rozsnyay Mátya gyógyszerészeknél és minden jó gyógyszerárban. Nagyban Arad és vidékének: Vojtek és Welszál.

ÉRTESÍTÉS!

Igen tisztelt vevőim és a nagyérdemű közönséget értesítem, hogy 21 év óta fennálló és jóhírnévnek örvendő, varrógép, kerékpár és gramofon üzletemet, tettemesen megnagyobbítva,

Szabadság-tér 7. szám alól ugyan-csak Szabadság-tér 5—6. szám (saját házamba) helyeztem át,

hol állandóan nagy választékú raktárt tartok a világhírű eredeti „PFAFF” u. m. eredeti VIKTORIA és Singer varrógépekből, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, családi használatra és ipari célokra. Eredeti íróangyal védjegyes Gramofonok és állandó nagy választék lemezekben. „DURKOPP”, „VIKTORIA” és „BRITANIA” kerékpárok egyedüli képviselője. Mechanikai műhelyemet megnagyobbítva és modernül berendezve, varrógép, kerékpár és gramofon javításokat gyorsan, szakszerűen, jótállás mellett eszközölök. 5795

Kedvező fizetési feltételek.

További szíves pártfogást kérek kitünő tisztelettel

HAMMER VILMOS

műszerész.

Telefon 96.

Telefon 96.

Igen tisztelt megrendelőmet és a n. é. közönséget értesítem, hogy az őszi saisonra legdivatosabb angol szövetszövetjűdonságaim szíves választékban megérkeztek.

Készítek megrendelésre úgy uriruhákat, mint egyenruhákat legizlésebb kivitelben.

Kitünő tisztelettel: **Gianotti Nándor**

5409

url és egyenruha szabó.

Uj kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó intézet.
A nagyközönség szíves tudomására hozom,
hogy

Aradon, Weitzer János-u. sarkán
(főpostával szemben) egy modernül be-
rendezett

**kelmefestő, vegytisztító és
gőzmosó intézetet nyitottam.**

Intézet: Magyar-utca 26. alatt.
Felvételi helyiség: Weitzer János-utca. (Fő-
postával szemben.)

Szíves pártfogást kér kitűnő tisztelettel

Knapp Sándor

tulajdonos.

5995

Legcélszerűbb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyancsak
háztartási, vendéglői és nagy hűtők
gyári áron kaphatók

Husserl Manó

Jégszekrény gyárában

Arad, Szent Pál-utca 11. szám

Különlegesség az évszázad és légnyomásmű-
sörkímélő szekrényekben. 3411

Uj cipész üzlet!

Igen tisztelt ismerőseimet és a
nagy közönséget értesítem, hogy

Arad, Széchenyi-utca 10 sz

(Uj Szántay-bérpalotában) önállósí-
tottam magam és egy

cipész-üzletet nyitottam

hol elvállalok legdivatosabb szabás-
ban megrendelésre minden kivitelű
férfi, női cipők elkészítését
legjutányosabb árakban.

Üzletelvem: Jó és szolid munka.

Támaszkodva e téren éveken át,
mint üzletvezető tett működésekre
biztosítom nagyrabecsült rendelői-
met a legfigyelmesebb kiszolgálásról
Szíves pártfogást kérek, kitűnő
tisztelettel

Mánya Demeter uri és női
cipész. 3706

Nagyságos asszonyom!

Van szerencsém Nagyságod
szíves tudomására hozni, hogy
32 éven át Budapesten, a Kigyo-
utcában létezett **női kalap-
üzletemet Váci-utca 23.
szám alá helyeztem át.**
Páris és London első üzletei-
vel való összeköttetésemre és
évtizedek óta szerzett bő ta-
pasztalataimra támaszkodva,
azon kellemes helyzetben va-
gyok, hogy mélyen tisztelt ve-
vőim izlésének megfelelő leg-
újabb és legkivánatosabb uj-
donságokat mutathatok be az
ősz és téli szezonra. Amidőn
kérem hogy nagybecsű látoga-
tásával megtisztelni kegyesked-
jék, vagyok kitűnő tisztelettel

NEUMANN J.

Budapest, IV., Váci-utca 23 szám.
(Saját ház.) 6907

688—912 g. sz.

Hirdetmény.

A színház épület szabadságtéri
oldalán 8 utcai szoba, és mellék
helyiségek évi 900 korona és két
utcai szoba évi 400 korona bér
mellett bérbeadó f. évi nov. 1-től.

Közelebbi felvilágosítások a
színház felügyelőnél és a városháza
104. sz. hivatalban megtudható.

Arad, 1912. szeptember hó 23.

A városi tanács.

NEM HANGZATOS REKLÁM

a cél, mert mindenki meggyőződhetik arról, hogy

MAUTNER R.

olcsó áruházában

ARAD, Hunyadi-utca 1. sz.

az őszi idény beálltával **szenzációs olcsó árak** mellett kaphatók a
legfinomabb angol női kosztüm kelmék, férfi szövetek, valódi rumburgi
vásznak, damaszt asztalneműek, barchetok, ezönyvek és összes e szakba-
vágó cikkek. — Üzleti órák: Reggel 7—12-ig délután 1/2-től 1/2-ig.

Budapesti Cs pkeáruház Andrássy-tér 20. sz.

UTALVÁNY.

Ezen szelvény bemutatója ujonnan érkezett
őszi és téli ujdonságaink bevásárlásánál szolid
szabott árainkból 5 százalék engedmény-
ben részesül.

Fischer Eliz-palota.

Csipkék, szalagok, bársonyok,
ruhadiszek. Selymek harisnyák.
Keztyük és összes szabókellékek.

2811

Nemesfajú görög és sárga **DINNYE,**

továbbá kitűnő

FAJPARADICSOM

és Muscat és Chasselas faj

CSEMEGE-SZŐLŐ

kapható:

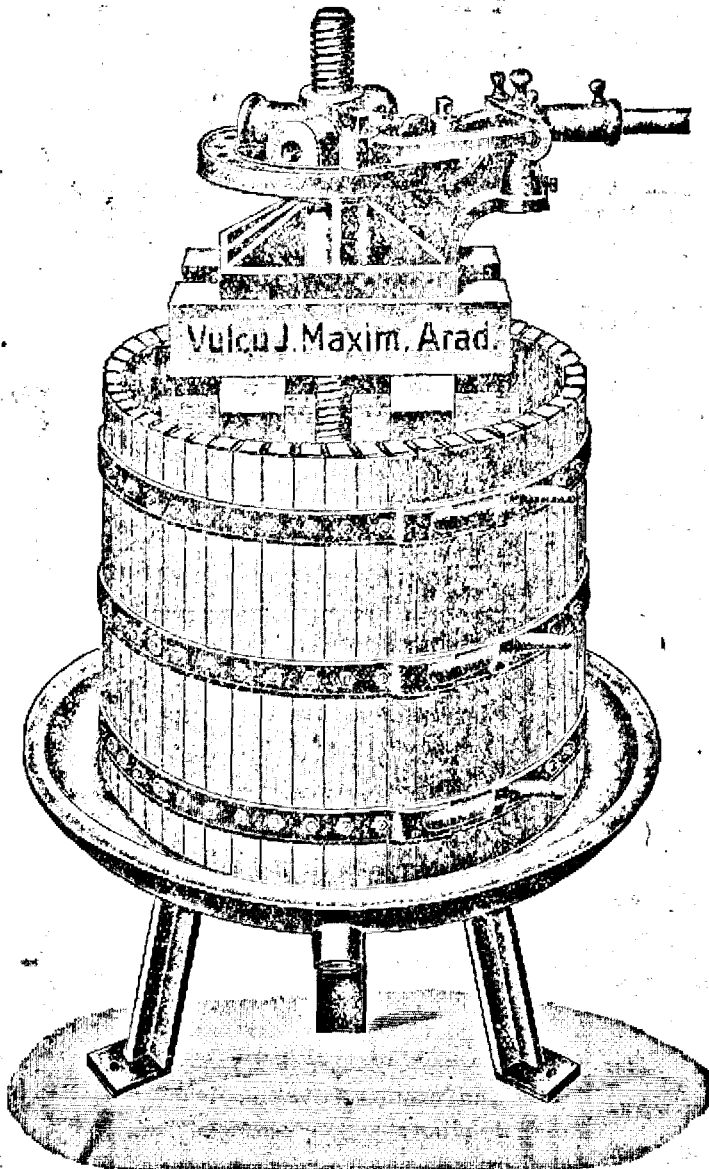
1887

HÁMORY-GAZDASÁGNÁL

Arad, Deák Ferenc-utca 3. szám.

VULCU I. MAXIM

gépgyára ARADON.

Ajánlja

elsőrendű

**bor-
sajtóit**

legjutányosabb
árban.

3867

Kérjen
árjegyzéket.

FONTOS ÉRTESÍTÉS!

Óriási készletünk teszi lehetővé, hogy elsőrangú amerikai cipőkülönleges-ségeinkben minden láb megtalálja a helyes méretű és a láb alkatának megfelelő formájú cipőt. Egy kísérlet mindenkit meggyőzhet ennek valódiságáról, annál is inkább, mert meg nem felelő cipőket mindenkor kicserélünk.

KÉRJE ÁRJEGYZÉKÜNKET
S A MÉRTÉKVÉTELI UTASITÁST!

AMERICAN SCHOE COMPANY Ltd.

Központi főüzlet:
Budapest, IV. Kigyf-tér 1. Királyi bérp.

Üzletek:
V. Dorottya-u. 6. Erzsébet-körút 42.
Debrecen: Piac-u. 44.
Zagreb: Ilica 22.

5963

Aradi Luxus Garage Automobil

kölcsönző és Boy-vállalat József főherceg-ut 17.

Ajánlja a nagyközönségnek a leghíresebb gyártmányu „Benz” kocsijait helybeli és messze vidéki utakra a legmértányosabb díjazás mellett. Megrendeléseket a Petőfi-utcai felvételi iroda (Telefon 826.) valamint a József főherceg-uti állomás és központi iroda is elfogad. Ugy nappali, mint éjjeli szolgálat. Tájékoztató a városbani sétakocsizásra 1 óra 10 korona, 1/2 óra 5 kor., 1/4 óra 2 kor. 50 fill., vasúthoz 2 kor., Uj-Aradra Fő-ut végéig 8 kor. 70 fill. Esetleges felszólamlások József főherceg-ut 17. szám alá intézendők. :: ::

Kerékpáros gyorsfutárjai

Telefon szám: 826.

a legmegbízhatóbban és leggyorsabban elvégzik a nyert megbízásokat. A luxus boyok díjazása feltétlenül olcsóbb, mint bármelyik más hasonvállalat.

Nappal 1/4 óra 40 fillér, este 1/4 óra 60 fillér, 25 lappal bíró bérletfűzetek beszerzése mellett 1/4 óra csak 20 fill.-be kerül.

Illatszerek,

arckrémek, pouderek, szappanok, hajfésűk és kefék stb., az összes pipere cikkek

Kötszerek,

betegápolási kellékek

Fényképészeti.

lemezek, papírok, gépek stb. legjobb beszerzési forrása:

Török Andor és Társa

drogeria és illatszerüzlete

Arad, Andrássy-tér 20. sz.

Telefon 900.

1857

Telefon 900.

A számarköhögés.

Egyike a legelterjedtebb és a leggyakoribb gyermekbetegségeknek, amely még a legzsengőbb korban sem kíméli meg kedves gyermekeinket s amely a felnőtteket, legkönnyebben az anyát s az ápolónőt is meglepheti. Járványszerű fellépése, amely nagy és sokáig tartó fertőző képessége magyaráz és rosszindulatú természete szinte rettegetté teszi ezt a betegséget. A fertőzés leginkább a beteggel való érintkezés útján történik, még pedig elhasznált levegőjének belélegzésével és kiköhögött köpedéke útján. Azok a helyek, amelyeken legkönnyebben történik a fertőzés: a játszótér, az iskola, a templom és a gyermekszoba.

A számarköhögést okozó kórképlet rendszerint olyan, hogy nem tagadhatjuk meg a szegény gyermektől legélénkebb részvétünket. Legelőbb is étvágytalanság lép föl, azután nyugtalan álmom, nátha, a szem vörössége, köhögés, szárazság és karcoló érzés a nyakban. A köhögés egyre gyakoribb lesz, hevessege fokozódik, majd lökészerűvé válik és lélegzethiányt

okoz. Ettől a gyermekek nagyon félnek s ezért ameddig lehet, elfojtják a köhögési ingert s ezzel csak erősítik a rohamot. A kicsikéket aztán gyorsan lesoványodnak és elfonnyadnak.

A lábbadozás rendszerint hat-tíz hét múlva kezdődik. A betegség azonban gyakran halállal végződik. Egy éven aluli gyermekek közül átlag 60 százalékat, egy-két évesek közül 25-30 százalékat ragad el a halál. A halandóság tehát rendkívül nagy, de mégsem ez az egyedüli oka annak, hogy a számarköhögést olyan rettegett betegség. Oka ennek még a sajnos, rendkívüli gyakori utóhatás, a szervezet különféle zavarai, a gégehurut, tüdőgyulladás, tüdővízényő. Ezek azok a betegségek, amelyek vagy egymaguk, vagy valamilyen tüdőbajjal együtt oly sok ezer gyermeket ölnek meg évről-évre. Nagyon gyakran az idegrendszert is megviseli ez a betegség. Utólagosan fellépő epileptikus rohamok és hülyeség nem tartoznak a ritkaságok közé.

Hogy a veszedelemnek a terjedését meggátolhassuk, legjobb lenne a fertőzést egyáltalán megelőzni. Ez azonban nem olyan egyszerű, mert a beteg legszigorubb elkülönítése sem

zárhatja ki a betegség okozójának véletlen átvitelét. Nem lehetünk el tehát olyan szer nélkül, amely belsőleg hat. Ennek a szernak föltétlenül bírnia kell a következő három tulajdonsággal: a testet erősítenie és ellenállóvá kell tennie: gyorsan meg kell szüntetnie a már kitört betegséget; el kell hártania az utólagos következményeket.

Ezt a három föltételt a *Sirolin „Roche”* oly mértékben teljesíti, mint semmiféle más szer, nem fokozza a gyermekek étvágyát, akik jó ízért szívesen szedik és erősíti gyenge testüket; csillapítja a köhögési ingert és megszünteti fájdalmas voltát; esetleg utólagosan felléphető betegségeket, mint: tüdőgyulladás, gégehurut és tuberkulózis, biztosan elhárít még felnőtteknél is, tehát ezektől sem kell tartani. Minden anya, aki valóban szereti a gyermekét jól teszi, ha mindig tart otthon egy üveg *Sirolin „Roche”*. Mivel azonban tudvalevően minden jót utánoznak, a *Sirolin „Roche”* is száz meg száz utánzóra akadt. Apró gyermekeinknek azonban csak a *Sirolin „Roche”* a legjobb, amelyet minden gyógyszerárban árulnak. 6841

MUNK R. és TÁRSA

Csomagoló-hordó, Parkett és Faárugyára

KARÁNSEBES.

Ajánlja készítményeit:

Fagyaport és kitűnően bevált Ládika szőlő és gyümölcs csomagolására. 4601

Álványok, szőlő és gyümölcskezeléséhez és eltartásához.

Gőzölt Bukkfaparketta legjobb kivitelben, kartelen kívül.

Különlegesség

Cserépszárítókeretek hornyolt és hód-farku cserép szárításához.

Új épület- és diszműbádogos üzlet.

Igen tisztelt megrendelőim és a n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy a volt **Göncz és Katona**-cégből békés úton kiváltam és **Aradon, Weitzer János-u. 2. sz. alatt** (Minorita bérpalotában) önállósítottam magam, hol is egy jól berendezett bádogosüzletet nyitottam, ahol állandóan nagy választékú készletet tartok mindenemű konyha és üzlet felszerelési cikkekben legolcsóbb árakban.

Elvállalok mindennemű épület- és diszműbádogos munkákat költségvetés szerint legjutányosabban.

Amidőn hálásan köszönöm nagyrabecsült üzletfeleimnek velem szemben eddig is tanúsított jóindulatát, kérem szíves pártfogásukat velem szemben továbbra is fentartani. 5747

Főtörökváram figyelmes kiszolgálással szolid és jó munkát adni. Kiváló tisztelettel

Tanulók felvételnek.

Katona István.

Barthl János

Épület- és műlakatos

Arad, Rákóczi-u. 9.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, ugymint:

épület-vasalásokat, vaskerítéseket, sirrácsokat, takaréktűzhelyeket, mindennemű javítást

pontos kivitelben és jutányos áron. — Költségvetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentesen.

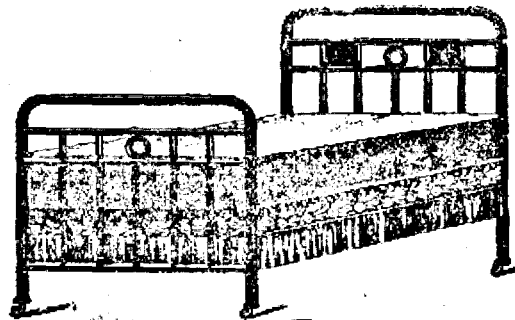
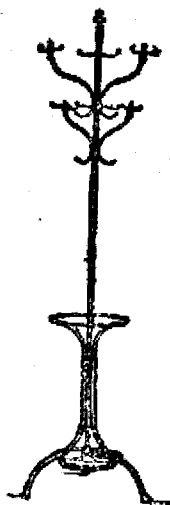
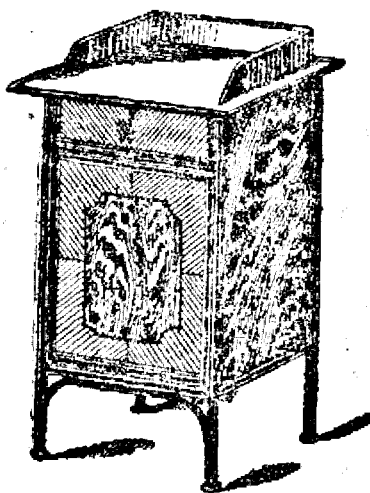
— Jó házból való fin tanulónak felvétellek. —

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

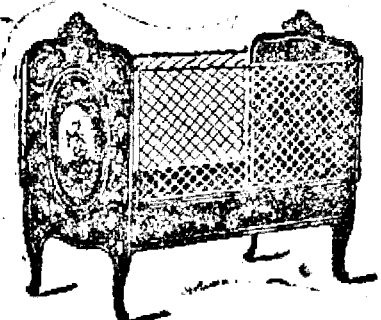
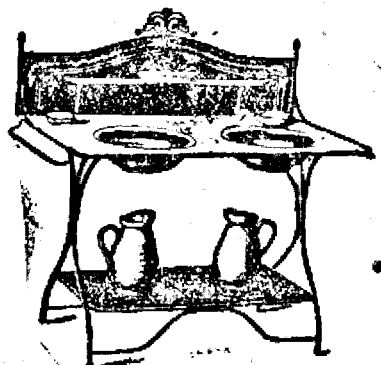
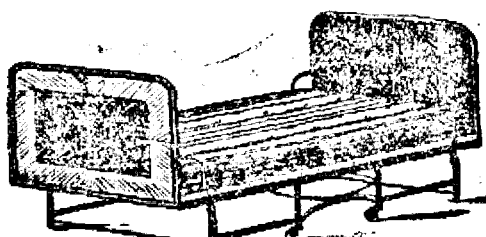
Barthl János.

5311

Iroda: Karolina-utca sarkán.

5858

Raktár: Karolina-utca sarkán.

Glésinger József és Fia áruháza

értesíti a n. é. vásárló közönséget, hogy helyiségük átalakítása teljesen befejezést nyert és a forgalomnak átadatott.

5899

Kérjük kirakataink megtekintését.

RAGÁLYOK ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert vörheny kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek, amely a nyár után fokozottabb erővel lépnek fel, mint más évszakokban, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítő szer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítőszere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 80 fillérért minden gyógyszerárban és drogériában kapható Hatása gyors és biztos, mert az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus kööze-séknél (sebekre és dagana-tokra), kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására, nőknek altesti irrigációra, stb mindenkor ajánlják.

Lysoform-szappan

finom, gyenge pipereszappan, 10% lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, még csecsemőknél is; szépíti, megpuhítja és illatosítja a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. **Darabja 1 korona.**

Fadormenta-Lysoform

erősen antiseptikus hatású szájviz. Szájbúzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege 1 korona 60 fillér.

Az össze lysoform-készítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában és újabban a jobb fűszerkereskedésekben is. — Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és Fertőtlenítés” című érdekes könyvet.

Ahol Lysoform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk 6 korona előzetes befizetése esetén 3 üveg Lysoformot, 2 db szappant és 1 üveg szájvizet. 6724

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Bpestben.

UNGHVÁRY JÓZSEF
SZÖVETLEN ÉS GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJASAI
CZEGLED (PESTMEGYE)
Nagyobb mennyiségű
NEMES gyümölcsfa-
csemete, bogyógyümölcsök, vadoncsok, kerti sövények,
sima és gyökeres szőlővesszők
stb. kaphatók.
Tessék kimerítő árjegyzéket kérni.

6906

Értesítés!

Megérkeztek a legújabb

női modell-, plüs-, bársony-,
dublé- és posztó-kalapok
rendkívül meglepő olcsó árakban.

Férfi divat: nyulszőr-, kemény-
és puha-kalapokból nagy raktár.

Iskolai fiu-gyermekkalapokból 3000
darabot olcsón elarusítok 2 koronától kezdve 3 koronáig minden
divat színben. Ugyanígy minden
kalapjavítások és festések a leg-
újabb modell után elvállalok.

Tisztelettel 1653

Bittenbinder Konrád

első aradi villanyerőre berendezett
kalapgyártás nagybanéskisinyben

Arad, Deák Ferenc-u. 42.

A Fehér Kereszt szállodával szemben.

Grünwald és Schlesinger

lőkereskedők,

WIEN, XIX Baravitzkagasse 14.

Tudomásul hozzák, hogy ismét egy nagy küldemény első-
rendű eredeti belgiai fedező mén kerül eladásra. 6925

A mesterdálnok...

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van 6734

kaucsuk-sarok.

Alkalmi vétel és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüsttárgyakban, Arad
legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Welter János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüsttárgyak, gyémánt
és briliáns tárgyak a legmagas-
abb ársban megvételnek vagy
más tárgyakra átcserélhetnek.

Telefon 438. Telefon 438.

Csak jól jár

ha őszi szükségletét

Szegfű Manó

női divatüzletében

4181

Arad,
Lázár Vilmos-utca,

Földes-gyógyszertárral szemben

Szerzi be,

mert ott a legol-
csóbb bevásárlási
forrás van.

Alanti árak október 15-ig érvényesek.

1 vég vászon	9.— kor.-tól
140 cm. széles an- gol szövet	1-12 től
Bársony barchet	48 „
Téli fejkendő	46 „
Vászon zsebkendő	
darabja	16 „
Alkalmi vétel csip- kékben	10 „

Vidéki megrendelések
utánvét mellett azon-
nal elintéztetnek, meg
nem felelő kiseréltetik.

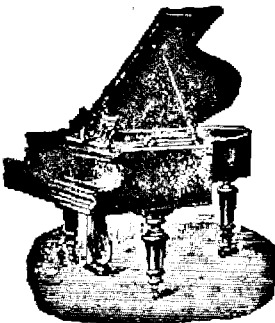
FAIX JACQUES

zongoraterme és készítési műhelye

5685

ARADON,

Batthyány-utca 35. sz.

Állandó raktár Förster, Dörr, Rössler Rudolf, Stelzhammer, Hamburger, Lyra, stb. elsőrendű gyárosok kitűnő új modelljeiből, valamint saját gyártmányú zongorák és harmóniumok, nagy választékban. Javítások, hangolások szakszerű pontos kivitelben. A „Phonola” művészi zongora játszókészülék egyedüli képviselője. Zongorakölesön jutányos árért.

Legfájdalmasabb tyúkszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle „ANAGALLIN” használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az „ANAGALLIN” szóra.

Ara használati utasítással együtt 70 fill.

Poloskák

kiirtása a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt is lehetne mosni. **Ara 2 korona.**

Legjobb, legmegbízhatóbb

amerikai gummi óvszer
ma már csak egyedül a „NITER”
6 db. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a magyarázattal szívesen.

Ha finom Teát, Rumot óhajt forduljon Vojtek és Weisz-céghez Aradon.

Teák.		Rumok.	
	Kor.		Kor.
1 csom. igen fin. keverék	—50	1/2 lit. üv. „Hungaria”	1.10
1 „ „ „ „	1.—	1 „ „ „	2.20
1 „ „ „ „	2.—	1/2 „ „ Jamaicai II.	1.30
1 „ fin. keverék 1/4 kiló	2.50	1 „ „ „ II.	2.60
1 „ „ törmelék	—40	1/2 „ „ „ I.	1.80
1 „ „ „	—80	1 „ „ „ I.	3.60
1 „ „ „ kiló	7.—	1/2 „ „ „ fortior.	2.70
1 „ Popoff-féle 4 sz.	7.—	1 „ „ „	5.40
1 „ „ „ 6 „	5.50	1/2 „ „ „ antiqu.	3.70
1 „ „ „ 8 „	4.50	1 „ „ „	7.40

Postai megrendelések naponta pontosan eszközöltetnek.

701

POPPER TESTVÉREK áruháza ARAD, FORRAY-UTCA

(Gróf Hunyady-palota)

ősi ujdonságait a következő rendkívül olcsó árakban árusítja:

1 ruhára való angol szövet 4 mtr. 120 cm széles	K 4.—	1 darab férfi vagy női trikó	K 1.50
1 „ „ „ divatszineken 4 mtr. 120 cm széles	6.—	1 darab gyermektrikó	—65
1 „ „ „ tiszta gyapjú 4 mtr. 120 cm széles	8.—	1 pár női harisnya	—40
1 vég finom rumburgi vászon	9.80	1 darab gyapjú posztó sál	2.70
1 kis vég vászon 6 női ingre	7.80	1 „ flanel takaró	1.70
1 szövet garnitúra 2 ággyerítő és egy abrossz	9.50	1 „ Store függöny	4.50

Szőnyegek 48 fillér, 70 fillér, 96 fillér és 1 korona 50 fillér méterenként.

2811

Selymek, bársonyok, csipkék, szalagok és ruhadiszek óriási választékban.

Kérjük kirakataink szíves megtekintését.

Új uri-szabó üzlet! uri-szabó üzletet

Igen tisztelt ismerőseim és a n. é. közönséget tisztelettel értesítem, hogy Tököly-tér 2. sz. (Tabakovits-ház) modernül berendezett

nyitottam. E téren helybeli előkelő cégek-nél nyert szakismereteim folytán, módomban áll becses megrendelőim legmesszebb

menő igényeit is legjobban kielégíteni. Legfinomabb őszi szövetmintákkal készséggel szolgállok. Szíves pártfogást kérek

Baranyi Ferenc

uri szabó.

5791

Igen tisztelt vevőkörünk és a nagyközönség szíves tudomására hozzuk, hogy az

rendű homokmésző építési téglát bármily mennyiségben szállítani. További szíves pártfogást kérünk

Gyárkibővítés

Óvartéri homokmésző téglagyárunkat tetemesen kibővítettük, úgy, hogy módunkban van minden időben első-

Bernát József és Társa.

6054

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. 6. közönség szíves figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipők-ből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek.

5041

Teljes tisztelettel

Czernóczy Imre,
uri- és női cipész.

Egy hölgy

hajlandó bárkinak, aki ideggyengeségben (Neurasthenia), vérszegénységben, csusz, köszvény, stb. betegségben szenved, díj-talanul egy egyszerű, meglepő gyorsan ható gyószert ajánlani, amelyet a véletlen által ismert meg. Személyesen gyógyult meg ezen gyógyszer által, mint sok más beteg, miután mindenféle gyógyszerhez eredmény nélkül folyamodott és lelkiismereti kötelességének tartja hálából ezen nyilatkozatot közzé tenni, tisztán emberbarati célból, egy tett fogadalom következtében.

Szi eskedjenek írásban fordulni

Ed. Müller Amália

Budapest, Albertfalva 6.

6968

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű és játéka-
ru üzletében 1871

ARAD, Szabadság-tér 21.

Mosó és vasaló intézet átvétel.

A nagyérdemű közönséget tisztelettel értesítem, hogy a **Deák Ferenc-utca 7. szám alatti**

Elvállalok mindennemű kelengyőke, tugszintén bármilyen női és férfi ruhákat vegyi tisztításra és legszebb kivitelben legolcsóbb napi árakban. Üzletelveim, hogy igen tisztelt üzletfeleim legkényesebb igényeit is mindenkor legpontosabban kielégítem. Szíves pártfogást kérek, kitűnő tisztelettel

6058

mosó és vasaló intézetet átvettem.

Varga Antalné.

Kizárólag Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Legyőzhetetlen

olcsóság és izlés tekintetében

4176

a Kalap Bazár

Arad, Deák Ferenc-utca 8. sz.

Női-divat kalap, kalapforma és diszek nagyárúháza

Kizárólag Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

ÚJ ÜZLET! PINTEA ÉS KLEIN

cipő, kalap és uridivat áruháza
ARAD, Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt
MEGNYILT!

5861

Weisz Róza

női kalap divatterme
Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Van szerencsém az uri hölgy-
közönséget értesíteni, hogy bécsi
bevásárlásaimból haza érkeztem,
miért is a legújabb 5797

női, gyermek, velour és
plüsch modell-kalapokkal

dusan felszerelt raktáramat be-
szes figyelmébe ajánlom.

Gyászkalapok, valamint átalaki-
tások 24 óra alatt eszközöltnék.

RÉMMAGAS

Árakat fizetnek gyakran

férfi és női szövetekért.

Ezt minden magánember elkerülheti, ha
szükségletet ezen, valamint szilárd len-
és mosóárakban közvetlen a gyári piac-
ról szerzi be. Kérje tehát

ősz és téli szövetmintáim

költségmentes megküldését melyek 8 na-
pon belül visszaküldendők. Kizárólag el-
sőrendű gyarmányokat tartok raktáron.

SCHMIDT FERENCZ

postafióküzlet áruház Jägerndorf 138. Destr.
Szilésia. 6617

Szalkai Arminné

himző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női, férfi- és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 5288

**Színes és fehér himzé-
sek, ugyiszintén fehér-
nemű varrások olcsó
árban készülnek.**

**Himző és fehérnemű-
varró leányok fizetés-
sel felvételnek.**

Laczina Vencel

mű- és kereskedelmi-kertész

Arad, Török Gábor-utca 7. sz.

Virág-üzlet: Boros Béni-tér 1. sz.

Elvállal mindennemű kertek és
parkok átalakítását és rendezését
**diszcserjék, bokrok és ma-
gastörzsű rózsákkal, nekül-
lönben mindennemű sorfákkal,**
ugymint **gesztenye-, Ulmus-,
Magnoliák-, Buxus-, Thuja stb**
disznővényekkel

Halottak napjára

csokrok és koszorúk nagy vá-
lasztékban virágüzletemben. 5923

Automobilok,

szívógáz, nyersolaj (Diesel) mo-
torok, benzínmotorok és ben-
zinlocomobilok, megánjáró mo-
toros csépfőkészletek, téglá-
gyári és szerszámgepet, bor és
gyümölcs-sajtok, láncokutak,
szivattyúk és tűzfecskendők
stb. Eredeti Wertheim pénzszek-
rények, legújabb rendszerű jég-
szekrények, mosó, varró (Sin-
ger) és író gépek, írás sokszoro-
sítók, Schaperograpp, réz és
vasbutorok, amerikai irdabe-
rendezések és redőnyök, ujdön-
sági cikkek stb. Újak, a leg-
jobb minőségben, eredeti gyári
árakon szerezhetők be. Hasz-
nálatukat vesz és elad 4941

Martinovtis M.

ARAD, Kossuth-utca 39. sz.

Ezelőtt Fábian-utca 11. sz.

Bel- és külföldi gyárak kép-
viselője.

Egy aradmegyei

nagyközségben, já-

rászékhely. egy

vegyeskereskedés,

kávéházi italmé-

rési és minden más

jogokkal bérbeadó

esetleg eladó.

Cima kiadóhivatalban. 6068

Folyó hó 30-tól

kóser levágott

hizott libák

kaphatók 6108

Tököl-tér 6. sz. a.

a postafiók mellett

Grünbaum Samunál.

Meghívó.

Magyarád hegyközség

f. évi okt. 1-én d. e. fél 10 órakor

a községházánál **ősz**

közigyűlést

tart, melyre a szőlőbirtokos urak
tisztellel meghívattak.

Tárgy:

1. Szüret határidejének meg-
állapítása.

2. Munkabérek megállapítása.

3. Költségelőirányzat 1913. évre
tárgyalása.

A közigyűlést megelőzőleg d. e.
9 órakor választmányi ülés fog
megtartatni.

Magyarád, 1912. szeptember 20.

6105 **Hegyközség előljárósága.**

Pénzt takarít meg ha megvárja

a MAROSPARTI ÁRUHÁZNAK

Asztalos Sándor-utca 5. szám alatti

megnyitását, hol feltűnő olcsó szabott árakban

mindennemű rőfös, uri-, nőidivat vászonáru és

fehérnemű szükségleteit.

— Ahol a jegyzőket biztosítják. A fakerti körjegyzőség közszékei elhatározták, hogy a körjegyzőt és segédjegyzőt baleset ellen biztosítják, illetve nevezettek balesetbiztosítási díjait a községek fogják fizetni. A szokatlan határozatot azzal indokolták, hogy a jegyzőt, segédjegyzőt, miközben a községeket bejárják, baleset érheti. Aradmegye állandó választmánya a községek határozatait megsemmisítésre ajánlja a közgyűlésnek, mert a körjegyzőség közszékeinek látogatása a körjegyzőnek, illetve helyettesének kötelessége és nem olyan rendkívüli, veszélyes tevékenység, amely a balesetbiztosítás terheinek a községekre hárítását indokolta tenné.

— Kiküldetés. A Budapesten megtartandó közigazgatási és jogtudományi továbbképző tanfolyamra a belügyminiszter Salacz Béla tb. aljegyzőt rendelte fel. Akinek a tanács 400 korona tanulmányi segélyt szavazott meg.

— Uj hidroplán a hadseregben. Pólából jelentik, hogy Klobucsár hajóhadnagy ma fölröpült egy kétfedelű hidroplánon, melyet Nickel főtisztviselő szerkesztett. Klobucsár negyedórás repülés után egész simán szállott le. A ma kipróbált hidroplán csak harmincöt lóerőjű motorral van felszerelve, tehát sokkal könnyebb, mint az eddig gyártott hidroplánok.

— Vasutas sztrájk Spanyolországban. Madridból jelentik: A vasutasok ma elhatározták az általános sztrájkot. Azt az indítványt, hogy a sztrájk kimondásáról titkosan szavazzanak, elutasították. Majdnem az összes jelenlevők közül fel-emelésével a sztrájk kimondása mellett szavaztak. Tekintettel a vasutasok sztrájkjára, a kormány elhatározta, hogy 20.000 katonát, kik szabadságolva vannak, ismét behív. — Barcelonából jelentik: Az északkatalóniai sztrájkoló vasutasok egy része elfogadta azt a javaslatot, hogy holnap megint munkába álljanak. A kormányzó garanciát nyújt arra nézve, hogy a vállalatok, kik a sztrájkolók követeléseit elvben elfogadták, ígéreteiket be fogják váltani.

— Amundsen expedíciója az északi sarkra. Krisztianából jelentik, hogy Amundsen a jövő évre tervezett északi sarki expedícióját elhalasztotta a norvég kormány és Frithjof Nansen kérésére. Azok az oceanográfusok ugyanis, akiket Amundsen magával akart vinni, a jövő évben nem mehetnek vele és nem lehet helyettük hamarosan más alkalmas embereket találni.

— Elkobzandó piszkolódás. A fővárosban Aradi Viktor tollából egy pamflett jelent meg *Lukács László arcképe* címmel. A reprodukálhatatlan piszkolódásokat tartalmazó röpirat elkobzását elrendelte az aradi rendőrség is, amint ezt az ország minden városában lefoglalják.

— Dróttalan távirat az Alpeseiken keresztül. Zürichből jelentik: A meteorológiai obszervatóriumon néhány nappal ezelőtt rendkívüli fölvevő képességű dróttalan táviróállomást rendeztek be. Ezen állomáson, a zürichi jelentés szerint, tegnap éjfélkor elfogtak egy hirt, a melyet a szebenikói dalmáciai tengerészeti állomás küldött egy hadihajónak az Adriai tengerre. Ez a kísérlet különösen azért nagyon érdekes, mert azt bizonyítja, hogy a rádiótelegram az alpesi hegyláncokat áthaladta.

— Kilakoltatás egy aradi házból. A mérnöki hivatal azt jelentette ma a tanácsnak, hogy a Weiss Mór és Fia cég tulajdonát alkotó Bocskó-utca 6. számú háznak végfala dűledező és a házban lakó Atlasz Henrik által birt helyiség, továbbá az ugyanott levő szöntés életveszélyes. A tanács elrendelte a rögtönös kilakoltatást és utasította a tulajdonost, hogy bontsa le és újraépítésére kérjen engedélyt.

— Eljegyzés. Weiss Béla, a lippai sörgyár tisztviselője eljegyezte Hoffmann Lottuskát, Hoffmann Mihály rakasdi kereskedő bájos leányát.

— Az aradi hercegnő házassága. Aradi hercegnőnek ismerik *Sulkovszky* Idát, ámbar már sok év előtt elkerült Aradról. Az aradi árvaszék most — talán utóljára — foglalkozott a hercegnő házassági ügyével. Mivel a hercegnő férjhez ment Schmettow grófhöz, német állampolgár lett. Ilyenformán megszűnt az aradi árvaszék illetékessége is és ezért a hercegnő jogi képviselője azt az előterjesztést tette az aradi árvaszéknél, hogy szállítsa le a saját illetékességét, mentse fel Haliczky Árpádot a gondnoki tiszt alól és tegye át a gyámságra vonatkozó iratokat a németországi züllichau Amtgerichthez, mert most már ez a hatóság a hercegnő illetékes gyámhatósága. Az aradi árvaszék minapi határozatában helyt adott a hercegnő kérésének, kimondotta, hogy a hercegnőnek immár nem illetékes gyámhatósága és áttette az iratokat a züllichau Amtgerichthez. Haliczky Árpádot az aradi árvaszék ugyanezzel a határozatával felmentette a gondnoki tisztségtől, felhívta a volt gondnokot, hogy a kinevezetéséről szóló határozatot terjessze vissza.

— A benzinrobbanás áldozatai. Az Aradmegye és Hunyadmegye határán levő Brádon végzetes szerencsétlenség történt. Nyeverecz Ferenc vasuti munkás az állomásnál levő munkás bérházban tisztítani akarta lakását. A mész közé benzint is kevert, hogy a poloskákat megölje. Mielőtt a takarítást megkezdte, erősen befűtötte a kályhát. A nagy hősegtől a benzin felrobbant és a lakás belsejét lángba borította. A munkás a feleségével és kis gyermekével menekülni igyekezett, de a lángtenger őket is elborította. Mihalus Sándor királyi erdő főmérnök, aki a közelben tartózkodott, élete kockáztatásával mentette ki a súlyosan összegeget csalátagokat. A tüzoltóágnak sikerült az emeletes házat megmenteni. A munkáscsaládot kórházba szállították. Az asszonyt és a gyermeke aligha sikerül megmenteni az életnek.

— Aradi fogorvos amerikai körútja. Jeleztük már, hogy Barra (Wiener) Gyula dr. ismert aradi fogorvos Newyorkba érkezett s részt fog venni a Washingtonban rendezendő világkongresszuson. Mint most értesülünk, Barra dr. ambícióját ez nem elégíti ki teljesen. A kiváló aradi orvos beutazza az Egyesült Államok legnagyobb városait: Philadelfiát, Washington, Chicagót, Torontót, Montrealt és Bostont, amely városokban az újvilág legkiválóbb speciálistáit keresi föl s a fogművészeti kapacitások metódusait fogja elsajátítani. A kapacitások között olyanok is vannak, akik klinikákon folytatnak óriási gyakorlatot. Barra (Wiener) azzal az érdekes tervvel foglalkozik, hogy fogművészeti termék egész ujjonnan rendezze be és elhatározta, hogy amerikai asszisztenssel egészíti ki mostani ambíciózus munkatársainak számát.

— Elvesztett ötszázharminc korona. A rendőrségen ma délelőtt megjelent Máczán Mária 15 éves leány, aki a Romanul aradi román nyelvű napilap nyomdájában dolgozik és elmondotta, hogy ma reggel Nichin György kiadóhivatali főnök megbízásából egy csekk beváltásáért a postára ment, ott felvett 530 koronát. Egy ajánlott levél feladása után távozott a hivatalból és a Weitzer-János utcán, továbbá a görög keleti egyház palotáján át a Deák Ferenc utcába tért, és amikor az említett lap kiadóhivatala előtt a zsebébe nyúlt, a pénzt már nem találta. Vagy elvesztette, vagy pedig ellopták tőle. Öt darab száz koronás, egy husz koronás és tíz koronás bankjegyet kapott a postán. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Adományok. A polgári jótékony nőegylet részére a következő adományok érkeztek: Goldschmidt Sándor és neje, bervei Jónás Szidi 25 koronát, Vojtek és Weiss cég 19 korona 38 fillért, Martini Jánosné szül. Schrodth Cecilia 3 koronát küldött. A felállítandó „Othon” felszereléséhez hozzájárultak: Özv. Kabdebó Béláné 1 zsiros bődön, 1 álló ruhafogas, 1 fatálca, szőnyeg, Purgly Emilné, 1 bődön lekvár, 12 üveg paradicsom, 6 üveg befőtt, Purgly Jánosné 1 bődön lekvár, 6 üveg kompot, 12 üveg paradicsom, 1 üveg vizesuborka, Purgly Lajosné 1 zsák paszuly, Ábray Lajosné 1 zsák burgonya, Neumann Jolán 1 paplan, 1 ággyerítő, 1 mosdótál. A nemesszívű adakozóknak hálás köszönetet mond az elnökség.

— Földrengés. Stuttgartból jelentik: A környéken erős földrengés volt, amelynek következtében nagyon sok ház összedőlt.

— Lövöldözés egy szeparében. Augusztus hónap második felében történt, hogy Popescu Antal dr. aradi ügyvédjelölt egy nagyobb társasággal mulatott a Központi kávéházban. 11 óra felé már igen hangos volt az intelligens uriemberből álló társaság és mintán a helyiségben sokan voltak, akiket a mulatozásuk zavart volna, külön szobába vonultak. Ez azonban nem találkozott Popescu dr. tetszésével, aki illuminált állapotban előbb több kávéházi vendéggel keveredett szóváltásba és miután hosszas rábeszélés után sikerült őt is a szeparéba csalogatni, ott elővette Browningját és többször a plafonba lőtt vele. A lövöldözés annyira megijesztette a kávéház vendégeit, hogy azok elmenekültek a helyiségből és a cigányzenekar is megtárgatta a jókedvű fiatal embernek az engedelmességét. Az ügyvédjelölt ekkor az egyik zenészre is revolvert fogott, de a körülötte levőknek sikerült megakadályozni a fegyver elsütését. Nagy haraggal elhagyta ő is a kávéházat és az utcán egy bérkocsissal támadt aférjra, akinek kiragadta kezéből ostarát és négyszer végig vágott rajta, majd pedig lelövélssel fenyegette. A rendőrség lépett közbe és Popescu dr.-t Szathmáry Béla kihágási bíró vonta felelősségre. A veszedelmes jelenet tanuit Aradon hallgatták ki, míg a vádlottat, aki időközben Budapestre távozott, az ottani hatóság révén birták vallomásra. Ma hozott ítéletet az aradi rendőrbíró, aki Popescu dr.-t a szeparében történt lövöldözésért hatvan korona pénzbírsággal, a bérkocsis megveréséért pedig 40 korona pénzbírsággal sújtotta, míg a lelövélssel való fenyegetés miatt áttette az iratokat az aradi királyi járásbíró-sághoz.

— Neumann M. urf. szabó cs. és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiu- és leánykaruha telepe Arad Elősmert legjobb minőségű áruk. Külön osztály mértékszerűt megrendelésekre 5111

— Szinkör Battonyán. A battonyai szinkörpártoló bizottság elhatározta, hogy szinkört építet. Ezért atirában arra kérte Csanádmegye törvényhatósági bizottságát, hogy a közművelődési alaphoz a szinkör céljaira állandó évi segélyt szavazzon meg.

— Marosba fult asszonyok. Holdmészes községben ma reggel Cigány Péter földművesnek kocsián ültek Uca Mára, Cigány Péterné s Cigány Renáta. Cigány Péter át akarta őket vinni kocsián a Maroson. A megdagadt folyó árja elsodorta őket. Mindhárom nő a vízbe fult.

— Ötvös munkák ezüstből, platina foglaltat briliáns, gyémántkiszérek, világhírű gyártmányok. Igaz Sándor elsőrangú ékszerész Arad, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 821.

— Elgázolás. Tömöröcsik József a tizenegyes számú egyfogatu tulajdonosa ma este a Kossuth- és Bathány-utcák sarkán elgázolta lovával Moranuc János 15 éves napszámot, akit ballábán súlyosan megsérülve szállítottak a mentők a kórházba. A sebesen hajtott bérkocsis ellen megindították az eljárást.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 28-án a következők születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentettek be: Született: Üstohál Ferdinánd cipésznek Károly nevű fia. Ruhland János művezetőnek Márton nevű fia. Farkas János jószágigazgatósági hivatalnoknak Aranka nevű leánya. Piltz Mihály szobrásznak Lajos nevű fia. Kádas Sándor asztalosnak Lajos nevű fia. Stefán Ignác vasesztergályosnak Andor nevű fia. Botia Száva fuvarosnak Anna nevű leánya. Tandi Ferenc munkásnak Eszter nevű leánya. Meghalt: Özv. Vátszi Stefánné 70 éves napszámőző. Moldován Sándorné 74 éves magánzó neje. Oláh József 3 éves fiu. Botia Anna 5 napos leány. Regner János 19 éves lakatos segéd. Házasság nem fordult elő.

— Ma már minden kétségen kívül áll, hogy a Nestlé-fele gyermekliszt egy mindenkor teljesen megbízható gyermektáplálékot nyújt, mert felszázad tapasztalata és eredménye nemcsak az orvosokat és a közönséget elegítette ki teljes mértékben, hanem — mivel Nestlé sok esetben már a harmadik generációnál van használatban — ki is mutatta, hogy ezen készítmény kiváló jó hatással van a gyermek első alkadi fejlődésére, illetőleg azt erősen támogatja. A Nestlé készítmény, mint diétikus tápszer gyomor- és fertőző betegségeknél is (tuberkulózis, tífus), nagyon gyakran és kitűnő eredménnyel használtatik.

— A világhírű Tetra hygienikus csecsemő és gyermek kelengye főraktár Scherhag H. és Fia cégénél — Hermann Palota. Gyári áruk. Telefon 941. 5101

— Őszi újdonságok. Hátul Tivadar cs. és kir. udvari szállító Budapest V. Dorottya-utca 14. tisztelettel jelenti, hogy őszi újdonságai épügy porcellán, mint üvegarukban nagy mennyiségben raktárra érkeztek. Minden vásárlási kötelezettség nélkül kéri üzletének szíves megtekintését és fel-szólításra teljesen díjmentesen küldi X-es számú díszes árjegyzékét, mely bemutatja az étkező-, kávé-, teás-, mosdó készletek, egyéb használati edények porcellán és angol köedényben, üvegkész-letek és dísz tárgyak dus választékát.

— Atlantika teái legjobbak és legolcsóbbak. Arad. Andrassy-tér 20.

— Arad város új lakbérleti szabályren-delete Dr. Rácz Sándor magyarázatával ksp-ható Pichler Sándor könyv és papírkereskedé-sében Arad, Szabadságtér.

— Cocus lábtörő, cocus szőnyegek, fürdő gyékény, parquett kefe, parquett beeresztő kefe, seprők, tisztító szerek, ruha, haj és fog kefe és az összes háztartási cikkek legnagyobb választékban és legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél, Andrassy-tér 15.

— Smyrna munkák a legjobb anyagból, három kivitelben, eredeti stilszerű mintákon. Női kézimunka különlegességek, a legcélsebb és legjobb kivitelben. Hímző anyagok és kel-lékek, rövidárak, harisnyák, keztyűk, szallagok, csipkék csak a legjobb minőségekben. Scherhag H. és fia cégnél, Hermann-palota, Telefon 941.

— Csik János Aradmegye földrajzát, Arad-megye kis iskolai térképét az új helynevekkel és iskolai árjegyzékünkkel tiszteletpéldánykép beve-zezésre kerje minden aradmegyei tanító. Kiadja Ingusz I. és Fia Arad.

— Ertesitem a t. kereskedősegedek és irodai alkalmazott urakat, hogy az esti köny-velési tanfolyam 1. évi október hó 2-án veszi kezdetét a Ziffer S. féle írógépvállalattal kap-csolatban. Engel Mór tanfolyamvezető. 6116

— „Tetra” egészségi babakelengye teljes választékban kapható Weisz és Benjamin cé-gnél Arad, Andrassy-tér 22. Telefon 635 4085

— Végre nem okoz gondot, hogy hol vá-sároljuk meg legelőnyösebben üveg, porcellán és dísz rú tárgyakban szükségletünket, mivel Fischer Mór Andrassy-tér 20. alatt levő specialis üvegüzletében ugy ezen cikkek, mint alkalmi ajándékok és vitanyicsillárok legolcsóbban sze-rezhetők be. Képekterekben legnagyobb választék, legolcsóbban elkészítettnek. Telefon 568.

— Vásárló közönség szíves figyelmébe ajánljuk a Weitzer János utcában (fopostával szemben) már megnyitott üveg, porcellán, lámpa és díszműárak versenyáruházát, hol a legizlése-sebb képkeretezések is legolcsóbb árakban az-nap elkészítettnek. — Üzletelv: Szolid kiszol-gálás, szabott árak mellett. Telefon 934.

— Használt tankönyvek még mindig kap-hatók Ingusz I. és fiánál csak a Weitzer-utcában,

— Kevés fűtő-anyag szükséges a „Cora” folytongó kályhák használatánál. Ugy ez, mint másfajta jóminőségű kályhák és tűzbe-lyek olcsó árért kaphatók Póhm János vaskeres-keedésében Szabadság tér. 6571

— Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pas-tilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főtájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárúháza Arad, Boros Béni-tér. 4676

— 60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillért-180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók köl-csönzésre Kerpel Izsó kölcsönzőintézetében, Aradon,

— Figyelem! Ha olajfestményét, fényképét iz-lésesen és olcsón óhajtja kereteztetni, kérem bizalom-lal Freimann József speciális képkeretezőhöz Arad, Weitzer János-utca 9. fordulni, mivel itt kizárólag kép-keretezéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igények-nek is megfelel. Dusan felszerelt képkeret raktár. Me-gyei, városi telefon 912. 3831

— A legújabb női táskák m r megérkez-tek Hegedűs Gyula cégnél.

— Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét az Asz-talos Sándor-utcai Csipkeáruházának mai számunk-ban közzétett meglepően érdekes hirdetésére.

— Arad város új lakbérzsabályrendelete Kerpel Izsónál kapható.

— Legjobb gombfésztékek Kerpelnél.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(Ezen hidon.) Az utókor számára fel kell je-gyezni azt a feliratot, amely az aradi szárazhidon di-szeleg:

EZEN HIDON
CSAPAT TESTEKÁGYUK NEM
éz
TÁRMŰVEK — ÁTMALADÁSO
VESZÉLYES
ARAD VÁROS TANÁCSA.

Milyen szép is a magyar nyelv!

(Apré.) Mielőtt a történetbe bele lehetne kez-deni, először ki kell tanítani azokat, akik nem tudnak makoázni. Ennél a kedves kommersz játéknál — amelyet rendszeren dióba mogoróba szoktak ját-szani — olyankor, ha a bankárnak és játékosnak egyforma poenszáma van, azt szokták mondani, hogy apré.

Ezek után el lehet mondani, hogy egyik aradi éjjeli kávéház játékszobájában valamelyik szenvedélyes játékos félrehúzott egy kibicet.

— Nézze X. ur, leégtem! Otthon van még pén-zem, de nem akarok haza menni. Adjon becsület szóra holnapig tíz koronát!

Az áldozat szó nélkül kifordította a zsebeit:

— Nézze, nincs egy vasam se!

A játékos szomorúan maga elé nézett és lemondólag szólt:

— Apré!

(Mindent egyedül.) Egy kereskedő jó tanácsok-kal látta el a fiát.

— Nézd fiam, a legfontosabb dolog az életben az önállóság. Ha csak lehet, ne hívj soha senkit se-gítségül. Végezd el egyedül a munkádat, még ha olyan nagy is. Akármiről van szó, csak az a sikerült mun-ka, amelyet egyedül végezel el!

A fiu egy percig gondolkodott, aztán bátoritála-nul jegyezte meg:

— És ha a bajamat akarom vágatni?

Legjobb

Fényképező-gépek

Lemezek,

Papírok,

Vegyszerek, stb.

eredeti gyári áron

HÁNZU NESTOR

drogeria és fényképészeti
cikkek szaküzletében

Arad, Weitzer János-u. 2.

Telefon 455.

Negativok és Positivok szakszerű ki-dolgozását jutányos áron vállaljuk.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi II-ik kerületi jótékonycélu fil-lérszaltársaság szeptember 29-én délután 5 órákor tartja rendes havi választmányi ülését, Fácán-utca 7. szám alatt Bécsy Gábor vendéglőjében.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy olvasó (Csermő.) Ezt csak teljes név-aláírással közölhetnök.

Don. Ne tessék ilyenekkel kísérletezni.

J. R. Nem nyertek.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptár. Felkérjük vidéki levelezőinket, hogy a községükben található mindennemű állami intézmény hivatalnokainak névsorát, ugyszintén helyben az ujab-ban alakult pénzintézetek, iparvállalatok, szövetkeze-tek, egyesületek, testületek stb. vezetőségét, vagy a tisztikari névsort a naptár részére, szíveskedjenek a kiadóhivatalnak beküldeni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Jó termés a borossebesi szőlőkben. Ellentétben a hegyaljai szőlőkben mutatkozó szo-moru szüreti eredménnyel, Borossebesen kitünő szüret mutatkozik. Borossebesen mindössze 120 hold szőlő van s ezt megkímélte a szeszélyes idő.

= A hegyaljai motoros új vonala. Az Arad hegyaljai motoros vasut Pankotától Seléndig ki akarja építeni vonását. A tervezett vonal men-tén fekvő községek kisebb nagyobb összegű hoz-zajárulásokat szavaztak meg a vasut számára. A leg-nagyobb összeget — 50.000 koronát — Almas-egres község szavazta meg, a többi községek egy-két-három ezer koronát jegyeztek a vasut céljára. Az állandó választmány a községek hata-rozatát jóváhagyásra ajánlja Aradmegye közgyü-lésének.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 28

Készáru.

Amerika 1-el olcsóbb. Kínálat megfelelő, vétel-kedv gyenge, 15 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11.02	1.03 11.03 11.07
Buza 1913. áprilisi	11.60—11.6	11.63—11.64
Rozs 1912. októberi	9.50	9.51 9.45 9.46
Rozs 1913. áprilisi	9.96	9.97 9.94 9.95
Tengeri 1913. májusi	7.61—7.62	7.61—7.62
Zab 1912. októberi	10.28	10.27 10.30 10.31
Zab 1913. áprilisi	10.62	10.63 10.42—10.43

Az árak 60 kilónként számítva.

Felolós szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1912. szeptember hó 29-én:

Délután fél 4 órákor mérsékelt helyárakkal:

Berkovics és társa,

operette 3 felvonásban.

Bete 1/2 órákor rendes helyárakkal:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Kállay Jolán, Balázs Balint, Hampel Ilona és Fákerti Mariska új szerződötött tagok felleptével:

János vitéz

Daljáték 3 felvonásban. Petőfi ha-onló című elbeszélése-seből írta: Bakonyi Károly. Zenéjét Heltal Jenő verseire szerezte: Kacsóh Ferenc. Rendező: Kulcsár L.

SZEMÉLYEK:

Jancsi	Kállay J.	A falu csőze Kulcsár L.
Iluska	Hampel I.	A király Gvőző A.
A mostoha	Benkőné	Királykisasszony Fákerti M.
Bagó	Balázs B.	Udvari dama Várnass

Kezdete este 1/2 órákor.

AZ ÖREGEM

Is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzése, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd” liliumtej-szappan. Védjegye „Steckenpferd”, készíti Bergmann & Co. cég Teischen a/E. — Kapható minden gyógyszerár-, drogéria-, illatszerár s minden szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. — Hasonlóképpen csodálatosan beválik a Bergmann-féle „Manera” liliumtejkrem fenér és finom női kezek megővésére, ennek tubusa 70 f-ért mindenütt kapható. 781

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színapadja
Ma vasárnap, 1912. szeptember 29-én:

1. A csirkefogó. Kacagtató. — 2. A malom árok. Megható dráma. — 3. Megzavart nászj vagy idyll a kaszárnyában. Kacagtató vigjáték 2 felvonásban.

Az előadások kezdete délután 2 órától folytatlagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1912. szeptember 29-én

1. Nők mint sofförök Humoros. — 2. Bűvészes átalakulás. Színes. — 3. Borotválás következménye. Humoros. — 4. Asszonyok párbaja. Szenzációs dráma 3 felvonásban.

Előadások délután 2 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

Felhívás.

Pálmai János, Zsidótemető-utca 16. szám alatti üzletét megvettem. Felhívom az esetleges hitelezőket, hogy követeléseiket legkésőbb f. é. október hó 8-ig alatti címre írásban bejelentésük mivel ezen időn túl bejelentéseket nem veszek tekintetbe.

Török Pál.

Török Gábor-utca 5a.

6101

Női és leányka felöltők

eredeti berlini modellei

a legnagyobb vásztekban
már megérkeztek :: ::

GYÖRGY MÉNYHÉRT ÉS TÁRSA divatáruházába

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita templom bejáratával szemben.

Szolid szabott árak!

Telefon 855.

5491

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, az őszi idény beálltával az idén úgy, mint minden évben — a konyhám teljeseen felszereltem. A legkitűnőbb halfajok minden neméből állandóan frissen nagy mennyiséget tartok raktáron, valamint mindenféle vad, saját nevelésű és hizlalt szarvasok, továbbá a legkitűnőbb hizlalt husok. Minden megrendelést bármikor a legnagyobb pontossággal és a legrövidebb megrendelési idő alatt módomban áll eszközölni s az igen t. közönségnek a legmagasabb igényeit minden tekintetben kielégíteni.

Ma katonazene!

Kiváló tisztelettel

Braun Gusztáv,

6096

szállodás.

Ritka! külföldi bélyegek óriási választekban kaphatók Décsi Géza

könyv- és papirkereskedésében
(Forray-utca.) 4861

Apollo Színház.

Szeptember hó 29. 30.
és október hó 1-én.

Megzavart nászj
vagy idyll a kaszárnyában

Kacagtató vigjáték 2 felvonásban.

A leghíresebb dán színészek által előadva

Ezt megelőzi:

A malom árok.
Megható dráma.

3711

Amerikai és angol
Vadász czipő
különlegességek
már megérkeztek!!
Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Hegységárban. 1900
K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.
Képes árjegyzék díjtalanul.

Részletügynök

a vászonnemű
szakmából meg-
felelő gyakorlattal
ajánlkozzék :-: :-:

„magas jutalék”

jelige alatt Szeged
postrestante. :-:

Értesítés.

Alulírott fehérnemű és vasaló
intézet tulajdonosa értesitem a
n. é. közönséget, illetőleg tisztelt
munkaadóimat, kik intézetemben
dolgoztattak, hogy nálam levő
fehérneműeket, gallérokat, kézelő-
ket folyó hó 30-ig elvinni,
illetőleg elvitetni sziveskedje-
nek miután üzletemet vevőm **Varga
Antalné urnőnek október hó
1-én átadom.**

Egyben az irántam tanusított
szíves pártfogásukért fogadják
hálás köszönetem és kérem a
mélyen tisztelt közönséget, hogy
ezen szíves pártfogásban utódomat
is részesíteni sziveskedjen.

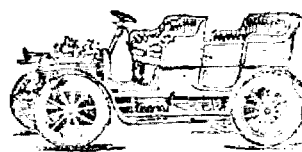
Kiváló tisztelettel

Szabó Bálintné,
a „Gólyához” fehérnemű tisztító
intézete 6052

Deák Ferenc-utca 7. sz.

**KORZÓ AUTÓ KÖLCSONZÓ
VÁLLALAT : ARADON.**

Tele-
fon sz.
206.

Tele-
fon sz.
206.

Garage Nádor-utca 10—12. Bé-
relhető: turára, napra, órára.
Szolgálat: reggel 7 órától este 7
óraig. Tulajdonos Novák Gusztáv.

Nagymennyiségű
**maculatura
eladó.**

Új nőikalap divatterem.

A hölgyközönséget értesitem,
hogy **Arad, Szt. Pál-utca
3. sz. alatt** egy modernül
berendezett

nőikalap divattermet
nyitottam.

Állandóan dus választéku rak-
tárt tartok legújabb őszi és
téli eredeti bécsi kalapmodell
ujdonságokból legjutányosabb
árakban.

Szíves pártfogást kérek, kitűnő
tisztelettel 5674

Spiegel J.

Maresch Gyula üzlete most az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotájában van.	Maresch Gyula üzlete most a Kossuth-szobor mellett van.	Maresch Gyula üzlete most a Város-házának átellenében van.	Maresch Gyula üzlete most az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak palotájával szemben van.	Maresch Gyula üzlete most a Victoria takarékpénztár közelében van.
Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotájában van most Maresch Gyula üzlete.	A Kossuth-szobor mellett van most Maresch Gyula üzlete.	A Város-házának átellenében van most Maresch Gyula üzlete.	Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak palotájával szemben van most Maresch Gyula üzlete.	A Victoria takarékpénztár közelében van most Maresch Gyula üzlete.

CSIPKE ÁRUHÁZ

Telefon 932.

ARAD

Telefon 932.

Csak Asztalos Sándor-utca 4.

Következő olcsón beszerzett áruk kerülnek eladásra:

Reform fűzők I. minőség ... K 5.20
 Reform női trico nadrág
 minden szín... .. K 2.40
 Selyem blousok K 7.—
 Selyem taft aljak ... K 7.—11.—
 Lüster és kloth aljak dupla
 fodor... .. K 3.—
 Női ingek R schiffon ... K 1.60
 Női nadrág R schiffon ... K 1.80
 Férfi ingek R schiffon ... K 1.98
 Férfi hálós ingek I. minőség K 2.60
 Férfi alsó nadrág Köpper I. K 1.60
 Férfi alsó nadrág franci
 szabás I. K 2.80
 Férfi zephir ingek, gyönyörű
 színek K 2.80
 Zephir turista ing remek
 kivitel K 2.50
 Női harisnya 3 pár ... K 1.—
 Női flor harisnya I. minőség
 3 pár K 2.40
 Selyem harisnyák minden
 színben K 4.—
 Férfi szokni csikos 3 pár K 1.20
 Gyermek patent harisnya... K—30
 Esőernyők férfi és női ... K 2.80

Férfi nyakkendők selyem... K—30
 Nadrágtartók minden szín K—70
 Férfi gallér I. minőség ... K—12
 Férfi kezelő I. minőség ... K—40
 Battist mieder védők ... K—60
 Arc fátvölök minden szín... K—30
 Női nyilas harisnya ... K—76
 Lack övek tiszta bőr ... K—70
 Battiszt női zsebkendők ... K—20
 Himzett női zsebkendők ... K—50
 Himzett női ingek I. minőség K 3.—
 Csipke és betétek meterje... K—02
 Csipke szövetek 50 fillértől
 Csipke gallérok 70 fillértől
 Ruhadiszek minden kivitelben
 Széles selyem szalagok min-
 den színben meterje ... K—60
 Női glace kesztyű I. minőség K 1.70
 Női glace kesztyű feh. hosszú K 3.60
 Selyem kesztyűk hosszú ... K 3.—
 Svéd imitált rövid kesztyű ... K—70
 Valódi svéd kesztyű sárga ...
 és fehér K 2.20
 Férfi glace kesztyű színes K 1.80
 Mesalin selymek K 2.—
 Taft selymek K 1.50

Azonkívül érkeztek nagy mennyiségben finom női fehérneműek, csipke ágytakarók, storok, draperiák, szőnyegek, téli kendők, finom csipke betétek és csipkeszövetek, modapolán himzések, zsebkendők, barchet pongyolák, barchet gyermek ruhácskák remek kivitelben stb. stb.

Meglepő olcsó árak!

3895

Tisztelettel: **CSIPKE ÁRUHÁZ.**

Divatos Fűzők és különlegességek

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek
6575

Pilcz Irma
fűzőkészítőnél
Arad, Deák Ferenc-u. 6. sz.

Hirdetmény.

Világos hegyközség
előjárósága ezen-
nel közhirre teszi,
hogy a
folyó évi szüret
1912. év ok-
tóber 1-én
kezdődik.

Világos, 1912. szeptember hó.
6145 Hegyközség előjáróság.

ELADÓ

saját termésű mé-
nes-paulisi szőlő-
hegyen 1902-1906.
években termelt jó

vörös bor.

Bővebbet: Hruzek Béla
6141 földbirtokos ujaradi lakosnál.

665-1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke az aradvárosi gyermekórház
részére szükséges fűszerárak szál-
litása iránt folyó év október hó 7-én
d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint.
Bánatpénzül leteendő 400 kor.
készpénzben, vagy elfogadható
értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a bá-
nompénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.
Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1912. évi szeptember hó
28-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

662-1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város világító anyag szük-
ségletének szállítása iránt folyó
év október hó 7-én d. e. 10 órakor
árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint.
Bánatpénzül leteendő 100 ko-
rona készpénzben, vagy elfogadha-
tó értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be, s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a bá-
nompénz mellékelve van, s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árlejtési feltételeket ismeri és elfo-
gadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasá-
gi tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1912. évi szeptember hó
28-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Hirdetmény.

Kovási hegyközség
előjárósága ezen-
nel közhirre teszi,
hogy a
folyó évi szüret

1912. évi ok-
tóber 7-én

kezdődik.

Kovási, 1912. szeptember 25.
6106 Hegyszéki előjáróság.

Eladó föld.

Nyomásköz dülő-
ben 7 kis hold föld,
téglagyártásra alkal-
mas, az államvasut
mellett, szabadkézből
eladó. Reflektánsok
forduljanak felvilágo-
sításért dr. **Vadász**
Armand ügyvédi
irodájába Erzsébet-
körut 33. sz., a tör-
vényszékkal szemben

Malom

2 járatu, teljesen berendezve, 2 pár
francia kő, 86 colos átmérő, 8 föl-
vonó, 1 ereka 0 számú, közárral
ellátva, 8 liszt-szita 4 méter hosszú,
1 Ganz-féle $\frac{3}{4}$ kombinált henger,
1 járatu Tóth-kő 36 colos, teljesen
felszerelve, 1 francia járatu telje-
sen felszerelve, 1 8 lóerejű benzin-
motor, 1 8 lóerejű gőzmotor, egy
teljesen berendezett malom, 2-21
henger, egy Öszer-féle kiörlő hen-
ger, 2 pár kő 36 colos. Sárospa-
taki, 2 járatu 36 colos kövekkel,
24 lóerejű nyersmotorral, 1 liszt-
szitával ellátva, 1 hajlógép kon-
kojzóval, teljes berendezés. 6148

Teljes tisztelettel:

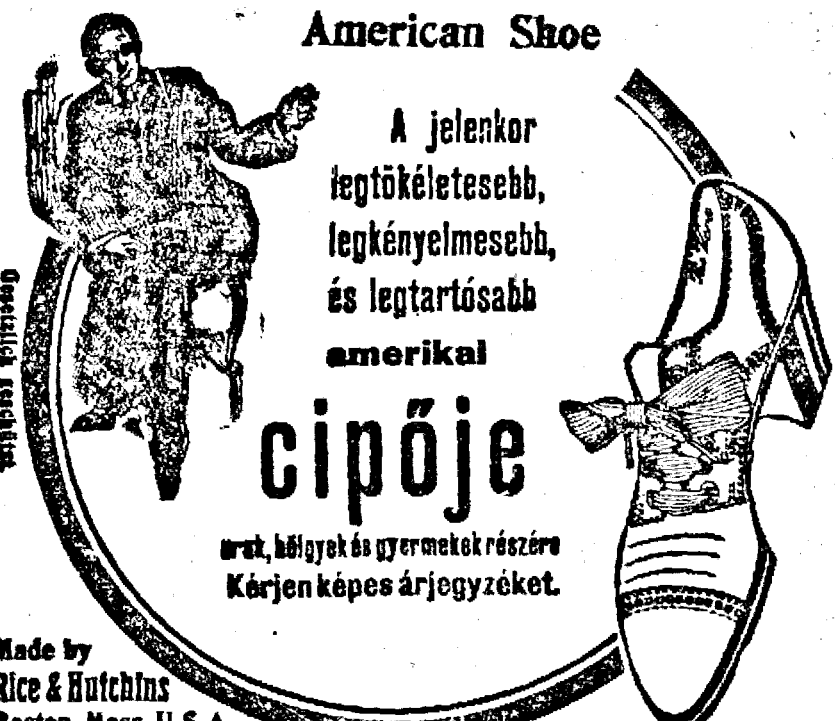
Simala András

malomszerelőnél kapható

Arad, Vilmos-utca 4. sz.

THE VERA

American Shoe

A jelenkor
legtökéletesebb,
legkényelmesebb,
és legtartósabb
amerikai
cipője

urak, hölgyek és gyermekek részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktári

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442. Telefon 442.

Utcai, alkalmi és vadász cipőkben nagy választék

Kobrak cipők!

LÁNYI MARCELL

ARAD, ATZÉL PÉTER-UTCZA 1. SZÁM
TELEFON 429. TELEFON 429.

Ezen rovatban minden szöveg egy-egy beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh. ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegben a szöveg elter — avagy levélbátyok. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közzétett. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetéseket díja a szöveg száma szerint számítódik. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a köziratban aláírásával jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELYNEK FÉL.

HÁZASSÁG.

Akar nőülmenni?

28 éves csinos, vagyonos orosz hölgy, 22 éves egyedülálló árva 400.000 kor. hozománnyal, 38 éves gyermektelen özvegy 120.000 korona vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy van előjegyzésben. Komoly szándékú urak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást kapnak. Schlesinger, Berlin 18. 5852

LEVELEZÉS.

„Havas gyopár”

Édes gyermekem! Figyelmességed meghatott. De jövőben kerüljed. Meggyőződhettem már, ennélkül is mily végtelenül becsüllek és mennyire vonzódom irántad. Így csak félreösmernél. Boldog vagyok, hogy eddigi ígéreteim betarthatam. Tudom velem érezsz. Józsi és én sokszor és epedve csókolunk Apus. 6121

„Édes szépségem.”

Miért nem írsz? Multkor közleményemre nem válaszoltál. Kérlek írj azonnal, legalább leveledet olvashassam. A ta álkozást várom. Mikor keressetek fel? Pá édesem. Milliósor csókol R. M. 6141

Szórakozásból

független egyszerű nő ösmeretséget keresem. Kor nem határoz. Cím: „Fiatal.” Főposta. Post. rest. 6121

Temevár.

No látod édesem ezt szeretem, mint ahogy legutóbbi drága levélkébe nyíltan beszélgetsz velem. Kérlek is mindig ahogy érzelmeid sugják, velem úgy éreztessé szeretetedet. Azóta igazán boldognak érzem magam. Kívánságod parancs nekem. Mikor találkozhatunk? Milliósor csókol Palkód. 6128

Gummi cikkek

Legfinomabb minőségben Vojtek és Welszál. 1-5251

OKTATÁS.

Zongorát és gyorsírást

tanítok biztos eredménnyel, legújabb tanírányzatban, utóbbit 30 leckeóra alatt. Beiratás délelőtti Batthyányi-utca 17., délután Demeter utca 111/a. 5881

Egyszerű- és kettős

könyvvitel, keresk. levelezés, gép- és gyorsírási szaktanfolyamok október hó 1-én kezdődnek a Ziffer S.-féle írógépvállalatnál, József főherceg-ut 7. külön könyvelési esti tanfolyam kereskedősegédek és irodai alkalmazottak részére 10 kor. havi díj mellett. Beiratkozás ugyanott. 6117

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Welsz Dentolle fogorvosa. 1-5251

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás

modern utcai lakás fürdőszobával, zárt folyosóval november 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6040

A város közepén

elegánsan berendezett utcai butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6067

Különbejárattal

utcai butorozott szoba előszobával október 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6067

Zoltán-utca 2. sz. alatt

egy csinosan butorozott különbejárattal udvari szoba a földszinten, azonnal kiadó. 6066

Egy modern 6 szobás

lakás azonnal kiadó. Ferdinánd-utca 4. 6152

Három szobás utcai lakás

mellékhelyiségekkel november 1-re olesón kiadó. Varjassy József-utca 32. 6143

Kölcsey-utca 9/a.

szám alatt egy udvari 1 szobából konyhából álló lakás azonnal kiadó. 6146

Csinosan

bebutorozott, külön bejárattal földszintes szoba előszobával, azonnal kiadó. Tudakozódhatni: Krausz Paulin könyvkereskedésében. 6142

3 szobás

modern lakás Nagy Sándor-utca 7. szám alatt kiadó. 6151

4 szobás lakás

kiadó november 1-ére Thököly-tér 4. szám. 5539

Különbejárattal

butorozott szoba pri ellátással, október 1-re kiadó. Ugyanott 1—2 uriember kosztot kaphat Kiss Ernő utca 4. 6118

Egy

külön bejárattal butorozott szoba kiadó november 1-ére, Tököly-tér 4. szám. Forrai utca sarok. 6093

Képest parket

tűkőrfényes lesz, ha azt Vojtek és Welsz parket-pasztájával dörzsöli fel. 1-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Egy gyakorlatilag képzett szorgalmas író. pincemester, ki a borok, szeszitalok önálló kezelésében, valamint a fogyasztási adó irodai teendőiben teljesen jártas, óhajtat állást változtatni. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbítja. 5805

Házvezetőnek

ajánlkozik 35 éves intelligens, zenéértő uriaszony kvalifikált garcon emberhez, kinek hűséges gondozója lenne, mindenhez ért, kitűnően főz. Levelek „Vidéki uriaszonynak” címen a kiadóhivatalba írtatandók. 6172

Főzőnő

szüretre főzni ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalba. 6010

Gazdasássonynak

ajánlkozik vidékre magányos urhoz egy tisztességes nő, aki hasonlóságba már alkalmazva volt. Cím J. K. Borona-utca 5. 6575

Mosónő

és vasalónő házakhoz ajánlkozik. Nagy Erzsébet, Bocskai-tér 3. sz., ajtó 14. 6009

1000 korona

óvadékkal, jó bizonyítványokkal rendelkező, pénzbeszedő vagy raktárnoki, esetleg hasonló állást keres október 20-tól. Cím a kiadóhivatalba. 6702

Irodista

magyar német levelező, könyvelésben jártas, gyakorlatlalt, megfelelő állást keres. Cím: Molnár László, Edelsbacher-utca 6. 6146

Egy a háztartás

minden ágában jártas 30 éves tisztességes polgár nő gazdasássonynak ajánlkozik, vidékre is elmegy. Címe Diószegi Zsuzsanna Arad Neuman-palota IV. lépcső, I. emelet 29. ajtó. 6174

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Oszfályának

HETI KIMUTATÁSA

Klein Sándor, Keppich Zeigmond, titkár, igazgató.

Szabó Lipót, irodavezető.

Hivatalos helyiség: Tatabágy Károly-u. 1 sz. sz. ajtó háza.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtti 9—12 óráig.

Keresetünk:

ARADRA:

Fiatal fűszer és csomage szakmabeli segédet.

VIDÉKRE:

Nagyobb vállalat részére irodistát.
4 fűszer, rőtös és rövid,
2 vas és fűszer,
3 rőtös és divat,
2 fűszer és rövid és
2 vegyes kereskedősegédet,
több tásacot teljes ellátás mellett.

Ajánlunk:

Könyvelőt délelőtti foglalkozásra.
Több irodistát.
3 fűszer és rövid,
1 vas és fűszer,
2 rőtös és divat és
2 vegyes kereskedősegédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

ALKALMAZÁST NYER.

Naponta

2—4 kor. állandó kereset érhető el otthon végezhető könnyű kedvelt harisnyakötés általa „Patent-hebel” gyorskötőgéppel. Utolérhetetlen sokoldalú, célszerű és tartós (acélszerkezet). Oktatás könnyű és díjmentes. Az árut állandóan átvesszük. Árjegyzék ingyen. Megkeresések intézendők Karl Wolf Wien, VII., Mariahilferstrasse 82. 6823

Ügyes fiatal segéd felvétetik

Weisz és Benjamin cég kézimunka és rövidáru üzletében 6029

Buziás-fürdőn működött

hidegvizgyógyintézeti Masseur nő ajánlkozik intelligens házakhoz, jutányosan. Cím: Burger Mari-ka, Dohány-utca 7. 6019

Előkelő hazai biztosító

részvénytársaság keres ügyes életbiztosítási szerződőt jó javadalma-zással. Azok, akik e téren már sikerrel működtek, adják be ajánlataikat „Securitas” jellegével a kiadóhivatalba. 6020

Keresek

egy fiatal, ügyes, megbízható fűszeres vagy vegyes áru segédet november 1. belépésre, de csak elsőrangú erőket küldjék ajánlatukat és igényeiket Grosz Simonhoz Zsil-Vulkán. 6089

Keresünk

azonnali belépésre megbízható egyént, mint raktárnokot, állandó foglalkozásra. Ajánlatok az Aradi Első Göztégia, cserép és agyagáru részvénytársasághoz nyújtandók be. 6112

Keresek

azonnali belépésre egy ügyes szak-képzett vaskereskedő segédet, ki önállóan tud dolgozni, román nyelvet bírja. Fizetési igény eddigi működés ajánlatban megjelölendő. Ritter Jakab, Tenke. Szombaton ZARVA. 6092

Két fiatal

ügyes segéd alkalmazást nyer Reich El. Színházi Verseny-bazárában. 6110

Fatal segéd

vegyes-kereskedésben alkalmazást nyerhet. Ajánlatok Wittenberger Mórhoz, Kovászi. 6123

Bejárónő

kerestetik azonnalra, értekezni lehet József főherceg-ut 10 sz. II. emelet 7. ajtó. 6130

Egy kereskedelmi végzett

némi gyakorlatlalt bíró Comp-toirista, helybeli elsőrendű nődi-vat üzletbe felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 6126

Aki írásbeli

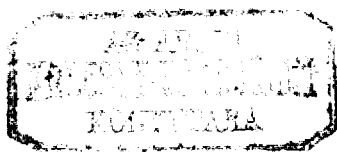
mellékfoglalkozást keres, az küldje címét azonnal „Otthon munka” jelige alatt a kiadóhivatalba. 6147

Kiadóhvatár: Jt
Kiadóhvatár tele: 161. sz.
Szakmai: 57. sz.

Apró hirdetések feltételeinek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések postai úton küldendők – a szelvényen a szöveg első – a helyi körülményekben. Tudakosodásnál a hirdetés száma mindkét levélben megnevezendő. (A jelölés levélként kivétel) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetést díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillérrel egyenértékű. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel 8 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratba aláhúzással jelzendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetést a kiadóhivatal digitálisan megőrizzük. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÁRTUNK FEL.

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-ter 1. sz.

Értesítés!

Úzletmagnagyobbitás miatt rendkívül olcsó árak!

FISCHER SIMON

NAGY ÁRUHÁZÁBAN,

1481

Arad, Szabadság-tér 12. szám.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
===== ARAD. =====

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szőrme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat ajkak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.